12 - acquisto 1877 n° 316.
XXV. m. 9.
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
31 h E
22

XXY · C. E. 32 · Z D. ... Jackier

Cal. Scif. 2 – cap. 16

Digitized by Google

HISTORIA CONCILII TRIDENTINI

Ex eademmet Hiſtoria confutata

ADVERSVS

PETRVM SVAVEM POLANVM.

Auctore

PORPHILIO QVPLIO

I. V. D.

VENETIIS. M. DC. LV.

Superiorum Permiſſu.

Eminentiſsimo, ac Reuerendiſsimo

PRINCIPI
PETRO OCTOBONO
S. R. E.
CARDINALI AMPLISSIMO.

HERCVLES THOMAS MONTINVS
Ferrarienſis.

HISTORIA Concilij Tridentini, opinione omnium, penè inconfutabilis credebatur, Eminentiſſime Princeps. Nam cum publica earum rerum documenta non extent, & Aduerſarij priuata omnia, ſed noſtra in primis reijciant, in ſuſpicionemque vocent, nulla certa teſtimonia eſſe videbantur, quibus ea confutari poſset. Non aefuit tamen qui eius Commenti falſitatem, leuitatemque, ex ipſismet quoque Auctoris Aſſertionibus, patefecerit. Ex quo cum ſummam laudem aſſequi debuiſſet, in eum potius diſcrimen rem adductam vidit, vt ſuos labores in alterius commodum cedere adigeretur. Ea de cauſa hoc Exemplar, cum ab eo diſcederem, meæ fidei commiſit. Nam cum, ob eius temporis conditiones, non aliter ſua tueri poſſit, voluit ſaltem, eius indicio, verum Auctorem ab illegitimo quandocumq; dignoſci. Verum, dum illud alicuius Publici Loci cuſtodiæ tradere cunctor, ecce ex improuiſo alias Confutationes impreſſas video, & alias ſub Prælo eſſe audio, quod

*me impulit, vt, ad negligentiæ notam effugendam, Opus illicò Im-
preſſoribus dederim. Et licet Auctoris mandata exceſſerim, qui de
Typis nullum vnquam verbum fecit, cum tamen æquo animo la-
turum confido, quod rem in tuto poſuerim, quando, ob temporis an-
guſtiam, cum eo deliberandi ſpatium non eſſet, periculumque eſ-
ſet in mora. Præſertim quòd Eruditi omnes me ſuis cohortationi-
bus coegerint; & Grauiſſimi inſuper, ac Sapientiſſimi Senatores
Editionem (vtpotè rei Catholicæ vtiliſſimam) pro ardentiſſimis eo-
rum Religionis cauſa ſtudijs, totis viribus vrgerent, vlteriùsque
differri non paterentur. Quorum eximiæ Auctoritati, ac Sapien-
tiæ eò magis tùm, qua decet reuerentia, delaturum non vereor, ſi
has Paginas Tuo, ad cumulum, Eminentiſſimo Nomine ornatas vul-
gaſſem. Nam cum tantum decoris egregijs tuis Virtutibus, ſin-
gularique tua Doctrina, ac Pietate rebus Romanis addideris, non
poterit eis etiam ex tanto additamento publicus fauor non obſtrin-
gi. Inter huius Inclitæ Vrbis plauſus, quæ te Regali Purpura
radiantem, in tuo hoc fauſtiſſimo Reditu Venetos faſtus amplifican-
tem lætiſſimè excipit, hac vna æquè qualicumque deuotæ meæ in
Te voluntatis ſignificatione, meâ in Te obſequia humillimè auſpi-
cari ſinas, meque inter eos, qui Te ſumma veneratione recolunt,
adnumerare, pro tua benignitate, ne dedigneris.*

Venetijs die 20. Nouembris 1655.

PRAE-

PRÆFATIO.

EA eſt Nouatorum noſtri temporis pertinacia, vt in ſua impietate contumaciter inflexibiles, de errore conuicti, non reſipiſcant: & de veritate inſtructi, peruicaciùs, acriùſque repugnent. Ex irrationabili namque mentis obſtinatione, lumini rebelles, ambulant in tenebris, tanquam in luce: & errantes corde, ſola malitia Spiritui Sancto reſiſtunt. Quod D. Paulus Apoſtolus præmonuiſſe videtur, dum de hæreticis, qui in nouiſſimis diebus futuri erant, cælitùs afflatus prædixit, quod quemadmodum Iannes, & Mambres reſtiterunt Moyſi, ita & hi veritati reſiſtent.

Petierunt olim in Comitijs Imperialibus, Auguſtæ, Norimbergæ, Spiræ, Ratiſponæ, Vormatiæ, & alibi Concilium: ad illudque votis (vt oſtentabant) ardentiſſimis prouocarunt. Verùm, eo ad Tridentum indicto, illicò, ſibi conſcij, iuſto terrore perculſi, non modò (ouina pelle depoſita) ei ſeſe ſubijcere, obduratis ſemper animis, renuerunt; ſed, ne Catholica Veritas illuceſceret, nullum non mouerunt lapidem, quo, & conuocationem in ortu opprimerent, & proſequutionem, concluſionemque interturbarent. Impijſque deinde Septentrionis nouitatibus damnatis, conceptæ attamen perfidiæ immobiliter inhærentes, Doctrinam Diuinitùs inſpiratam inceſſantibus poſtmodùm obiectionibus, probriſque exagitarunt.

Quæ patent in Appellatione Lutheri, eiuſque Libro de Concilijs: in eo, quem Melanchton edidit, de Cauſis, Cur Lutherani ad Concilium non acceſſerint: in Proteſtatione triginta quatuor Miniſtrorum: in Libro Illyrici, de Norma, & Praxi Conciliorum: in Examine Concilij Tridentini Martini Kemnitij: in Conſilio Caroli Molinæi, de eodem non admittendo Concilio; & ex alijs itidem pluribus, vbique notiſſimis.

Cumque materiam omnem ſuis demum cauillationibus ſubtractam viderent, quòd non defuerint, qui Sanctiſſimas eas Definitiones cum ſenſu Diuinæ Scripturæ, & Conciliorum, Patrumque omnium Orthodoxorum ſententia conuenire docuerint, pro eo, vt tandem conuicti, à peruicacia receſſerint, ad inſidias potiùs, omni alio ſubterfugio deſtituti (ne hoc etiam intentatum relinquerent) in ſua proteruia, magis, magiſque ſtabiles ſeſe conuerterunt, quandoquidem rei Tridenti geſtæ Narrationem, pro arbitrio, commenti, qua Concilium liberum non fuiſſe fraudolenter inſtillent, fortiſſimum hoc Religionis propugnaculum, quod nunquam labefactare apertis viribus potuerunt, inſidioſa hac machina, quaſi per latentes cuniculos, iteratis conatibus aggrediantur.

Solius tamen malignitatis figmenta pro Actibus Tridentinis ſupponunt: & cum, nonniſi maledictis, inanique tantummodò verborum ſtre-

pitu,

pitu, rem totam peragant, doloſa nihilominus veri imagine decepturi, ſacrilegum illud Commentum (tametſi mendacio, ac liuore in omnibus contaminatum) ſpecioſo Hiſtoriæ titulo prænotatum, dederunt in lucem: in variasque linguas translatum (quo ſeſe eius virus latiùs diffundat) ad omnes inſuper tranſmiſerunt Nationes, vt totum Chriſtianum orbem contagione impietatis inficiant.

In eo affatim congerentes, quæ venenato vnquam ore malignantes in Sacroſanctam illam Actrinem, Romanamque Curiam euomuerunt, eò procaciùs (habenas ſuo furori laxantes) in omnem ſeſe effuderunt licentiam, quòd cum publica earum rerum documenta non extent, & priuata reijciant, impoſturam etiam tutò latere poſſe, calumniamque impunè debacchaturam eſſe, ſibi certò perſuaſerint.

Synodi Sanctitatem, Romanumque, in ea tractanda, candorem contraria omninò facie delineant: os impurum (Diuina etiam Cenſuræ ſubijcientes) in Cęlum temerè ponunt: Res, Perſonasque Sacras (nemini prorſus parcentes) irreuerenter conculcant, opprobrijsque fœdant: & cuncta ambagibus obuoluentes, quò, quicquid veri ſit, ſub caligine lateat, quod falſum, aut commentitium, fuco illitum non appareat, in eo totam poſuerunt induſtriam, vt ſcandalum ex rebus noſtris mouentes, ſimplicium mentes perturbent, incautosque incerta opinione traducant.

At licet non defuerit Aduerſarijs, ad concinnandas fallacias, ſtruendosque dolos verſutia, non eò vſque tamen licuit impudentiæ, vt lumen prorſus Veritatis extinxerit. Cum non potuerint namque rei Summam e monumentis, quæ extant non haurire, non ſic ea in proprios vſus conuertere valuerunt (quamuis in eis transformandis, euertendisque, pluſquam credibile eſt, inſudauerint;) quin ex ijs etiam, quæ in totum corrumpere, aut præterire non potuerunt, eorum penitùs deprahenſis fraudibus, æquè Synodi Libertas, ac Romana in ea Synceritas (quas ſibi nominatim oppugnandas propoſuerunt) in eorummet quoque paginis, ſeſe luce ipſa meridiana clariùs, perſpiciendas præbeant. Cum ſola ſiquidem odij ſuggeſtione congeſta, ſibi conſtare, aut inuicem cohęrere nequeant, factum eſt etiam (Deo deſuper malignorum diſperdente conſilia) vt ſuas contradictiones, propria excæcati malitia, minimè diſcernentes, iniquiſſimorum hoſtium tela verſa ſint admirabiliter in arma lucis, ad deſtruenda opera tenebrarum: &, mentiente ſibi iniquitate, ſuffragiumque probitati ferente, ea per ſe vi veritatem rebusmet ipſis pollere tandem comprobauerint, qua ſemet contra calumniantium ingenia, calliditatem, ſolertiamque facilè defendens, non modò teſtimonium à ſuis, quinetiam oppugnatoribus (velint nolint) extorqueat; ſed, ex concertationibus purior ſemper, clariorque euadens, reportauerit, perpetuò victrix, ex perſecutionibus palmas, & ex inimicis Coronas.

CONSILIVM AVCTORIS

Ad Lectorem.

QVÆ ſit Hiſtoria Concilij Tridentini, meumque in ea confutanda conſilium, non te pigeat (quicunque es amice Lector) in limine operis accipere, vt meliùs dicenda percipias. Nam paucis me expediam. Ea fabula prodijt primùm Londini, opera M. Antonij de Dominis damnatæ memoriæ, qui cum ex Archiepiſcopo Spalatenſi, impuriſſimus transfuga, ſeſe recepiſſet in Angliam, ſuam à Sede Apoſtolica apoſtaſiam, inſigni aliquo facinore comprobaturus, ſacrilegum illud Commentum dedit in lucem, ſub eius Regis auſpicijs, anno 1619.

Auctor illi inſcribitur Petrus Suauis Polanus, ſub quo nomine quinam verè lateant, non tàm apertos, quàm acerrimos ſeſe Pontificis hoſtos, oppugnatoresque declarant. In quem adeò impotenter feruntur, vt calamum ſe ex profeſſo aduerſus Romanam Curiam exacuiſſe, notum eſſe voluerint; dum cuncta ſe eiuſdem Curiæ artificia, in re Tridentina tractanda, in ipſamet quoque Libri fronte aperiunt, vt videre eſt in prima Edtione à Spalatenſi facta. Nam cum propriam in Pontificem acerbitatem nimiùm, ex ea declaratione, detexiſſe animaduerterint, eam ex poſterioribus impreſſionibus expunxerunt.

Et quicunque verè ſint Auctores (quod vlterà inquirere operæ pretium non fuit) cum quæ non viderint, aut pertractauerint, referentes, ſuas attamen aſſertiones nullius (vt par erat) teſtimonio fulciant, meritò etiam huc vſque neglecti fuerunt, quod credi nunquam potuerit, adeo faciles homines fore, vt gratis aſſerentibus, ſoloque in nos odio ſcribere apertiſſimè profitentibus, ne aures quidem, nedum fidem, clauſis oculis, accomodarent.

At quoniam ea Narratio, quantumuis etiam manifeſtiſſimè nugax, & falſa, pronas nihilominùs (proh pudor!) inuenit aures, quòd redarguta non fuerit: & ex noſtro ſilentio vires quotidie maiores acquirit (vnde locus amplius diſſimulationi eſſe non poſſet;) ſcenæ etiam detegendæ tempus (amoto mendacij velo) eſſe videtur, ne, dum criminationes falſas contemnimus refutare, credamur forſan crimen agnoſcere. Cui operi cum ſeſe multi nuper accinxerint, non debeo & ipſe interim, quæ in eandem Hiſtoriam, pluribus antè

annis.

annis, animaduerti, à publica luce ſubtrahere; non tàm quòd ab eo tempore vulgata, omnium quoque calculis comprobata fuerint: & in eo periculo ſint, vt in alienas manus facilè incidant; quàm quòd ſummæ ſapientiæ Pontifex Vrbanus VIII. inceptum probauerit, perficique mandauerit; immò nullam magis propriam eius Hiſtoriæ confutandæ rationem eſſe inſuper aſſeuerauerit: aliįque eruditiſſimi Viri ea itidem, adhuc etiam rudia, in rem præſentem maximè fore cenſuerint.

Sed quod pertinet ad rem ipſam, cum primaria Aduerſariorum intentio ſit, Concilium Tridentinnm, vti non liberum diffamare: idque ex eo factum ſuadere contendant, quòd Pontifex, Prælatorum ei adhærentium numero, & ſequela præualens: Præſidentiumque artibus, & induſtria pollens: & quòd nemini proponere, ac liberè loqui permiſerit, Propoſitionum, Deliberationumque omnium auctor, arbiterque fuerit: & ſimus ideò in quæſtione facti; hæc omnia etiam ex facto ipſo, in eadem Hiſtoria per eoſdem relato, abundantiſſimè diluamus, perſpectiſſimum faciendo è contrà.

Primùm Aduerſarios, ſola malignitate, Romanam Syncceritatem impetere. Nam cum Pontifex arbiter in Synodo eſſe non poſſet, niſi ex Loco celebrationis, & ex Perſonis, quæ partem habuerunt in ea; quod pertinet ad primum, oſtendam, Pontificem ſponte, ac proprio motu, locum pro celebratione elegiſſe, vbi nullum ſibi polliceri potuiſſet arbitrium. Quod verò pertinet ad perſonas, (nempè Patres, Doctores, & Præſidentes: & etiam Principes, qui, per ſuos Miniſtros operi inſtabant; (cum non alij rem tractauerint) apertam, non fuiſſe Pontifici Prælatos, quorum ſequela, ac numero præualuerit; ſed Patres ſui omninò arbitros extitiſſe: quemadmodum & Teologos, & Doctores. In Præſidentibus verò non reſpexiſſe, pro re ſua priuata, induſtriam, publicæque tantummodò exigentiæ, temporique aptiſſimos præfeciſſe. Potioremque ex Principibus eſſe non potuiſſe; nec inſuper eſſe quæſiuiſſe; cum, his probatis, ex neceſſitate ſequatur, Pontificem ab omni penitùs cogitatione arbitrij in Synodo exercendi alienum omninò fuiſſe.

Secundò, eoſdem Aduerſarios, per ſummum pariter ſcelus, Synodi Libertatem calumniari probabo; quòd adeò falſum pariter ſit, quod Pontifex Propoſitionum, Deliberationumque arbiter, auctorque fuerit: neminique proponere, ac liberè loqui permiſerit; vt immò è contrà, Propoſitiones, & Deliberationes à ſolis Patribus, purè, integrè, atque omninò liberè emanauerint: Et, non modò cuique pro libito, proponere, ac liberè loqui licuerit; ſed Patres pleniſſimum in Actione arbitrium perpetuò inſuper exercuerint.

Et demùm eandem falſitatem, malignitatemque per totam Hiſtoriam, ad cumulum, detegens patefaciam, non modò artificia in re tractanda, Romanis aſcripta (quæ ſingillatim enucleabo) commentitia eſſe: & reliqua ad Actionem pertinentia mendacijs, impoſturiſque ſcatere; ſed totam Hiſtoriam,

in

in eis itidem, quæ de actione non ſunt, falſitate, ac liuore pari modo contaminata eſſe.

Quibus præſtitis, de Dogmatibus ex profeſſo controuertere opus non erit, cum, libertate oſtenſa, certum ſit definitiones Tridentinas (vtpote Concilij liberi, ac legitimi) ſuo pondere ſtare, alienisque idcircò fulcris minimè indigere. A quibus etiam abſtinendum cenſui, quod è dignitate eſſe non videatur, quæ maturè ſemel Eccleſia definierit, iterum in contentionem, quaſi incerta, aut pendentia, reuocare: & quod, præter id, plurima, & doctiſſima non deſint eius argumenti volumina.

Cumque vis tota in probationibus conſiſtat, eas, vt ſint, contrà Aduerſarios, omni exceptione maiores, non ex noſtris hauriam ſcripturis, quod facile factu fuiſſet; ſed ex eademmet Hiſtoria, in totum propemodum eruam, cum ad aliorum Scriptorum fidem rarò confugiam. Nam ex eorumdemmet aſſertionibus, ac principijs, tùm quæ propoſui, planè, ac facilè demonſtrabo; tùm vnà ſimul totam Hiſtoriam (vbi confutatione indigeat) funditùs euertam. Ex qua probatione, præter quam quod certiſſima eius Commenti leuitas apparebit (cum non certior eſſe poſſit, quàm quod ſemet ex contradictionibus deſtruat;) Aduerſariorum etiam machinationibus occurram. Cum enim dicant, Pontificem alteram aduerſus eos litis partem in Concilio ſuſtinuiſſe; non modò noſtra omnia (vtpotè partis aduerſæ) indubitanter reijcerent, in ſuſpicionemque vocarent (& præſertim priuata, quæ nullam probationem, niſi adminiculata, faciunt;) ſed alia inſuper in replicatione addentes, contentiones ex contentionibus excitarent, quò, veritate ſemper incerta, eorum fraus deprehendi non poſſit, nullusque vnquam finis altercationibus fiat.

Cum & præter hæc, non aliter os mundo claudi poſſe crediderim, qui iam præoccupatus ab Aduerſarijs, procaciter in Romanam Curiam adlatrat. Cum adeò namque poſitus ſit in maligno, vt non deſint, qui inimicis potius noſtris (licet gratis etiam aſſerentibus, ſolaque tantummodò in nos rabie ſcribere apertiſsimè profitentibus) quam nobis fidem habere velint; nonniſi etiam probationibus, quæ adminiculis non indigeant, aut exceptionibus non ſubiaceant, de malignantium circumuentionibus admoneri poſſent.

Exemplar Hiſtoriæ, cuius paginas allego, eſt, quod M. Antonius de Dominis, Italico primùm Idiomate, edidit Londini, anno 1619. typis Ioannis Billij; cum ſit cæterorum omnium archetypus. Quod in Latinum fideliſſimè trans tuli, ne ea vulgarium auribus committerem, quæ, non ſine certo pietatis periculo, ſimplicibus, rudibusque euulgarentur. Nam cum falſa, & fucata à veris, nec etiam auxilio confutationis per ſe ipſos diſcernere queant, facilè etiam imprimuntur, in erroresque trahuntur.

In paginis tamen allegandis, nonnullarum earum numeros, Impreſſorum

incuria, perperam poſitos emendaui. De quo, non modò Lectorem, in meis allegationibus exquirendis, monitum volo; ſed nec etiam vnquam obliuiſci, me, in hac Confutatione, nonniſi ex Aduerſariorum aſſertionibus, principijsque loqui(qualiacunque tamen ſint)*cum qualibet ipſorum aſſertio, aut ſuppoſitio(qualiſcunque ſit) in finem mihi propoſitum, eos ex proprijs ſolummodò redarguendi, optimè faciat.*

Quibus oſtenſis, quemadmodum patebit, noſtros Aduerſarios mendacijs fraudibusque tantummodò niti; ſic plenè etiam confirmabitur, inſana eorum conſilia, qui ſola impietate, ac furore armati, Cælum temerè oppugnare præſumunt, ſola etiam confuſione, Diuinitùs diſſipari.

TO-

Totius Operis
SVMMA:
TRIA PROBANTVR IN EO.

I. Romana in re Tridentina Synceritas.
II. Actionis Libertas.
III. Hiſtoriæ falſitas, & malignitas.

PRIMA PARS.

Romana in re Tridentina Synceritas.

1 *Pontificem ſpontè, ac proprio motu, locum pro celebratione elegiſſe, vbi nullum ſibi polliceri potuiſset arbitrium.*
2 *Prælatos ei non fuiſse, quorum ſequela ac numero præualuerit; ſed Patres ſui omninò arbitros extitiſſe: quemadmodum & Theologos, & Doctores.*
2 *In Præſidentibus non reſpexiſſe, pro re ſua priuata, induſtriam; ſed publicæ ſolummodò exigentiæ, temporique aptiſſimos præfeciſse.*
4 *Potiorem eſse ex Principibus non potuiſſe: nec etiam quæſiuiſſe.*

SECVNDA PARS.

Actionis Tridentinæ Libertas.

1 *Propoſitiones, ac Deliberationes à ſolis Patribus, purè, integrè, atque omninò liberè emanaſse.*
2 *Cuique pro libito, proponere, ac liberè loqui datum fuiſse.*
3 *Patres pleniſſimum perpetuò in Actione arbitrium exercuiſse.*

TERTIA PARS.

Hiſtoriæ falſitas, & malignitas.

PRIMVM IN IIS, QVAE PERTINENT
Ad Actionem.

Artificia in re tractanda, Romanis aſcripta, commentitia eſſe: & reliqua ad Actionem pertinentia, impoſturis, mendacijſque ſcatere.

QVARTA PARS.

Eadem falſitas, & malignitas in ijs etiam, quæ non ſunt de Actione.

Totam Hiſtoriam, in ijs itidem, quę non ſunt de Actione, falſitate, ac liuore contaminatam eſſe.

PETRI

HISTORIA CONCIL. TRIDENT.

Ex eademmet Hiſtoria confutata.

PRIMA PARS.

Romana in re Tridentina Synceritas.

1 *Pontificem ſpontè, ac proprio motu, locum pro celebratione elegiſſe, vbi nullum ſibi polliceri potuiſſet arbitrium.*

2 *Prælatos ei non fuiſse, quorum ſequela ac numero praualuerit; ſed Patres ſui omninò arbitros extitiſſe: quemadmodum & Theologos, & Doctores.*

3 *In Præſidentibus non reſpexiſſe, pro re ſua priuata, induſtriam; ſed publicæ ſolummodò exigentiæ, temporique aptiſſimos præfeciſse.*

4 *Potiorem eſse ex Principibus non potuiſſe: nec etiam quæſiuiſſe.*

CAPVT PRIMVM.

Pontificem, ſpontè, ac proprio motu, locum pro celebratione elegiſſe, vbi nullum ſibi polliceri potuiſſet arbitrium.

SVMMARIVM.

Arbitrum (ex auctoris ſuppoſitione, in Concilio eſſe, qui ſit fortior in loco. Pontificem nihilominus, ſpontè, ac proprio motu, pro celebratione, elegiſſe Mantuam, Vicentiam, demùmque Tridentum, vbi alij fortiores erant.

Sed præſertim Cæſar, qui Concilium inſuper, aduerſus eundem Pontificem, ſibi vſui eſſe volebat.

Et Proteſtantes omninò intereſſe decreuerat, qui omnem ex eo Pontificis auctoritatem reijci contendebant.

Quamuis nullam etiam in eo Pontificis rationem habendam eſſe, eiſdem ſolemniter ſpopondiſſet.

Locumq; ſibi ſemper deteriorem elegiſſe, vt Proteſtantib. indulgeret.

Licet etiam ad Concilium cogi non poſſet, vbi vel loco, vel quauis alia conditione ſuccubuiſſet.

CVM Locus Celebrationis ſeſe, ratione ordinis, prior obijciat, de eo etiam, ad ordinem ſeruãdum, priùs agemus. Polanus, ſeù Auctor Hiſtoriæ (quib. appellationibus deſignabimus Aduerſarios) in ſua Narratione diſertiſſimè docet, Pontificem in Cõcilio arbitrum eſſe non potuiſſe, ni fortior vnà etiam in loco celebrationis fuiſſet, dum præciſiſſimis verbis ait pag. 412. *Pontificem in eo, quòd pertinet ad locum, peculiares conſultationes cum Cardinalibus habuiſſe, quod locus præ cæteris magni videretur momenti, ex quo Synodus, ex eius tandem mente, pariat effectus, qui fortior in loco celebrationis exiſtat.*

Arbitrum in Concilio eſſe, qui fortior in loco celebrationis exiſtat.

Quod adeò Pontifici perſpectum fuiſſe contendit, vt inſuper addat pag. 80. *Paulum III. memorem, quidnam Ioanni XXIII. accidiſſet, qui Concilium habuit, vbi alij fortiores erant, à ſententia, eius amplius Mantuæ celebrandi, receſſiſſe*; & pag. 267. *magis ex Concilio timuiſſe, ſi in loco ſibi non ſubdito haberetur, quàm ex ipſiſmet armis, quibus Cæſar infeſtus eſſe potuiſſet Italiæ.*

Quib. per Auctorẽ poſitis, ex neceſſitate conſequitur, non potuiſſe mentem, aut facultatem arbitrij in Concilio exercendi eis Pontificib. eſſe, qui illud celebrarunt, vel de eo celebrando egerunt, cũ ad eum effectum, non ſolum *Mantuam, Vicentiam*, & demum *Tridentum* elegerint, vbi alij fortiores erant; ſed eam inſuper electionẽ *Spontè, ac proprio motu* fecerint, vt auctor in ſua Hiſtoria pag. 72. 90. 98. 105. 297. 413. & alibi apertiſſimè docet.

Pontificem nihilominus ſpõtè, ac proprio motu, Mãtuã, Vicentiã, Tridentumq; elegiſſe, vbi Cæſar fortior erat.

Nã quo pacto mentem, aut facultatẽ arbitrij Mantuæ exercẽdi habere vnquã potuiſſent, ſi (vt Cæſar, ex relatione Polani, pagin. 77.

gin.77.reſpondit Proteſtantibus) *ea Ciuitas Germaniæ proxima erat, Imperioq; ſubiecta, eiuſq; Dux feudatarius Cæſaris, ità vt nullam in ea Pontifex*(vt præciſiſſimis verbis addit)*poteſtatem haberet?* Immò in qua adeò præpollebat Cæſar, *vt nullo modo ſollicitus* (vt ait pag.76.) *quaſnam in ea Pontifex conditiones appoſiturus eſſet, quæ ei non probarentur, Concilio ibidem redacto, euertere potuiſſet*; cum omninò repugnet, quod ſi verè Pontifex de arbitrio in Synodo exercendo cogitaſſet, locũ, *ſponte, ac proprio motu*, pro eo celebrando elegiſſet, vbi, non modò nullam ipſe poteſtatem haberet, ſed in quo Cæſar è contra ſic præpolleret, vt cuncta ibidem pro arbitrio euertere inſuper potuiſſet?

Quòd eo magis de Tridento dicendum videtur, vbi demùm Synodus celebrata fuit, cum (vt omnes ſciunt, & Rex Catholicus dixit apud Polanum pag.684.) Cæſar in ea itidem Vrbe *Superioritatem haberet*. Vnde *difficilè viſum fuiſſe* addit *pag.296. poſse in eam Regem Chriſtianiſſimum citra Cæſareæ potentiæ ſuſpicionem induci, quòd locus Cæſari ſubiectus eſſet, eiuſque armis propinquus*.

Prǫſertim, quòd, ex Auctoris itidem ſuppoſitione dicta pagina 76. Cæſar *Concilium ad Pontificem nominatim compeſcendum ſibi vſui eſſet vellet:* Et Pontifex(ex ſuppoſitione pari modo Polani pag. 35.) *vehementiſſimè timeret, ne Cæſar, de ditione Eccleſiaſtica occupanda cogitans, poteſtatem Pontificiam in Eccleſia, mediante Concilio, moderari vellet, ſine quo* (vt addit) *temporalem minui impoſsibile eſse videbat*; quandoquidem, eis in Cæſare aduerſus Pontificem machinationibus ſuppoſitis, & eo, ad cumulum, iuſto timore in Pontifice accedente, mens, aut facultas arbitrij eis in locis exercendi Pontifici indubitanter eſſe non poſſet, vbi idem Cæſar iura dabat, armisque propinquus, ac potentiſſimus erat.

Quæ etiã Concilium aduerſus Põtificem ſibi vſui eſſe volebat.

De quo omnis penitùs tollitur ambiguitas, quòd, prẹter hẹc, Cæſar, (ex auctore pag.58. 303.& alibi) *Proteſtantes Concilio intereſſe omninò decreuiſſet*. Nam cum hi legitimam Pontificis poteſtatem, ſic è Synodo eliminatam vellent, vt eum etiam in numero reorum cogi impudentiſſimè inſtarent, vt auctor pluribus in locis recenſet, & Cæſar eis in totum ſatisfieri conten-

Proteſtanteſq; omninò intereſſe, eiſque in omnibus ſatisfieri decreuerat.

deret,vt probabimus,vbi de Principibus agemus: idque ex eo quod *Germaniam, mediante Concilio,ſibi penitùs ſubdere* (ex au-ctore dicta pag.76.303.& alibi)molireturquo nam pacto Pon-tifices(his per auctorem poſitis) arbitrium, & Mantuæ, & Tri-denti ſibi polliceri vnquam potuiſſent, vbi idem Cæſar, non modò exercebat imperium, ſed Proteſtantes, directos, acerri-moſque Pontificis oppugnatores,adeſſe omninò decreuerat?

Nullamque Pontificis rationem in Cōcilio habendā eſſe ſpoponderat.

Et mens Pontificis eo clariùs elucet, quòd quamuis Cæſar eiſdem Proteſtantibus(ex relatione Polani dicta pag.303.) *nul-lam in Concilio Pontificis rationem habendam eſſe*, ſeque(vt res ex voto tranſigeretur) *præſentem, vel in loco proximiori manſurum, in verbo Imperatoris, & Regis, ſolemnique inſuper decreto*, in Co-mitijs Auguſtanis, publicè ſpopondiſſet, nihilominus Pontifex Concilium Tridenti celebrari voluerit, vbi idemmet Cæſar, non tàm imperio, quàm auctoritate, ac viribus præpollebat. Cum enim vellet dignitatem Cęſaream filio, hæreditario iure, tranſmittere: eaque ratione Monarchiam, quauis alia(vt ait) poſt Romanam, etiam Caroli Magni, ampliorem conſtituere; quo vnquam pacto Pontifex, vel mentem,vel facultatem Cæ-ſari in eius ditione, ac domo prȩualendi vnquam habere po-tuiſſet, qui vaſtiſſimas eas machinationes, nonniſi *mediante* (vt perhibet) *Concilio (cum armis non poſſet) aſſequi ſibi propoſuerat?* Quod & de Vicentia itidem patet,quam licet Veneti, pro cele-bratione Concilij, conceſſiſſent, nihilominus (ex relatione au-ctoris pag.97.) poſteà denegarunt.

Vndè,hiſce Polani ſuppoſitionibus inhærendo, quemadmo-dum, non ſine leuitate diceretur, mentem arbitrij in Synodo exercendi eſſe potuiſſe Pontifici, dum *ſpontè, ac proprio motu* lo-cum, pro ea celebranda, elegit, vbi ſibi aduerſi fortiores erant; ſic & non ſine etiam manifeſta perfidia contenderetur, ſenſum illi religioſiſſimum, Apoſtolicumque reuera fuiſſe,cum, pericu-lis ſibi ex Concilio, æquè à Cæſare, ac Proteſtantibus immi-nentibus, omninò poſthabitis,omnique,pro bono publico, pri-uatæ ſuæ rei diſcrimine prorſus neglecto, locum nihilominus ſibi ſemper deteriorem (quò Proteſtantibus indulgeret) ſpon-tè elegit, vt Auguſtus Thuanus perhibet in ſuo primo libro di-

cens:

cens: *itaque Concilium primùm Mantuæ à Paulo III. indictum, dein, renuentibus Proteſtantibus, Vicentiam translatum eſt: cum ne in eum quidem locum conſentirent Germaniæ Principes, poſtremò Tridenti, quæ Ciuitas eſt in Germaniæ, & Italiæ finibus ſita, celebrando Concilio locus aſſignatus fuit.*

Pontifex in gratiam Proteſtantium, Concilium in locũ ſibi ſemper deteriorẽ tranſtulit.

Quæ eò validiùs vrgent, quòd id Pontificem ad cumulum feciſſe addat pag. 69. *quamuis certum* (vt enucleatiſſimis verbis ait) *quod ad Concilium cogi non poſſet, vbi, vel loco, vel quauis alia conditione ſuccubuiſſet.*

Licet ad Concilium cogi nõ poſſet, vbi vel loco, vel quauis alia conditione ſuccubuiſſet.

Ex qua loci electione, ſponte, ac proprio motu, per Pontificem facta, cum ex neceſſitate ſequatur, eum, nec voluiſſe, nec potuiſſe, etiam ſi voluiſſet, arbitrium in Synodo exercere, non tàm Actionis, hac in parte, Libertas, quàm Pontificis, in re Tridentina, Synceritas, adeò certę proculdubio remanent, vt de eis ambigi, nec à malignantibus etiam ipſis, vllo modo poſſet.

CAPVT SECVNDVM.

Prælatos Pontifici non fuiſſe, quorum ſequela, ac numero præualuerit: ſed Patres ſui omninò arbitros extitiſſe: quemadmodum, & Theologos, & Doctores.

SVMMARIVM.

Totum ordinem Epiſcopalem in genere: & cuiuſque Nationis Epiſcopos ſeorſim, abalienato à rebus Romanis animo, ad Concilium iuiſſe.

Pontificem Pręlatos non habuiſſe, quorum numero, ac ſequela ſuas partes munierit; ſed eos, vnà cum Theologis, & Doctoribus, ſui omninò iuris fuiſſe: Immò Pontificem è contrà ſic à partium ſtudijs abſtinuiſſe, vt nec etiam temporalis ſuę ditionis Epiſcopos à ſe habere: alioſue ad ſuas partes traducere: vel quotquot apud ſe eſſent, Tridentum mittere, operam dederit.

Eadem in Theologis, & Doctoribus libertas.

Poſt

POſt conſiderationem Loci, ſequitur expenſio Perſonarum inter quas primas dabimus Prælatis, quòd eorum ſuffragijs cuncta decernerentur. Aduerſarij in eo potiſſimum omnium ſuarum accuſationum in Pontificem fundamentum conſtituunt, quòd cum ex pluralitate ſuffragiorum Tridenti decerneretur Pontifex adhærentium ſibi Prælatorum numero, & ſequela cœteris omnibus præualens, propoſitionum, deliberationumque omnium auctor, arbiterq; fuerit. Quo ſolo commento ſuis alijs omnibus impoſturis fucum facilè faciunt; cum tot adhærentium ſequela ſuppoſita, ex ſe conſequi videatur, eum cuncta ex arbitrio, nullo negocio, dirigere etiam potuiſſe.

Polanus inſinuaturus, Paulum III. ſub quo primum Concilium Tridenti celebrari cæpit, ex adhærentibus præpolluiſſe, ait pag. 105. *Pontificem ſuas conditiones potiores fore cenſuiſſe, ſi exordium à paucis illiſque Italis, Aulicis, & à ſe dependentibus fieret, qui primi ab eo illuc impulſi, maturatò adforent:* & pag. itidem 129. (loquens de ratione ſuffragiorum in Concilio reddendorum) quod cum nonnulli ex Prælatis, id, non per capita, ſed per Nationes fieri ſentirent, Legati Pontifici ſcripſerunt, *ea ratione maiorem Italorum numerum, quorum in Sedem Apoſtolicam fides magis probata ſit, nulli vſui fore quando omnium ſimul iunctorum ſuffragia aqualis, ac paucorum Gallorum, Hiſpanorum, aut Germanorum ponderis futura eſſe deberent:* & pag. iterum 136. ex *Archiepiſcopis tunc temporis in Concilio præſentibus, duos titulares fuiſſe, Vpſalenſem, & Armacanum, qui per Pontificem Romæ aliquot annis eleemoſinis ſuſtentati, Tridentum miſſi fuerant, vt numerum augerent, à Legatorumque nutu penderent:* & quod cum Cæſar (pag. 138.) multis Epiſcopis Hiſpanis, vitæ probitate, ac doctrina conſpicuis ſeſe Tridentum conferre mandaſſet, *Legati è re eſſe cenſuerunt, decem, aut duodecim Prælatos illuc per Pontificem mitti, quibus ſua conſilia credere poſſent, alijſque conditionibus dignos, quo Vltramontanorum, doctrina, ac probitate præſertim excellentium numero creſcente, obicem aliqua ex parte reperirent.* & pag. 114. *Legatos Depoſitarium cum aliqua pecuniarum ſumma, ad ſumptus in dies occurrentes, Epiſcopiſque tenuioribus ſuccurrendis, & alicui exiſtimatione digno gratiſi-*

tiſicandum, conſtitui petijſſe: tribuſq; Epiſcopis quadraginta aureos in ſingulos dediſſe, ad eumque finem pecunias efflagitaſſe. Vt & pag. 129. & alibi ſcripſiſſe commemorat. Eaque de cauſa Proteſtantes, à Concilio abſtinuiſſe demùm concludit, *quòd ex ſolis Pontifici addictis conſtaret*, & de Pio IV. qui Synodum concluſit Oratorum Gallorum ore pari modo ait pag. 527. quod, *obſtipendiarios, & deuotos, propoſitionum, deliberationumque arbiter erat*: & per Epiſcopos itidem Hiſpanos pag. 535. quod *Concilium, Italis præualentibus, libertate carebat, cum alij eorum penſionibus, pollicitationibus alij, minus verò corrupti, timore Pontifici adhærerent*: & in verſione latina Epiſtolam quandam Andreæ Dudithij, Epiſcopi Quinqueccleſienſis, ad Maximilianum Cæſarem appoſuerunt, ex qua dicunt in ſumma, *Pontificem ſingulis alijs centenos è ſuis opponere potuiſſe.*

Ex quibus licet auctor ſuadere velit Pontificem, Italis, Aulicis, alijſque conductitijs, ac dependentibus ſuffultum præualuiſſe, ea tamen eſt vis veritatis, vt, præter quàm quod totum Ordinem Epiſcopalem in genere, & cuiuſque Nationis Epiſcopos ſeorſim Romanis rebus aduerſos conſtituat, ex facto etiam, per ſe relato, inſuper doceat, Pontificem Prælatos adhærentes non habuiſſe, quorum numero, ac ſequela ſuas partes munierit, ſed omnes ſui omninò arbitros extitiſſe; immò ſic eum à partium ſtudijs alienum fuiſſe, vt nec ſuæ, quinetiam temporalis ditionis Epiſcopos (licet numero non contemnendos:) aut alios quoſcumque ſequaces habere ſtuduerit.

Totum enim Ordinem Epiſcopalem in genere, Romanis rebus aduerſum conſtituit, apertiſſimis verbis dicens pag. 47. quod *Pontifex, ex eis offenſionibus, quas Epiſcopi, ob collationes beneficiorum, reſeruationes, & præuentiones, cauſarumque auocationes: & ob diſpenſationum, abſolutionum, aliarumque huiuſmodi cauſarum reſeruationes, à Romana Curia accepiſſe obtendebant (ex quibus magnam ſibi adminiſtrationis partem ademptam, Curiaque tributam querebantur) celebrationem Concilij, non ſine totius auctoritatis Pontificiæ diminutione, fore opinabatur.* Totus Ordo Epiſcopalis ab alieno à rebus Romanis animo ad Cōcilium iuit.

Quæ

Quæ confirmat, dum omnes Prælatos ea animi diſpoſitione ad Concilium iuiſſe perhibet,dicens pag. 133. & 138. quod *Prælati magna in auctoritatem Pontificis moliebantur* 226. quod *omnes in id collimabant, vt auctoritatem Epiſcopalem recuperarent*: Exploratumque fuiſſe pag. 437. *Vltramontanos omnes eo conſilio iuiſſe, vt Pontificem Concilio ſubijcerent*: & 454. *Prælatos, dum Tridenti ocioſi ſederent, multas tractationes habuiſſe, quæ omnes in id ſolum tendebant, vt auctoritatem Epiſcopalem amplificarent, Romanamque deſtruerent*, cum alijs huiuſmodi pluribus, quibus totum Ordinem Epiſcopalem, in genete, animo penitùs à Pontifice, ac Romana Curia abalienato fuiſſe declarat.

Et cuiuſque itidem Nationis Epiſcopi.

Quemadmodum & cuiuſque Nationis Epiſcopos, ſeorſim, in id tendiſſe contendit, vt, *ex Declaratione Reſidentiæ, & Inſtitutionis Epiſcoporum de Iure Diuino, ſeſe Pontifici pares facerent: auctoritatem Pontificiam in ordinem redigerent: Sedemque Apoſtolicam Concilijs, Canonibuſque ſubijcerent*: & plurima huiuſmodi alia meditarentur, vt auctor teſtatur, de Cæſareis & Hiſpanis pag. 133. 214. 227. 253. 362. 449. 486. 487. 489. 542. 572. 585. & paſſim per totam Hiſtoriam, & iterum de Cæſareis Hungaris, & Polonis pag. 521. de Luſitanis pag. 432. de Gallis pag. 134. 136. 433. 449. 501. 541. 542. 565. 572. 584. 587. 600. 609. 611. 616. & paſſim vbique: & de Italis itidem pag. 593. 693. & pluriès, vt fuſiùs mox etiam adnotabimus.

Eique nemo ſingulariter adhæſit, ſed omnes ſui iuris fuerunt.

Ex qua Prælatorum omnium à Romanis rebus auerſione, ac repugnantia, quamuis eorum à Pontifice independentia irrefragrabilis, ac certa reſultet, eam tamen, ad primarium hoc aduerſariorum fundamentum penitùs euertendum, in ſingulis etiam Prælatis, ad cumulum, oſtendemus, euidentiſſimum faciendo, Pontificem, eiuſque Legatos, vel ex omnium ad vnum, vel ex plurium contradictione, ac refragatione, perpetuò, in omnibus Synodi reductionibus, ſuccubuiſſe, nulloſque idcircò eis ſequaces, aut adhærentes reuera fuiſse, quorum numero, ac ſequela ſuas partes munierit. Quod vt certum ſit, id, in ijs potiſſimùm patefaciemus, quæ è re, & voto Pontificis, Legatorumque fuiſſe auctor ſupponit, cum ex

his

his ad alia neceſſaria ſit proculdubio illatio.

Et ab Actionis exordio ſub Paulo III. incipientes, propoſito per Epiſcopum Aſtruicenſem pag.125. *vt legati Breue legationis, & præſidentiæ exhiberent, ac publicè legeretur*: & è contra, Legatus Sancta Crucius renueret, quod (vt addit 126.) *vereretur, ne certis limitibus libera eorum poteſtas coerceretur*; vbi nam, queſo, erant *Itali, & Aulici per* Pontificem à principio, tanta celeritate, impulſi, *& alij dependentes, & conductitij*, ſi non ſolum (vt præciſiſſimis verbis ait) *ea petitio à tota fere Congregatione, etiam priuata cuiuſque flagitatione probata fuit*, Sed legatos ipſos Pontificis ſcripſiſſe addit pag. 129. *perſpectum in Congregatione fuiſſe, quod omnes iunctim Prælati in earum facultatum exhibitione perſtiterunt: idque eis multa arte euitandum fuiſſe*. An enim qui ex compoſito miſſi fuiſſent, vt Romanis partibus adeſſent, à nutuque Legatorum penderent, in re tanti pro Præſidentia momenti, *& iunctim, & ſingillatim perſtitiſſent* vnquam; præſertim poſtquam legatos renuentes vidiſſent? Vel ſic *de ſuarum facultatum moderatione* timere potuiſſent legati, ſi deliberationum arbitri, ex adhærentibus, reuera fuiſſent.

Probatur in prima Synodi reductionem ſub Paulo III.

Pag. verò 134. Petentibus Gallis, vt *Synodi titulo verba, vniuerſalem Eccleſiam repræſentans, adderentur*: qua de cauſa legatos veritos fuiſſe addit, *ne ſequentia itidem ſubijci inſtarent, nempè poteſtatem à Chriſto habens, cui quilibet etiam ſi Papalis dignitatis exiſtat, obedire tenetur*; vbi itidem erant *Itali, Aulici, & conductitij*, aliique à Pontifice *dependentes, ſi motus ille* (vt ait) *vniuerſalis fuit: & magna Epiſcoporum pars opinioni illi, vniuerſali aſſenſione, adheſit; cunctiſque probata fuit?* Cum enim per ea Verba, *de Pontifice Concilio ſubijciendo* cogitatum fuiſſe velit; an qui Romanis partibus nomen dediſsent, in opinionem tanti, pro re Pontificia, periculi vnquam iuiſsent? In quam cum omnes iuiſse doceat, ſubdens pag. 137. quod *illi etiam, qui ſimplici tituli expreſſioni aſſenſum in ſeſſione prebuerant, ea verba nihilominus adijci ſenſerunt*, omnium etiam independentiam manifeſtiſſimam facit.

Contendentibus poſteà legatis pag. 140., vt, *reformatione*

omnino poſthabita, de ſolis fidei dogmatibus ageretur, cum dicat, *ab omnibus, duobus ſolummodo exceptis, ſtatutum fuiſse, vt vna ſimul religionis, ac reformationis articuli tractarentur*, ne vnum profectò itidem à legatis conſtituit. Nam cum *reformationem in omnium vniuerſaliter votis fuiſse* addat; vtique nec illos etiam duos, quos excipit, è legatis eſse potuiſse conſequitur.

Cumque legatos, *& per ſe ipſos, & priuatim per adhærentes officijs acriter obſtitiſse*, ſubdat, *quod ad ſolius reformationis tractationem adigi vererentur*; quid pari modo certius, ſi nec tot eis etiam officijs, præhenſationibuſq; adhibitis, (vt auctor ſupponit) ne vnum quidem ad ſuas partes traducere attamen potuerunt, cum ne vnus quidem de ſolis dogmatibus agi cenſuerit, vt legatos contendiſſe ſupponit?

Ex quo alia quoque detegitur impoſtura. *Nam ſi omnes ad vnum, nemine prorſus excepto* (vt vidimus) adeò acriter repugnarunt, vt ne vnus quidem (quamuis etiam adhibitis officijs) *legatorum partibus* adhærere voluerit; quinam ergo erant adhærentes illi, per quos officijs apud alios egiſse dixit? Nam, an non illos, vt minimum, ſuffragatores, vel non contradictores ſaltem habuiſsent, per quos ea officia facta dicuntur?

Pag. quoque 162. & 164. in tractatione de priuilegijs Regularibus per Sedem Apoſtolicam conceſſis, *omnes pari modo vnanimes ea abrogari ſenſiſse* refert. Sed cum pag. 215. velit Regulares, ea de cauſa, immunitate à Sede Apoſtolica donatos fuiſse, *vt auctoritati concedentis ſuſtinendæ eſsent addicti*: & pag. 165. quod *priuilegijs, indultiſque Apoſtolicis abrogatis, ac nemine idcirco amplius à Pontifice, ſed à ſolis Epiſcopis dependente, omnis illicò Romanæ Curiæ adeundæ ratio ceſsaſset*, nonne, in tanto rei Pontificiæ diſcrimine, & Aulici, & conductitij, & quotquot a Pontifice fuiſsent ſeſe conſpiciendos dediſsent?

Eoque magis, quod, non ſolum addat dicta pag. 165. quod *exemptiones adimere, manifeſta fuiſset Romanæ Curię depreſſio*; ſed Epiſcopos, qui eam abrogationem vrgebant, *nil magis animo agitaſse*, quam vt ſeſe pares in ſuis diœceſibus Pontifici facerent. Nam cum de toto propemodum aſse ageretur,

tur,

tur, cui nam maiori neceſſitati ſuam operam reſeruaſsent, ſi ibidem reuera Aulici, & dependentes fuiſsent?

Et vbi etiam adhærentes erant, ſi in eam poſtmodum *opinionem concurrentibus Patribus* (pag. 186.) *vt reſidentiam præcipi, & exemptiones, quibus impediebatur abrogari neceſse eſset, legati vtrique deliberationi aſsentiri coacti fuerunt*, vt præciſiſſimis verbis ait? Quod enim erat legatorum, ex adhærentibus, arbitrium, ſi ad deliberationes, etiam contra exemptiones Apoſtolicas, cogebantur inuiti?

Et ſi cum (pag. 247.) de *Diſpenſationibus, Commendis, Vnionibuſque beneficiorum ageretur, omnes itidem vnanimes ea abrogari ſenſerunt?* Cum enim auctor pag. 18. *rem beneficiariam ingens Romanæ magnitudinis fundamentum* appellet; quænam erat Prælatorũ à Pontifice dependentia, ſi cum de libera Pontificis collatione in re beneficiaria agebatur, quæ tanti pro Romana Curia momenti erat, *omnes vnanimes aduerſi fuerunt?* In quo eo luculentius eorum elucet independentia, quod cum nil magis ſibi polliceri poſsent à Pontifice, quàm beneficia Eccleſiaſtica, libertatem ea in re Pontificis coarctando, non minus de re propria ipſorum, quàm de Romana, eo in negocio, peragi videretur.

Adnitentibus quoque pag. 248. legatis, vt reformatio Pontifici permitteretur, cum id, *nulla attamen ratione, Patribus obſiſtentibus, obtineri potuiſse* perhibeat, quæ maior eorum independentiæ probatio? Præſertim quod ſubdat pag. 253. *animaduertiſse Pontificem, quam eius paruipendiſsent auctoritatem, quod cum Synodus reformationis ſibi permittendæ ſpem dediſset, ipſeque iam eam ad ſe aduocando, diploma feciſset, de ea poſtmodum, omni eius poſthabita reuerentia, acrius nihilominus actum eſset*, cum ex his, non tàm nullas in Concilio Pontificis, legatorumque vires fuiſse aperiat, ſed ſolos Patres in deliberationibus, cum effectu, arbitros extitiſse perſpectiſſimum faciat.

Quæ eò certius conuincunt, quod his omnibus euidentiam, ex perpetuis Pontificis, Romanæque Curiæ trepidationibus, difficultatibus, & periculis addat, quæ auctor frequen-

tiſsima, in ſua narratione, ob euentus, & incerta Synodi, commemorat. Nam cum (ex eius relatione pag.560.) *ad reformationis decretum ſtatuendum, maior ſuffragiorum numerus ſat eſset, & decretum fidei, aliqua notabili parte contradicente, firmari non poſset;* an Romæ vllo vnquam modo timere potuiſsent, ſi cum effectu, ob adhærentium ſequelam, deliberationum arbitri extitiſsent? Et nihilominus, præter ea, quæ plurima hucuſque notauimus, pag.143. *Romanam Curiam ad Reformationis nomen vehementiſſimè trepidaſse* inquit: pag.144. Legati Pontifici ſcripſerunt, quod *ſeſe impoſterum opponere, & qui Synodi titulum cum Eccleſię Vniuerſalis additamento vrgebant, ſuperare difficile foret.* Pag.248. non modo eundem Pontificem, ob ſpem ab eo conceptam, quod Reformatio ſibi per Synodum permittenda eſſet, exultantem fingit, ſed cum tota Curia anxiè quinetiam ſpectantem inducit, *quonam tandem Pralatorum conatus, & conſilia euaſura eſsent, quod quam maximè vereretur* (vt ait) *ne quid monſtri Synodus in ſui, auctoritatiſque Pontificię perniciem pareret,* cum alijs huiuſmodi pluribus, quæ ſingillatim adnotare opus non eſt; quandoquidem auctor enucleatiſſimis verbis, pro omnium corrollario, aſſeuerans pag.225. quod cum Cardinalis Sanctacrucius *in ea ſententia eſset, vt Prelatorum coniunctorum animos delinirent aliqua illis ex eis, quę petebant concedendo, è contrà Cardinalis à Monte obſtitit, quod inferiori annuere (ſed potiſſimum multitudini) nil aliud eſse diceret; quam ad alia eis animos addere;* cum ex hoc apertiſsimè innuat, *Prelatos in Pontificem iunctos multitudinem fuiſse,* nec potuiſſe eum idcirco, multitudine ſibi, in tàm exiguo numero; aduerſante, (cum 60. ad Summum, vt ait pag.258. in ea reductione fuerint) ex adhærentibus præualere. Præſertim quod Montem addidiſse ſubdat; *velle ſe beneuolorum prius voluntatem explorare, & ſi numero ſe praualere comperiſset, ne quidem greſsum regreſsurus eſset; ſin minus prudentia vſurus.* Nam quæ Prælatorum adhærentia erat, ſi, nec de eorum *ſequela, nec de numero* certi erant; & de eorum immò voluntate dubitabant? & ſi (vt apertiſsimè ait) non in eorum ſequela, aut adhęrentia, ſed in ſola ipſorum

tan-

tantummodo *beneuolentia* fidebant? Nam, an de eorum ſequela, ac numero incertus fuiſſet Cardinalis; deque eorum maximè voluntate dubitare vnquam potuiſſet, ſi à legatorum verè nutibus, arbitrijſque dependiſſent? Quę cum tot alijs pluribus, quę notauimus, euidentiam irrefragabilem addant, rem adeò claram certam, perſpectamque faciunt, vt de ea ambigi nullo modo poſſit. Et hæc de prima Synodi reductione ſub Paulo III.

At in ſecunda ſub Iulio III. non eſt quod laboremus: cum Auctor pag. 310. ingenuè fateatur, quod, *licet maximè cordi Pontifici eſset, Concilium aperiri; tamen vel quod totus in bello Mirandulano eſſet, quod eo tempore flagrabat, vel quod nil ea penſi haberet, haud admodum de Prelatis illuc mittendis ſollicitus fuit*. Vndè ſubijcit, *omnem operam Cęſaris fuiſſe, qui primum Electores Moguntinum, & Treuerenſem, Demumque Colonienſem, & quinque è primoribus Epiſcopis, multorumque impeditorum procuratores Tridentum impulit: cum & nonnullos ex Hiſpania, pręter eos, qui Tridenti, & per Italiam ocioſi conſederant, & ex ſuis Italis ditionibus illuc adegiſset*. Siquidem cum aſseuerantiſsimis verbis affirmet, *præter hos, admodum paucos interfuiſse*, vtique Pontificem, neque in hac itidem ſecunda Synodi reductione, dependentes habuiſse, aut habere voluiſſe, aut potuiſse, indubitanter concluditur. Et in ſecunda reductione ſub Iulio III.

Quod patet etiam ex Auguſto Thuano, in ſuo libro nono dicente, *ita diſſolutus Concilij conuentus fuit, in quo, præter Legatos Pontificios, & Cardinalem Tridentinum, numerati ſunt Epiſcopi LXII. & ex ijs Germani octo, Hiſpani XXV. Sardi duo, ſiculi quatuor, Hungarus vnus Agrienſis, reliqui Itali*. Nam cum Germani, Hiſpani, Sardi, Siculi, & Hungarus à Cæſare miſsi eſsent, quemadmodum & Itali ſuarum ditionum (vt inquit Polanus) quos omnes (pag. 161. & alibi) *in diſpoſitione Cæſaris* conſtituit, proculdubio, nulli, aut admodum pauci à Pontifice, in ea reductione, eſse potuerunt; quemadmodum, & idem quoque auctor in ijs, quę è re Pontificis fuerunt, aperit ex facto ipſo.

Nam cum pag. 329. de Commiſsionibus Pontificijs mode-

derandis ageretur, ob quas Epiſcopi adeſſe, inferioriſque ordinis perſonis ſubijci cogebantur; *in eam rem omnium adeò vota exarſiſſe teſtatur, vt legatus aſſentiri cogeretur, licet nulla ei Epiſcoporum probaretur amplificatio, quod quæcumque eis concedantur, Pontifici ſint ablata.*

Et pag. itidem 359. Oratores Saxones admiſſos itidem fuiſſe, & aliqua inſuper auctoritati Apoſtolicæ grauia obtinuiſſe referat (quamuis etiam Præſidentiam agnoſcere noluiſſent.) Cum ſiquidem ſupponat, Præſidentes non alia eos conditione admittere in mandatis à Pontifice expreſsè habuiſſe, quàm *vt Præſidentiam inprimis agnoſcerent:* addatque immò pag. 356. *Prælatos omnes in eam deliberationem iuiſſe, immobili ſemper* (vt præciſiſſimis verbis ait) *legato, &, nonniſi neceſſitate coactum, acquieſcere apertiſſimè oſtendente*; quæ maior in eis, vel plenitudinis arbitrij, vel à Pontifice independentiæ certitudo? Et hæc de ſecunda Synodi reductione ſub Iulio III.

Et in tertia itidem reductione ſub Pio IV.

Sed quod pertinet ad tertiam, ſub Pio IV. in qua auctor, Oratorum Gallorum ore, pari malignitate pronunciat (vt ſupra notauimus) Pontificem *obſtipendiarios, & deuotos propoſitionum, deliberationumque arbitrum fuiſſe:* & per Epiſcopos Hiſpanos, *Concilium, Italis præualentibus, libertate caruiſſe, quod alij eorum penſionibus, pollicitationibus alij, minus verò corrupti, timore Pontifici adhærerent:* facile detegitur impoſtura, cum hæc itidem ſint eiuſdem cum præcedentibus farinæ.

Quonam pacto enim Itali omnes adhærebant Pontifici, vel ob ſtipendiarios, & deuotos propoſitionum, deliberationumque auctor, arbiterq; erat, ſi & eundem Pontificem, & Romanam Curiam, ob incerta Synodi, in timore, & pauore perpetuo conſtituit? Enucleatiſſimis ſiquidem verbis ait pag. 487. *Pontificem animum penitus deſpondiſſe, quod videret nouitates illas in id ſolum tendere, vt omnes Pontifices, vel nemo Pontifex eſſet, officijſque Cancellariæ emolumenta adimerentur, eiſque iam* (vt ſubdit) *Romana Ciuitas Prælatis vacua, omnique eminentia, ac prærogatiua penitus deſtituta ob oculos obuerſabatur; timebantque Romæ* (564.) *ne in contentionem auctoritas Pontifi-*

eis vocaretur : 556. ne *Hiſpani, alijque Reformationis fautores de rebus magni ponderis agerent*: 569. 600. & alibi, *ob acceſſum Gallorum*: & pag. itidem 585. 586. 587. 608. 611. 617. 681. & paſſim vbique ob alia etiam grauiſſima, quæ ſingillatim recenſere nimiæ prolixitatis eſſet.

Et quorſum illa vehemens in Pontifice anxietas, quam pag. 502. & 587. ſupponit, *cum non poſſet, & Reſidentiæ, & electionis Pontificis tractationes euertere?* & cum 535. *Legati, & adhærentes Hiſpanos ſuperare impoſſibile eſſe* certò (vt ait) *exploraſſent?* & ea officia, quibus *ad differentias tollendas*, cum eiſdem Hiſpanis pag. 591. 593. 617. & alibi pluries, laboraſſe commemorat? Cur tot enim laboribus, & anxietatibus angi, vel tot eis machinationibus, quas Pontificijs in ſua Hiſtoria fuſiſſimè aſcribunt, adniti, vt ex ſententia res caderent,) ſi ex ſolo Italorum numero, & ſequela cæteris alijs omnibus præpollentes nunquam ſuccumbere poſſe certi fuiſſent?

Quæ calumnia penitus quoque euincitur, quod, non ſolum pag. 489. Pontificem *cum Oratoribus Veneto, & Florentino egiſſe* referat, *quo eorum Principes res Pontificatus ſuis Tridenti Oratoribus commendatas vellent, operam adhibendo, ne ſuarum ditionum Prælati ſeſe tractationibus in Sedem Apoſtolicam immiſcerent, nec adeò acres in Reſidentiæ negocio eſſent*; Sed quod aſſeuerantiſſimis inſuper verbis perhibet pag. 542. quod cum Galli, & Hiſpani Pontificiam poteſtatem limitibus circumſcribere, & Canonibus, Concilijſque ſubijcere adniterentur, *magna eis Italorum pars adhæſura fuiſſet*; Nam quo pacto Itali Pontifici adhærebant, ſi ipſum Pontificem oppugnabant, ipſeque officijs cum Principibus agere adigebatur, ne ei eſſent aduerſi?

Et quid etiam certius, ſi in ijs, quæ è re, & voto Pontificis, Legatorumque fuiſſe auctor ſupponit, Prælati omnes ad vnum, vel eorum plerique eis perpetuò acerrimè aduerſi fuerunt? cum enim Itali cæteros alios omnes (ex teſtificatione auctoris) numero ſuperarent, quo pacto omnes Pontifici adhærebant, ſi vel Prælati omnes ad vnum, vel plerique ei perpetuò aduerſi fuerunt?

Pag.

Pag. enim 534. cum *Archiepiſcopus Lanciani, ſola anathematiſmata vulgari, caputque doctrinæ penitus omitti ſentiret, quod celerem tunc temporis Synodi expeditionem exigi* affirmaret: *verbiſque optimè à Legatis Pontificijſque perceptis, ea ratione, ſatis Pontificis deſiderio factum iri innueret*, apertiſsimis verbis ait, quod re *diebus ſequentibus ſedulo agitata, maior nihilominus pars ordinis incepti proſequutionem probauit*. Quod nam ergo erat Pontificis, ex adhærentibus, abitrium, ſi, nec etiam eius mente, omnibus (ex auctoris ſuppoſitione) propalata, reque pluribus diebus poſtmodum agitata, voti attamen compos eſse non potuit?

Pontifice etiam (ob ea, quæ pag. 515. & 550. recenſet) Communionem Calicis Laicis omnino denegandam cenſente: quemadmodum, & Hiſpanos, & Venetos omnes pari modo cenſuiſse addit; Pontificij attamen (licet *Hiſpanis, Venetiſque iuncti*, qui frequentiſſimi erant) *negatiuam ſtatuere non potuerunt*.

Et cupientes pag. 551. Legati ſatis in hoc eodem articulo Cæſari facere de re in Pontificem reijcienda, ob id ſolummodo agere decreuerunt, quod *quanam ratione id in Synodo (negatiua præualente) fieri poſset, non appareret*: & quemadmodum prius *negatiuam* (quamuis Hiſpanis Venetiſque iuncti) ſic nec poſtmodum *affirmatiuam*, ob ſuarum virium tenuitatem, ſtatuere potuerunt, licet etiam alij *quinquaginta* (vt dixit pag. 543.) *ab ea ſententia eſsent*.

Pag. etiam 605. Cum legati, ad differentias in articulo Reſidentiæ tollendas, cum ſuis conſulentes, quatuor conſilia propoſuiſsent, in ea conſultatione potiſsimum obiectum eſse narrat, *quod ni Conſilijs per eos propoſitis præberetur aſſenſus, nil aliud tandem factum fuiſset, quàm auctoritatem Pontificis in dubium vocaſse*. Et diſquirentibus pari modo eiſdem pag. 713. quid nam ad differentias tollendas fieri poſset: & Cardinalis à Lotharingia quædam capita præteriri conſuleret (quæ itidem Pontificem præteriri ſummopere cupijſse ſupponit) *dubium itidem remanſiſse* ſubdit 714. an *res ad exitum perduci poſſet, quod à non exigua Prælatorum manu, ea capita non omitti*,

ſed

ſed declarari exigi potuiſſet: & quemadmodum ſupra, ita & hic eos de imaginaria paucorum oppoſitione trepidos facit, eorumque imbecillitatem magis, magiſque detegit.

Quas nouis etiam argumentis declarat, dum Legatis pag. 680. ſeſſionis prorogationem proponentibus, & Cardinali à Lotharingia contra vrgente, *Cardinalem Mandrucium, eumq; Prælatorum numerum eius opinioni adheſiſse* narrat, *vt praualuerit.* Nam cum ſubdit, *quod cum Lotharingius vniuerſalem aſſenſum, tanta ſui exiſtimatione, obtinuiſſet, magnum timorem intulit Pontificijs, quod rem non tam Legatorum dedecori aſcripſerint, quàm quod aditum contrà decretum, quod ſoli Legati proponant, factum cenſerent*; profectò ex vniuerſali ea contradictione, non modo neminem prorſus ex Italis, ſed nec de ſua quinetiam temporali ditione partibus Pontificis adhæſiſſe conſequitur.

Et iterum etiam, cum propoſitio pag. (714.) vt ad Epiſcopatum promouendi examini ſubijcerentur; & è contra Pontificij caput illud (vt ſupponit) præteriri contenderent, *quod ex eo auctoritas Pontificis minueretur*, non attamen omiſſum, *ſed ob acerrimam contradictionem, communi omnium conſenſione, ad futuram ſeſſionem reiectum fuiſſe* referat, cum hic pariter neminem à Pontifice, licet in re maximi momenti, conſtituat.

Vt & pari modo, cum *propenſionem ferè communem fuiſſe* denuò addit pag. 731. *vt cum nemine à prohibitionibus, niſi vrgentiſſima de cauſa diſpenſaretur.* Præſertim quod Patres in eam ſententiam communiter iuiſſe ſubdat, *vt ſeſe pares Pontifici facerent, neue Sedem Apoſtolicam recognoſcerent*; cum ex communi hac omnium, ſingulorumque toties repetita, in rebus tanti ponderis, contradictione, ex neceſſitate ſequatur, non ſolum neminem ex Italis, aut alijs quibuſcunque Pontifici adhæſiſſe, ſed eum è contra ſic à partium ſtudijs alienum fuiſſe, vt nec ſuæ quinetiam temporalis ditionis Epiſcopos à ſe habere ſtuduerit.

Et quodnam illud erat in Pontifice, ex deuotis, conductitijs, Italiſque arbitrium, ſi legatis pag. 718. Expeditionem Synodi vrgentibus, *ſeſſionem ſtato tempore habere impoſſibile*

C *fuiſ-*

fuiſſet (vt ait) ni *Cardinalis à Lotharingia rem cum Patribus, ſua dexteritate compoſuiſſet?* Et ſi cupientibus itidem legatis (pag. 742.) Reformationem Principum omitti, à *publicis, priuatiſque Prælatorum reclamationibus timuerunt?* & Prælatos id animaduertentes, non modò *vltrà progredi noluiſse, ſed in ipſos etiam Legatos proteſtatos eſſe, ab actionibuſque vnanimes* eo potiſſimum tempore, abſtinuiſſe, addit, quo Pontifex celerem Synodi expeditionem vrgebat? Et ſi Pontifex, ob Prælatorum (vt addit) oppoſitiones, diſſenſioneſque abſoluendi Concilij difficultate percepta, non tàm fiduciam omnem in *ſolo tantum Lotharingio poſuit*, quàm in eam inſuper animi conſternationem venit, *vt de Synodo etiam diſſoluenda ſtatuerit?* Et ſi Legati (ex eiuſdem recenſione pag. 751.) *ad reaſſumendas Congregationes per Patres omiſſas, Reformationemque tractandam, reformationem Principum, Prælatorum ſeditione coacti*, contra fidem oratoribus datam, exhibere compulſi fuerunt?

Quòd verò, præter hæc, Italorum à Pontifice independentiam irrefragabilem facit, eſt, quòd eos nominatim, in articulis inſtitutionis, ac Reſidentiæ Epiſcoporum, Pontifici acriter aduerſos conſtituat. Nam cum dicat, quod eis articulis de Iure Diuino ſtatutis, de Pontificatu, ac Romana Curia propemodum actum fuiſſet, ob ea, quæ ex ea declaratione, grauiſſima in eorum perniciem conſequutura eſſe credebantur (quæ pagina 214. 593. & alibi recenſet;) profectò, non modo Pontifex omnes ſuas vires exercuiſſet, ſed Itali etiam, ſi eius reuera partibus nomen dediſsent, ſuam ei fidem, tanto proculdubio in diſcrimine probaſsent. Et nihilominus cum dicat præciſiſsimis verbis pag. 593. quod *licet Legati occurrere non deſtitiſsent, ne ſeſe maior Italorum numerus Hiſpanis adiungeret, omni tamen in irritum cedente conatu, efficere non potuerunt, quin dimidia eorum fere pars in eam opinionem iret*; diſertiſſimè etiam docet, Italos omnes, vel Hiſpanis ſeſe, cum effectu, adiunxiſse (qui declarationem de Iure Diuino, in eo articulo, tuebantur;) vel ſeſe eis adiungere paratos fuiſse; tantumque idcircò abſuiſse, vt partibus Pontificis adeſſent, vt eas immò è contra ſic acriter oppugnauerint, vt nec etiam Lega-

ga-

gatorum officijs diuelli ab aduerſis potuerint.

Quod itidem patet ex articulo Reſidentię, cum referat pag. 693. *Cardinalem à Lotharingia dixiſse, neceſse eſse Reſidentiam declarari, quod Cæſar, omneſque ferè Prælati* (nonnullis Italis exceptis) *in ea ſententia eſsent, & quod hæc declaratio requirebatur ad hoc, ne Pontifex diſpenſare poſset*. Nam Italos nominatim (paucis tamen exceptis) in ea ſententia ponit. Quos etiam omnes in eo articulo à Pontifice diſcrepaſse, eique nomen per conſequens non dediſſe confirmat, quod ſubdat eodem loco, *validis idcirco prahenſationibus cum Italis actum fuiſse, ne declarandæ Reſidentiæ decretum reciperetur*. Nam quid aliud illæ cum omnibus Italis generatim præhenſationes, & officia innuunt, niſi quod à Pontificis non dependerent arbitrijs? Siquidem ſi verè dependiſsent, non ſolum præhenſationibus, illiſque validis (vt ait) cum eis laborandum vtique non fuiſset, ſed ſoli nutus indubitanter cum eis ſatis ſuperque fuiſsent.

Quæ probationes Italorum à Pontifice independentiam penitus ſtatuunt, quod eas ad cumulum grauiſſimo Oratoris Catholici teſtimonio roboret, dum eum Legatis exprobrantem inducit pag. 636. quod *Congregationes peculiares, ad captanda vota facerent*. Nam cum ſubdat, Oratorem queſtum fuiſse, quod Legati *ſolos Italos ad eas Congregationes vocarent*; quæ explicita magis, tùm libertatis Italorum, tùm eorum à Pontifice independentiæ expreſſio? Nam, an neadeò per Legatos, ad Italorum ſuffragia captanda, laborandum fuiſſet, *Si penſionibus, aut pollicitationibus; vel timore* Pontifici adhæſiſſent, vt peculiares congregationes, per eos, ad eorum vota captanda, faciendæ eſſent? ex qua teſtificatione, Italos etiam nullo vnquam tempore à Pontifice dependiſſe, ſuique ſemper idcirco iuris fuiſſe conſequitur, quod eam in fine Concilij accidiſſe perhibeat: & calumniam ideò, quam Hiſpanorum ore protulit, ſic ipſius poſtmodum Oratoris Hiſpanici teſtimonio diluit, vt de ea omnem à radicibus ipſis dubitationem euellat, & in eo, quod ad hanc Italorum dependentiam pertinet, controuerſiam inappellabiliter dirimat.

Cumque ex totius idcircò Ordinis Epiſcopalis,& cuiuſque Nationis Præſulum à rebus Romanis auerſione: & multò magis ex perpetuis, tùm omnium, tùm ſingulorum, ad vnum, in Pontificem, eiuſque Legatos refragatione, ac repugnantia manu ipſa tangatur, eas *Italorum*, *Aulicorum*, *conductitiorumque* cateruas, quas Pontifici tribuunt, aduerſariorum impoſturas, & commenta eſſe; Immò Pontificem è contra ſic à partium ſtudijs abſtinuiſſe reſultet, vt nec etiam temporalis ſuæ ditionis Epiſcopos (licet numero non contemnendos) ſequaces habere ſtuduerit, adeò etiam pura, clara, atque irrefragabilis remanet Romana in re Tridentina ſynceritas, vt fateri neceſse ſit, non modo Pontificem ex adhærentibus in Concilio arbitrum non fuiſse, ſed nec eſse inſuper voluiſse, aut potuiſse etiam, ſi voluiſset; Actionemque ideò, hac in parte, omnino liberam, ac verè Sacroſanctam fuiſse.

Stipendiariorum fabula ex ipſis etiam auctoris Epiſtolis detegitur.

Et licet ex his pateat, quam falsò dixerit auctor Hiſpanorum ore, quod *Pontifex ex conductitijs præualebat*: & ore itidem Gallorum pag.493. quod ei *quadraginta, & amplius eſſent, quorum alijs 30. verò* 40. *aureorum ſtipendium in ſingulos menſes penderet* (cum hi 40.) vt minimum, immobiles, vniformeſque perpetuò, in quauis conſultatione, ac deliberatione, ex neceſſitate, à Pontifice apparuiſsent; impoſturam nihilominus ex eis etiam epiſtolis, quas auctor, ad hæc inſinuanda, recenſet, comprobabimus, cum ex eis quoque penitus conuincatur.

Ait pag.139. Legatum Pontifici ſcripſiſse, ſe *pluribus monuiſſe, Prælatos multos indiguos ſpe, ampliſque Sanctitatis ſuæ, Cardinaliſque Farneſij promiſſionibus, Tridentum ſeſe contuliſſe, cum quibus non adeò familiariter agendum eſſet in Synodo, ac Romæ fieret, vbi, auctoritate penitus deſtituti, humiles, ſubiectique manent. Nam in Synodo omnes ſui exiſtimationem habendam eſſe, ſubſidijſque ſuſtentandos credunt, conſultuſque fore eos, ſi id negligatur, non eo loci habere, quàm indignè habitos, affectoſque habere, inceptumque illud, abſque ſedulitate, ac ſumptu perfici non poſse.* Siquidem, ſi, nec poſt menſem, & amplius ab exordio Synodi (nam tunc ea epiſtola ſcripta fuit vt

patet

patet ex Hiſtoria)Prælati nil prorſus,nec pro neceſsarijs etiã expenſis (ex Auctoris confeſſione) receperãt;vtiq; conſequitur, eas quoq; diſtributiones, quas pluries ante illud tempus factas fuiſse cõmemorauit, commentitias,ex neceſſitate, eſse.

Vt ex eo quinetiam depræhenditur, quod, diſtributionum earum auctor oblitus, referat poſtmodum pag. 149. *allatum fuiſse Tridentum, quod penſionarij Epiſcopi Bitontini eum Romæ, coram Auditore Cameræ, ob penſiones decurſas, & non ſolutas, conueniebant, iam, iamque Cenſuris vrgebant, querente Bitontino, ſuos penſionarios non abs re agere, ſed nec ſe etiam alienum ab æquitate eſſe, quandoquidem ſibi in Concilio degenti haud minus ſexcentis aureis annuatim ſufficerent, & cum, penſionibus detractis, quadringenti ſibi ſolummodo reliqui eſſent, vel ducentis leuandus, vel ſibi aliunde ſuccurrendum foret*; Nam cum addat, *Prælatos inopes Bitontino, veluti in cauſa communi, adfuiſſe*; quid certius, quod nemini prorſus ex Epiſcopis indiguis, & ex Italis per conſequens (quos pag. 296. *inopes* appellat) quicquam illuc vſque datum eſset, cum Prælatos inopes Bitontino, *velut in cauſa communi*, adfuiſse teſtetur? Vnde nonniſi eiuſdem aduerſarij eſse commenta conſequitur, quæ de hiſce ſtipendijs, ſubſidijſque narrauit. Eoque magis quod *nonnullos ex eis elata voce dixiſſe ſubijciat, nonniſi ingenti Concilij dedecori permitti, Prælatum in Concilio degentem cenſuris per Officialem Romanæ Curiæ premi, cum inde gentes occaſionem de Synodi libertate obloquendi poſſent arripere; ex eiuſque Conſeſſus dignitate foret, Auditori Cameræ diem Tridenti dicere, vel aliqua in eum animaduerſione indemnitati dignitatis Concilij conſulere: alioſque non ſolum verba de penſionum impoſitione damnanda feciſse, ſed id vnum ex capitib. reformationis eſse dixiſse, per Synodum agitandæ*; cum omnino repugnet, eos Pręlatos ſtipendium in eam cauſam nominatim à Pontifice accepiſse, vt indemnitati Romanę conſulerent, & ipſi è contra Pontificem Romanamq; Curiam adeò acriter impeterent, quò ſoli tantummodo Bitontino fauerent, vt non vererentur, ea etiam in medium afferre, quibus Pontifex Concilio ſubijceretur.

Vnde ſi Pontifex manus adiutrices indigentibus forſan,

de

BIBL. NAZ. ROMA VITT. EMAN.

de benignitate Apoſtolica, porrexit; cum id, non ad eorum vel voluntatem conciliandam, vel ſuffragia captanda factum fuiſse, ex eo certiſſimè aſsumatur, quod *omnes ad vnum, nemine prorſus excepto* (vt probauimus) rem Pontificiam, Romanamque perpetuò acriter oppugnauerint; ea etiam, non ſtipendia, aut mercedem, *ſed charitatiua potius capitis Concilij officia* verè fuiſse, neceſsariò dicendum videtur, vt idemmet quoque Auctor ea itidem appellat pag. 130. & hæc de Epiſtolis, quas ea de re Auctor recenſet, cum non aliæ in hiſtoria de hac materia legantur.

Ex auctoris itidem contradictionibus.

Sed præter hæc huiuſmodi adhærentium, ſtipendiariorumque obiectio, ore Gallorum, Hiſpanorumque prolata, apertiſſimis etiam contradictionibus reijcitur. Primum enim eos ſibi contradicentes facit, cum Gallos pag. 643. querentes inducat, quod cum *ſuffragia per Secretarium haud integra fide recenſerentur, indè fieret, quod pars minor, maior in actis appareret, quodque communi omnium ſuffragatione decretum eſset, ſancitum minimè habeatur.* Nam ſi *communis conſenſio* erat in Pontificem (vt hic, ore Gallorum, innuere voluit;) quonam pacto *Itali omnes Pontifici adhærebant?* Vel *ob deuotos, ſtipendiarioſque præualebat*, aut eorum ope, *propoſitionum, deliberationumque arbiter erat*, vt eorumdemmet Gallorum, Hiſpanorumque ore protulit?

Secundò ſibi contradicit, quod pag. 642. *Quinquecclesienſem, Oratorem Cęſaris, de Italorum conſpiratione eidem Cæſari retuliſse referat.* Nam ſi Itali omnes ad fauorem Pontificis conſpirauiſſent (vt Hiſpanorum ore itidem dixit) communis conſenſio in Pontificem proculdubio eſse non potuiſset, vt Gallorum ore aſseruit.

Tertiò, eos ſibi contradicentes facit aſserens iterum Hiſpanorum ore pag. 535. quod *duæ Prælatorum partes definitionem Reſidentiæ deſiderabant.* Nam ſi duæ Prælatorum partes definitionem illam voluiſsent, quam Pontificem oppugnaſse ſupponit; non ergo Itali omnes (qui partem maiorem (vt ait) conſtituebant) Pontifici adhęrebant.

Quartò, ſibi contradicit; Nam quo pacto Pontifex propoſitio-

ſitionum, deliberationumque omnium ex adhęrentibus, ſibique deuotis arbiter erat (vt ore Gallorum dixit) ſi poſtmodum ſubdit pag. 535. Pontificem, hoc eodem tempore, *periculis auctoritati ſuæ, ob difficultates, & confuſiones Tridentinas imminentibus expenſis, rem armis tuendam eſſe deliberaſſe, atque idcirco milites collegiſſe?* Nam ſi verè Italos omnes à ſe habuiſset, quonam pacto eius auctoritas periclitari in Synodo vnquam potuiſset?

Sibique demum contradicit, huiuſque Italorum adhærentiæ impoſturam omnino detegit referens pag. 501. Pontificem, *ob res Concilij, in Cardinales, & Prælatos, qui Tridenti erant, procaciter inuectum eſſe:* Nam cum addat, *id ab eo factum fuiſse, non quod impotens linguæ eſset, ſed vt cunctos ad ſeſe, partim timore, partim verecundia, alios verò ex officioſa humanitate, apud ſe purgandos cogeret; eaque ratione admirabiliter profeciſſe, animoſque reaſſumendo, in ſpem erectum dixiſſe, quod quamuis ſibi omnes iunctim aduerſarentur, cunctos tamen ad ſuas tandem partes traducturus eſset;* Quæ maior certitudo, non tam quod nemo ex Prælatis Pontifici adhęreret, ſed quod omnes immò illi è contra eſſent aduerſi?

Sed ſi Pontifex (vt ex Auctore probauimus) nec etiam temporalis ſuæ ditionis Prælatos, nedum Italos omnes adhærentes habuit, nonniſi etiam malignè dicere potuit pag. 297. Cardinalem Creſcentium, cum Romæ de periculis ex Synodo præcauendis ageretur, conſuluiſſe, *vt multos è Patribus, ac præcipuè Italos, ſibi officijs, ſpe, cæteriſque conſuetis alijs rationibus beneuolos redderent:* & pag. 123. Paulum III. optimè idcirco nouiſſe, *Epiſcopos haud quaquam ſibi, ac Sedi Apoſtolicæ propitios fore in Concilio, ſi quæ ipſorum eſſent, alijs tribuerent: & malè cum Neapolitanis actum iri, quibus graue nimium eſſet, decimis, ſumptibuſque ſimul in Synodo premi:* & pag. 416. Pium IV. circa *Cleri ſubſidia, per Regem Catholicum poſtulata, multa obieciſſe, vt eiuſdem Cleri commodis, quo ad eius fieri poſſet, conſuleret, ne eos in Synodo infenſos haberet.* Galliſque aduenientibus, *optimum remedium Romæ exiſtimatum fuiſſe* pag. 601. *Prælatos beneuolos, coniunctos, ædificatos, ſatis factoſque*

tenere,

tenere, quod(licet aduerſæ partis ſuffragia creſcerent) ipſi attamen ſemper numero præpolluiſsent, deliberationumque arbitri extitiſſent; & pag. 643. Epiſcopum Vintimilienſem ab Vrbe reuerſum *beneficiorum, officiorumque bullas attuliſse*, quæ Pontifex nonnullis Prælatorum propinquis contulerat. Nam præterquam quod hæc artificia falsò Pontificijs aſcribi conuincitur, ex quo *omnes ad vnum* (vt diximus) perpetuò aduerſi fuerunt, ex eo quoque perſpicitur, quod Pontificem, Romanamque Curiam ab his artibus omnino alienos, abhorrenteſque poſtmodum, ex facto ipſo, comprobet; adeò vt nec ab eis quidem abſtinuiſse recenſeat, quibus Prælatos ſibi etiam infeſtos, infenſoſque redderent. Nam vt nonnulla ex pluribus afferamus, ait pag. 116. Pontificem *medietatem fructuum Hiſpaniæque Vaſſallatica Cæſari promiſiſſe*. 183. quod fœdere poſtmodum inter eos inito, eidem conceſſit, *vt medietatem Eccleſiaſticorum Hiſpaniæ fructuum, & quinquaginta aureorum millia ex illorum Monaſteriorum cenſibus diſtraheret*: vt replicat etiam pag. 389. 464. *quod Regi poſtmodum* Hiſpaniæ itidem *ex cenſibus Eccleſiaſticis, quatuor centena pariter aureorum millia, quolibet anno, in decennium conceſſit*: & pag. eadem, quod iterato *triginta millium aureorum annui Vaſſallaticorum Eccleſiæ cenſus vendendi facultatem, non ſine magno Hiſpanicæ amplitudinis detrimento dedit*: Vndè ſubdit, Pontificem, *Prælatos Hiſpanos, ea de cauſa, ſuſpectos habuiſſe, eoque tempore magis, quod eos ſibi infenſos eſse perpenderet*. Quemadmodum *& Legato à ſe in Galliam miſso poteſtatem ampliſsimam de re beneficiaria Regi indulgendi dediſse* ait pag. 267. aliaque Epiſcopis, & Clero, tùm Hiſpaniæ, tum Galliæ onera impoſuit 443. 464. & alibi, quibus eos pag. 671. *infenſo in eum animo remanſiſse* perhibet. Et non ſolum ab artibus abſtinuiſſe doceat, quibus Cardinalem à Lotharingia, Prælatoſque Gallos ſibi conciliarent (licet noua in rem Romanam moliturì dicerentur,) ſed nec etiam ab eis Tridenti temperatum fuiſse velit, quibus magis magiſque irritarentur; cum, quemadmodum cum Hiſpanis, ſic & cum Gallis & verbis, & rebus ipſis contumelioſè pariter actum fuiſſe commemoret

pa-

pagin. in ſpecie 610. 623. 641. 657. 663. 675. 680. 693. 701. 709. 710. 763. & alibi pluries.

Nec in alios quoſcumque itidem æquiores faciat. Nam, licet omnes, & generatim, & nominatim peſſimè in rem Romanam affectos, Tridentum iuiſſe perhibeat, vt iam docuimus; nulla attamen arte cum eis, aut induſtria actum fuiſſe, doceat, quò ſibi eos conciliarent, beneuoloſque redderent: & peſſimè immò ab eis acceptos fuiſſe referat.

Si quidem totum in ſe Epiſcoporum ordinem concitaſſe, perſpectiſſimum facit pag. 162. 164. 166. 216. dum Legatos Regularibus, Cœnobitiſque aduerſus omnes generatim Epiſcopos fautores inducit, qui eos ſibi ſubijcere contendebant: & eò magis cum Pontificis Legatis mandaſſe addit pag. 601. & 629. vt *in Prælatos auctoritate, ac terroribus animaduerterent*; vt & pluries leuiſſimis etiam de cauſis, feciſſe narrat. Vnde Hiſpanos, & Italos duriùs acceptos in *ſeditionem prorupiſſe* ait 742. in eoſdemque Italos grauiùs quinetiam per Legatos conſultum fuiſſe aperit pag. 317. cum perſtiterint, vt *materia ex formula, nuper ab eis, præter vſum ſcholaſticum, Italis conſuetum, præſcripta, diſcuterentur*; licet id, *& ſibi, & toti nationi probro fore*, grauiſſimè conquererentur.

Sed quid plura, cum pag. 487. nec etiam *à contumelijs* Romæ, in omnes Synodi Patres, temperatum fuiſſe velit? Immò nec eis quidem, quos Pontificios fuiſse obtendit, pepercisse doceat, cum in Epiſcopum Bitontinum, licet (vt pag. 142. ſupponit,) Pontificius eſſet, Romæ (*vt paulò ante diximus*) *pro penſionibus non ſolutis, ad ipſam vſque cenſurarum comminationem proceſſerint?* & Pontifex, ad cumulum, *Inquiſitionem Hiſpanico more*, dum res Synodi magis feruerent, *& Neapoli, & Mediolani* inſtitui annuerit, ex quo earum regionum Epiſcopos, nempè maiorem exiſtentium in Synodo partem, adeò in ſe concitauit (quod illi Tribunali ſubijcerentur) vt vel etiam ab actionibus abſtinendum fuerit.

Vnde tantum abeſt, quod Pontifex Prælatos, eis artibus, quas auctor ſuprà recenſuit, ad ſe allicere ſtuduerit, vt immò contrarium de directo fecerit: & ſuppoſito etiam quod Pon-

tifex beneficia, & penſiones aliquibus miſerit, non id attamen feciſſe dici poſſit, quod eius forſan partibus adhæſiſſent; cum *Prælatos omnes ad, vnum, ei* perpetuò aduerſos fuiſſe, idem auctor fusè oſtenderit, vt ſuprà docuimus.

Quos nec etiam detinere beneficiorum expectationibus potuiſset, cum iam *beneficiorum pluralitate*, in prima Synodi reductione, vetita, ei proculdubio Pontifex, ſaltem non illiò, derogaſset.

Quod, & de dignitatibus, officijſque dicendum pari modo videtur, quod de Paulo III. qui primus Synodum aperuit, dicat pag. 106. quod, dum Synodus haberetur, 13. *Cardinales creauit:* & Iulius itidem, III. qui ſecundam reductionem habuit, *quatuordecim* pariter, *omnes Italos creauit*, pag. 353. licet tunc *quadraginta, & octo in Collegio eſſent*, quem numerum *ſatis pro eo tempore, exceſſiuum appellat:* & tempore Pij IV. *qui Synodum abſoluit, imminentis promotionis nuncium, cum promouendorum indice, Tridentum miſſum fuiſſe* addat 693. ex quo Prælatos concitatos (cum paucis ſatisfieri poſſet) *non in ſolos tantummodo queſtus, ſed in minas etiam exarſiſſe, ſeſeque vltioni paratos declaraſſe* ſubdit. Nam cum *repulſam paſſos ad deſperationem adduci*, Pontificem ipſum exiſtimaſſe dicat pagin. 316. & de Epiſcopis, reſidentiæ indiſſolubili nexu, obſtringendis ſeriò in Synodo ageretur (vnde nec munia in Curia ſibi quoque polliceri potuiſſent) vtique manu tangitur, Pontificem ab omni, eis temporibus, arte alienum omninò fuiſſe, qua ſibi Prælatos conciliaret, ad ſuaſque partes traduceret.

Nec Prælatos omnes quotquot apud ſe erant ad Concilium miſit.

Cum & præter hæc, quàm à partium ſtudijs alienus eſſet, ex eo pariter aſſumi facile poſsit, quod nec etiam Prælatos omnes, quotquot apud ſe Romæ eſſent, Tridentum ad Concilium miſerit. Nam, vt de ſola tertia reductione loquamur, ne nimium in alijs forſitan, immoremur, in qua Pontifex omnes ſuas proculdubio vires exercere debuiſſet, cum in ea potiſſimum de Reſidentia, & Inſtitutione Epiſcoporum de Iure Diuino declarandis, deque auctoritate Pontificia acerrimè actum fuerit, pag. 489. iam diù à Synodo inchoata, de Epiſcopis in Curia commorantibus verba facit, eoſque inſuper

multos fuiſse addit: quos non omnes poſtmodum miſiſſe declarat, cum, licet aſſerat *564.* & *569.* Pontificem nonnullis, poſt multum temporis, mandaſse, vt ſeſe Tridentum conferrent; Epiſcopos attamen apud eum Romæ fuiſse poſtmodum pag.584. commemoret. Et quamuis *611.* alios ab eo miſsos iterato addat, de alijs tamen præter hos, in curia commorantibus mentionem poſtmodum facit *639.* alioſque in Lotharingij aduentum, qui propè Synodi finem acceſsit, illuc impellere decreuiſse ſubdit 587. quos re ipſa non miſiſse alibi infrà docebimus. A qua ſola impoſtura, vtpotè irrefragabili, cum poſsimus omnes alias Auctoris fraudes in hoc genere conijcere, non eſt, quod vltrà, hac de re, laboremus.

Quo circa, ex facto ipſo per Auctorem deſcripto, manifeſtiſsimè patet, vt vidimus, Prælatos omnes, ad vnum, Pontifici perpetuò, eiuſque Legatis obſtitiſse, ac repugnaſse, in omnibuſque Synodi reductionibus, acerrimè aduerſos, contrarioſque fuiſse: Pontificem verò ab omni partium ſtudio alienum omninò fuiſse, cum nec etiam proprios à ſe habere: aut alios artibus ſibi conciliare ſtuduerit; ac proinde exploratiſsimum per conſequens eſt, eas *Aulicorum, Italorum, Stipendiariorumque* cateruas, quibus præualuiſse dicitur, ſolas nugas, impoſturaſque eſse: & cum Pontifex ex adhærentibus, re ipſa, non præualuerit, nec præualere potuerit, aut noluerit, Concilij per conſequens libertatem, in hac parte, plenam, integram, penituſque illibatam fuiſse. Eadem in Theologis, & Doctoribus libertas.

Quemadmodum etiam, & de *Theologis, & Doctoribus*, qui materias, vnà cum Patribus, expendebant, licet vocem deciſiuam in Concilio non haberent, itidem ex hiſtoria comprehenditur. Nam hos itidem independentes, ſuique omninò iuris fuiſse docet ex facto, cum inter cauſas, quibus Paulum III. Concilium tranſtuliſse ſupponit, vehementiſsimum ex Theologis timorem, vti præcipuum, peculiaremque enumeret, dicens pag.253. eundem Paulum *perpendentem, quæ è Tridento, & Germania ab eius Nuncio ſignificabantur, in ſe ipſo, vnà cum ſuis intimis, veritum eſſe, ne quid monſtri Concilium in ſui, auctoritatiſque Pontificiæ perniciem pareret. Animo enim volu-*

tabat factiones inter Theologos, præcipuè Dominicanos, & Franciſcanos, antiquos æmulos, & doctrina contrarios, qui terminos contentionum, quas prudentes difficulter compoſuiſſent, in Concilio tranſgredi auſi eſſent, inter quos cum diſcrepantia haudquaquam eis leuiores eſſent, quæ cum Lutheranis habentur, ſeque inuicem audacter carperent, vnde in eis perpetuò conciliandis laborandum foret, periculum eſſet, ne graue aliquod incommodum oriretur: diſputationem Reſidentiæ, an eſſet de Iure Diuino, fratriſque Bartholomei Caranzæ audaciam potiſſimum expendebat, qui multorum ope fotus, opinionem contrariam, doctrinam diabolicam appellauerat; videbatque, quàm facilè malum aliud, Lutherano perſimile, oriri poſset: & quod, ſi de Reſidentia articulus fidei, fieret, actum de Pontificatu eſset. Si quidem, ex hoc vehementiſſimo in Pontifice timore, reſpectu Theologorum, & quod in materijs, quas adeò Pontificatui perniciloſas exiſtimatas fuiſse ait, partem aduerſam acerrimè tuerentur, eos à Pontificis etiam arbitrijs non dependiſse, ex neceſsitate conſequitur. Non enim ferè alios in his Reſidentiæ, Inſtitutioniſque Epiſcoporum quæſtionibus, quàm Regulares in arenam, pro opinione Iuris Diuini, adducit. Quos inſuper regularum tranſgreſsores facit, quæ *ad prolixitatem, ſuperfluitatemque indicendo vitandas*, per Legatos præſcriptæ fuerunt, cum pag. 518. & alibi dicat, quod *Theologi prolixitati in dicendo, inter ſe de nihilo digladiantes, & ſæpè ad impertinentia tranſgredientes, nimium temporis inſumebant, & nunquam ideò Synodi abſolutio ſperari poſſet.* Nam cum nil magis (ex ſuppoſitione Polani) quam Synodi concluſionem, expeditionemque Pontifex vrgeret; vtique, ſi ab eo dependiſsent, eius etiam voluntati in re quam ſic anxiè percupiebat, obſecundaſsent. Cum & prætet hæc, eos maximè in Pontificem procaces faciat: & Conſtantienſe, & Baſileenſe ex eo ex tollentes inducat, quòd in auctoritatem Pontificiam deueniſsent, vt infrà exemplis ſuo loco notabimus, cùm de Libertate in loquendo agemus. In quo ea erat omnibus libertas, vt eos quinetiam Theologos, qui *ipſiuſmet Pontificis nomine* miſſi fuerant, 'non modo earum regularum tranſgreſſores, pag. 528. & alibi pluries, faciat, ſed aduerſum

ſum Pontificem ipſum ſenſiſse, ac ſcripſiſse referat pag. 528. quod *Reſidentia de Iure Diuino eſſet: & neceſſitatem communionis Calicis introducere obtenderint*. Nam cum ex his, eos à ſcopo, quem auctor in Pontifice ſupponit, de directo aberraſſe doceat; non eſt, quod de eorum libertate, ſeu à Pontifice independentia ambigi poſsit. Et ex his immò indubitanter aſsumi poſse videtur, quam leuiter dixerit pag. 215. *Regulares, non alia de cauſa, per Pontifices, ab Epiſcoporum ſuperioritate exemptos fuiſse, quàm vt Primatus Romani perpetui defenſores eſsent*. Et hæc de Prælatis, Theologis, & Doctoribus.

CAPVT TERTIVM.

Pontificem in Præſidentibus non quæſiuiſse, pro re ſua priuata, induſtriam; publicæque ſolummodo exigentiæ, temporique aptiſsimos præfeciſse.

SVMMARIVM.

Legatos Pontifici, re ipſa, induſtrios non fuiſse.
Licet etiam cùm de Summa Rerum ageretur.
Et quamuis pericula præuidiſsent.
Immò eos, è contra, ſeſe mutuo, & ipſum quinetiam Pontificem oppugnaſse.
Pontificem verò, nonniſi probos, candidos, pios, religioſos, vitæque Sanctimonia conſpicuos, ac Cæſari in primis, Germaniæque notos, probatoſque, eique idcircò tempori aptiſſimos, elegiſse.

LEgatos priuatæ rei Pontificiæ procurationi præpoſitos fuiſse, auctor pluribus obtrudere conatur. Ait enim pag. 263. *nil omnino, quamuis minimum, in Concilio*, niſi de præcedenti Pontificis mandato agitatum fuiſse; qua de cauſa literæ *per Tabellarios, quandoque etiam bis in hebdomada, afferebantur*: 272. *quod idem Spiritus, qui Legatos, ex mente Pontificis, impellebat, Epiſcopos quoque, ad Legatorum nutum, mouebat*; &

pag.

pag.467. *ipſoſmet Legatos, quæ proponenda erant, ignoraſſe, eaque ſibi per Pontificem præſcribi expectaſse*. Hiſpanoſque idcircò querentes inducit pag.482. quod *qualibet tractatio, non modo Pontifici ſignificanda, ſed per eum conſultationi ſubijcienda, ac decernenda itidem erat*. Ex quibus, alijſque huiuſmodi pluribus, quæ ſingillatim recenſere opus non eſt, benè imprimere nititur, Legatos in Concilio, nonniſi conſiliorum, mandatorumque Pontificis directores, executoreſque fuiſse.

Verùm hæc omnia, æque falsò, ac malignè obijci, ex ipſa rei geſtæ narratione patet, non ſolum quòd Pontifex re ipſa Legatos ſibi induſtrios non habuerit; ſed nonniſi etiam probos, candidos, pios, religioſos, vitæque Sanctitate conſpicuos, ac Cæſari potiſsimum, Germaniæque notos probatoſque, eique tempori, per conſequens, aptiſsimos elegerit.

Pontifex Legatos ſibi induſtrios non habuit.

Legatos enim ſibi induſtrios non habuiſse, iam ſatis, ex præcedenti capite, patefecimus; cum *Prælatos omnes ad vnum, nemine prorſus excepto*, in ijs quæ auctor, è re, & voto Pontificis, Legatorumque fuiſse, ſuppoſuit (quæ plurima, & maximi etiam momenti fuerunt) Pontifici, Legatiſque perpetuò aduerſos, contrarioſque fecerit; cum ex vniuerſali hac omnium, ſingulorumque Prælatorum in Pontificem, Legatoſque conſenſione, nullam eorundem Legatorum, pro re Romana, induſtriam omninò fuiſse, ex neceſſitate ſequatur. Nam, an non ſuæ temporalis ditionis Epiſcopos fautores, vel ſaltem non contradictores, oppugnatoreſque habuiſsent? Quam omnium contrarietatem cum, ex facto, perpetuam fuiſse docuerimus; conſequens eſt etiam, Legatos, nullo vnquam tempore, induſtrios Pontifici, cum effectu, fuiſſe. Quæ probatio, licet per ſe ſola ſufficiat, cum falcem ad radices ponat; alia nihilominus, pro maiori certitudine cumulabimus.

Pag.556. cum Archiepiſcopus Granatenſis, ſeſsionem, & agenda differri propoſuiſset, cum dicat, quod *omnes in eius ſententiam iuiſſent, ni vox emiſſa, qua non duos vltra menſes, differri, deque Ordinis, & Matrimonij Sacramentis peragi certò per Pontificem præcipi ferebatur, Pontificios contra vrgere induxiſset*; vtique docet, Legatos adeò alienos ab induſtria pro

re Ro-

re Romana, fuiſse, vt nec eos quidem, quos Pontificios appellat, de aſserto illo Pontificis mandato (licet, vt ſupponit, certo, & expreſso) ante Congregationem, præmonuerint, nec proprijs idcircò vllam de eo notitiam dediſse, cum ea vox improuisò, ac nullo certo auctore, emanaſset, dum in Congregatione ſederent.

Legati Pontifici induſtrij non fuerunt, etiam cum de Summa Rerũ actum fuit.

Sed alijs omnibus, ne nimium diuagemur, omiſſis; quis negabit, Pontificem Legatos ſibi nullatenus induſtrios habuiſse, ſi in ijs potiſſimum, in quibus de ſumma rerum, pro Romana Curia, actum fuiſse, auctor obtendit, (quæ præ cęteris Reſidentiam, Inſtitutionemque Epiſcoporum fuiſse ait,) nec ijs, etiam quos Pontifici deuotos, Rebuſque Romanis obſtrictiores vocat, ſeſe vllatenus aperuerunt? Nam cum, his de Iure Diuino prolatis, vnà etiam de Pontificatu, ac Romana Curia actum iri opinatum fuiſse dicat (vt iam ſupra notauimus:) & credibile idcirco ſit, Pontificem in his, & per ſe ipſum, & per ſuos Legatos, omnem induſtriam adhibuiſse; profectò, ſi in duobus hiſce tanti ponderis, & conſequentię articulis nulli prorſus Pontifici vſui fuerunt; quid in alijs, nullius proportione momenti, fecíſse dicendum erit?

Pag. 482. Rogati Patres, an vellent Reſidentiam de Iure Diuino declarari, nec ne, enucleatiſſimis verbis ait, *redditis ſuffragijs, tredecim, inter cæteros, dixiſse, Placet, conſulto prius Sanctiſſimo Domino Noſtro; decem verò & ſeptem, Non placet, niſi prius Sanctiſſimo Domino Noſtro. Eoſque tredecim ab illis decem, & ſeptem in eo diſcrepaſſe ſubiungit, quod declarationem omnino vellent, parati tamen à ſententia recedere, ſi Pontifex contra ſenſiſſet: decem verò, & ſeptem eam omnino declarationem reſpuerent, aſsenſuri tamen, ſi eam Pontifex voluiſset. Quam declarationem ſubtilem admodum appellat, ſed in qua ſuum quiſque famulatum melius hero probare cenſeret.* Sed quæ erat Legatorum induſtria, ſi, quamuis etiam de Summa rerum pro Pontifice ageretur, nec ipſis quidem, quos *Pontificios* fuiſse ſupponit, quid è re, aut mente Pontificis eſset, in tanto diſcrimine aperuerunt? Si namque, & illi *tredecim*, & alij *decem*, *& ſeptem*, qui ſuum (vt ait) *famulatum Pontifici probatum vo-*

le-

lebant, de re, aut voluntate ipſius Pontificis certi facti fuiſsent; an eis ſeſe in eiuſdem Pontificis conſultationem, voluntatemque reijcere oportuiſset? Vel, eodem tempore, quo ſuam eidem ſeruitutem probatam volebant, in eum ſuffragia aduerſi tuliſsent?

Quod itidem aperit, dum *Romanis rebus obſtrictiores opinionem ſuam in Reſidentia, à qua Curia abhorrebat, impræmeditatos, nimiſque liberè dixiſſe, eoſque pœnituiſſe* ſubdit pag. 497. cum dicere impræmeditati proculdubio non poſsent, niſi ex ignoratione mentis Pontificis.

Cumque ſubdat pag. 503. quod *Archiepiſcopus Lanciani epiſtolam, ab Epiſcopis numero ſupra triginta ſubſcriptam, Pontifici detulit, qui Ius Diuinum in Reſidentia tuebantur, in qua ſeſe auctoritatem Pontificis, ea opinione perſtringi minimè obtendere, eamque potius aduerſus quoſcumque tueri paratiſſimos ſe eſſe profitebantur*; an illi purgationi, pro eorum parte, locus eſſe vnquam potuiſſet, ſi quid è re, aut mente Pontificis eſſet, eis quoquomodo per Legatos apertum antè fuiſset?

Quæ, pro parte Legatorum, incuria, ac negligentia, In Inſtitutionis quoque articulo pari modo perſpicitur, dum enucleatiſsimis itidem verbis ait pag. 593. *nonnullos incautos, licet Pontifici in reliquo deuotos in opinionem de Iure Diuino iuiſſe*, cum hi diuoti non alia de cauſa in opinionem illam, quæ ſic exitioſa Pontifici exiſtimabatur profecto ire potuerint, quam quod quid è re, aut ipſius Pontificis mente eſset, penitus ignorauerint. Vnde luce ipſa meridiana clarius apparet, Legatos, in his tanti ponderis, & conſequentiæ articulis, adeò ab induſtria, pro re Romana, alienos fuiſse, vt nec cum eis quidem, quos auctor *Pontifici deuotos*, *rebuſque Romanis obſtrictiores*, appellat, vllam prorſus adhibuerint induſtriam: nec priuatæ idcircò rei Pontificis procurationi propoſitos, vel eius conſiliorum, mandatorumqde directores, exequutoreſque fuiſse.

Etlicet pericula præuidiſſent. Quæ eo magis conuincunt, quod in Reſidentia dixerit pag. 214. *Conſilia Hiſpanorum, ab initio, cum res agitari cæpit, ab eis ſubodorata fuiſse, qui contrariæ adhærebant opinioni, quique & ipſi,*

ipſi rei pondere expenſo, animos aduerſam tuentibus faciebant: & pag.226. *quod Legati è re eſse cenſuerunt, obuiam periculo ire: nec facile fuiſſe* (vt addit) *in ea conuenire, quod Lgati, eiſque adhærentes ſcopum ſibi cæteris Epiſcopis aduerſum propoſuiſsent.* Nam cum nemini ex eis, quos Pontificios auctor appellat, quid facto opus eſſet, aperuerint (vt oſtendimus) licet etiam quanti ea res momenti, ac periculi eſset, exploratum eſset; cuinam vſui, quæro, Pontifici erant Legati?

Quemadmodum, & in Inſtitutionis pari modo articulo feciſse aperuimus, quamuis etiam (vt addit eadem pag.593.) *non dum ſecunda, ea de re, Congregatio abſoluta fuerit, cum ex ſententijs, rationibuſque allatis, quanti ea momenti, & conſequentiæ eſset, ſerò perceperint.* Nam cum eorum articulorum pondus ſatis iam percepiſsent, eò etiam maiori ſedulitate, ac diligentia deuotos, adhærenteſque admonere, & quid facto opus eſset inſtruere debuiſsent.

Et Pontificem induſtriam pro re ſua priuata in Legatis non elegiſse, non tàm ex inartificioſa hac rei cum Prælatis, pro parte Legatorum, gerendæ ratione patet, quàm quod, licet auctor velit pag.215. *Regulares*, ob id nominatim immunitate à Sede Apoſtolica donatos fuiſse, *vt Romani Primatus perpetui defenſores eſsent*; nihilominus, nec cum Theologis etiam, qui Ius Diuinum in eis articulis acerrimè tuebantur, (qui omnes, vt plurimum Regulares erant) nil prorſus ad eos, vel remouendos, vel, vt aliam opinionem tuerentur, egiſſe doceat, cum de hoc ne verbum quidem in tota hiſtoria legatur: & immò rem eadem acrimonia, vſque ad Synodi finem proſequutos fuiſſe narret. Præſertim quod id ex eo facile factu fuiſset, quod *Indultis Apoſtolicis* ex eorum articulorum declaratione de Iure Diuino, *euerſis* (vt Tridenti opinatum fuiſse ait pag. 214.& 593.) Regulares omnes Epiſcopis ſubijcerentur. Nam cum à ſubiectione illa ſic abhorrerent, vt cum de ea in Synodo quandoque verba fierent, *omnes, ad ſeditionem prolapſos, Principum Oratores, adijſse* referat pag.743. proculdubio vna etiam ipſorum agebatur cauſa.

Et quo pacto etiam Legati conſiliorum, mandatorumque

E Pon-

Pontificis directores, promotoreſque fuerunt; ſi in dictis tanti ponderis, & conſequentiæ, pro re Romana, ac Pontificia, articulis, non modo eos inter ſe diſsenſiſse, ſed ſeſe mutuò inſuper oppugnaſse, & ab opinione de Iure Diuino (hoc eſt aduerſus Pontificem ipſum, vt ſupponit,) ſtetiſse, auctor perſpectiſſimum facit?

Legati ſeſe mutuò, & ipsũ Põtificem oppugnabant.

In Reſidentia enim luculentiſſimè ait pag. 481. quod *Legati inter ſe diſsentiebant: Simonetam verò ab ea opinione ſtetiſſe, quæ eam de Iure poſitiuo affirmabat, inſuperque addidiſse, maiorem partem, etiam qui eam de Iure Diuino cenſuiſsent, in eam ſententiam iuiſse, vt ea contentio præteriretur, Mantuanum verò, ſeſe minimè explicando, dixiſse, maiorem partem declarationem flagitaſse: & Altaemps Simonetæ, alios autem (* Varmienſem ſcilicet, & Seripandium*) Mantuano adhæſiſse, nec diſsenſionem inter eos citrà acerbitatem fuiſse*. Qua de cauſa Pontificem querentem inducit, pag. 492. quod *Mantuanus, ab Hiſpanis in Reſidentia eſset, eiſque in continuatione Synodi declaranda, contrarius, quod nil aliud, quàm ſibi in omnibus aduerſari, profectò eſset.* Et pag. 498. quod *Legati Mantuanus, Varmienſis, ac Seripandius eiuſdem ſententiæ in Reſidentia erant* (quod nempè de Iure Diuino eſset:) & Simonetam ſæpè in Inſtitutione queſtum fuiſse pag. 603. quod parum ſibi opis *à Mantuano, ac Seripandio eſset, qui tametſi aliquid agerent non omninò tamen intrinſecam ad aduerſarios propenſionem occulere poterant*. Et pag. 607. non ſolum *Mantuanum ab opinione de Iure Diuino ſtetiſse, ſed decretum* de ea ſub Iulio III. formatum in *Congregatione, ad eam confirmandam, ſtudioſè etiam perlegi mandaſse*.

Cumque toto Cœlo repugnet, Pontificem priuatæ rei ſuæ procurationi Legatos præfeciſse, eoſque ſuorum conſiliorum, mandatorumque executores, directoreſque eſse voluiſse: & ipſos è contra, ea, ob quæ ſpeciatim miſſi, atque inſtructi dicuntur, ſic neglexiſse, vt, nec etiam ipſis, quos Pontifici *deuotos, rebuſque Romanis obſtrictiores* appellat, nil omninò de mente, aut re Pontificis communicarent: & immò opinionibus, quæ Pontifici exitioſiſsimæ credebantur, adhærentes, non tàm

ab

ab eius penitus ſcopo aberrarent,quàm ipſum de directo Pontificem oppugnarent, quis etiam horum omnium, ob impoſsibilitatem, repugnantiamque impoſturam manu tangens, falſum, ex conſequenti, eſse non videat, quod *nil prorſus Legati, abſque expreſſo Pontificis mandato facerent; nilque omninò, quantumuis etiam minimum, in Concilio, niſi de præcedenti eiuſdem mandato fieret: & cuncta ſibi per eum præſcribi expectarent, eaque de cauſa litteræ bis in hebdomada afferrentur*, cum alijs, quæ paulò ante notauimus.

Cum, & præter hæc, adeò à Legatis priuatim inſtruendis Romæ abfuerunt, vt, licet articulus Reſidentiæ rei Romanæ (vt diximus) perículoſiſſimus crederetur: & in prima Synodi reductione tot eas diſsenſiones,& incommoda peperiſset,quæ auctor fuſiſſimè in ſua narratione commemorat; nihilominus Pontifex poſt hæc, nec etiam de eo amplius cogitauerit, ne dum quicquam Præſidentibus in mandatis dederit; quandoquidem auctor (poſt eius materiæ conſultationem, deque ea ſuffragia in generali Congregatione reddita) expreſsis verbis dicat pag.488. *Pontificem ad pericula, ex ea, imminentia, vitanda Cardinales rebus Synodi præpoſitos pluries conſuluiſse*. Nam, ſi de ea antè conſuluiſset, non modo iam pericula ex ea præuidiſset, ſed quid facto etiam opus eſset Legatis mandaſset, nec ei aduerſi vnquam per conſequens eſſe potuiſſent. Præſertim quod Romæ de Legatis *queſtos fuiſse* in eadem pagina dicat *quod eam propoſuiſsent, vel ab alijs proponi ſiuiſsent, Legatoſque venia indignos dicerent, quod quanam ea diſquiſitio incommoda in prima reductione peperiſset, ignari non eſsent*; cum ex his,eius rei propoſitionem,inſcio Pōtifice,nullisq́; eius præcedentib.idcircò mandatis,factam fuiſse penitus conuincatur.

In quo omnem penitùs dubitationem ex verbis Simonetæ adimit, quem ait pag.671. *rerum omnium, quæ malè in Synodo ceſſiſsent,in duos Legatos, Mantuanum, & Seripandium culpam reieciſſe, ex quo, in Reſidentiæ negocio, ex arbitrio magis quàm è re Eccleſiæ proceſserint*; cum rem eos non ex Inſtructione ergo, aut præſcripto Pontificis, ſed proprio tantummodo marte ac liberè omnino geſsiſse comprobet.

Et ex eo quoque, quod Archiepiſcopus Lanciani pag.503. *Romam per Legatos, ex compoſito, miſſus, vt de ſucceſſibus Reſidentiæ Pontificem inſtrueret, eoſdem Legatos apud eundem Pontificem purgaſſet, quod cum nullum, ex ea, incommodum præuidere potuerint, intimum ex conſcientia ſenſum aperuerint*; quæ eò magis confirmant, Pontificem nullam peculiarem, ea in re, opinionem Legatis ſtatuendam præſcripſiſse; immò cuncta eos, Pontifice penitùs inſcio, & pro arbitrio ſolummodo, geſsiſse. Hiſque omnibus robur addat, quod eundem Lancianenſem concluſiſse referat, quod *cum factum infectum eſse non poſset, Sanctitatis eius eſset, præteritis obliteratis, ad futura proſpicere, infuturumque iubere, cum in poſterum nil, niſi ex præcedenti eius conſilio, ac deliberatione agere, ac proponere paratiſſimi eſsent*: quæ profectò eſt apertiſsima confeſsio, quod acta illuc vſque in Reſidentia, præcedenti nullatenus Pontificis conſilio, aut mandato facta reuera fuerint.

Quemadmodum, nec, poſt eos quoque ſuccesſus, quicquam mandaſse, aut præſcripſiſse colligitur (licet Synodus tot tumultibus, ex eo articulo, iactaretur) quod Gonzaghius pag.498. Reſidentiam in futura ſeſsione proponere, Hiſpanis, aliiſque opinionem de Iure Diuino tuentibus ſpopondiſſet. Nam cum addat, *ob eam promiſſionem, inſciis, irrequiſitiſque Colleghis factam, Simonetam offenſum fuiſse, ab eoque apertè diſſenſiſse, Mantuanumque, vt male affectum, per Prælatos Pontificios incuſatum, calumniatumque fuiſſe*: idque eum Seripandij, ac Varmienſis aſsenſu fretum fuiſse, quorum mentis conſcius eſset, ex neceſsitate conſequitur, nulla, ea de re, à Pontifice emanaſse mandata: immò eas etiam, tùm Romanæ Curiæ aduerſus Legatos querimonias, *quod eam propoſitionem feciſſent; tum illas, ea de re, Pontificis conſultationes*, de falſa itidem ſuppoſitione ſuſpectas eſse; cum ſtare non poſse videatur, quod Pontifex de remedijs conſuluerit, & Legati contrà ipſius ſenſum, Romanæque Curię lamentationes, eam nihilominus promiſsionem fecerint: & inter ſe contrarij eſsent, ex quo Gonzaghius, Seripandius, & Varmienſis à cœteris alijs Colleghis diſcreparent. Nam ſi Pontifex de remedio, reuera,

ra, conſuluiſset (vt dixit:) & quid facto opus eſset Legatis mandaſset; (cum in eum finem conſuleret;) vtique nonniſi in vnicum illum ſcopum vnanimes tendere etiam potuiſsent Legati, quem eis Pontifex præfixiſset. Præſertim, quod poſt ſucceſsum *Reſidentiæ, Legati nil prorſus in futurum, niſi de præcedenti conſilio, ac deliberatione Pontificis agere, ac proponere*, per Lancianenſem ſpopondiſsent, vt ex pag. 503. paulò ante notauimus. Vnde, ea promiſsione ſtante, illa etiam Lancianenſis ſponſio ſtare, ob contrarietatem, nullo itidem modo poteſt, & vtriuſque idcircò incertitudo perſpicitur.

Quę in hac Legatorum materia ſynceritas penitus ex parte Pontificis confirmatur; quod, nonniſi probos, candidos, pios, Religioſos, viteque ſanctitate conſpicuos, & à Cęſare, vt plurimum, dependentes, Germanięque notos, probatoſque eiſque temporibus, negocijſque idcircò aptiſsimos ad illud munus elegerit, vt idemmet auctor teſtatur. Si namque, Synodi libertatem circumuentionibus, artibuſque opprimere voluiſſet, non modo huiuſmodi homines à ſe longiſsimè amandaſſet, ſed eos indubitanter elegiſset, è contrà, qui, & ſimulatione, & fraude, & impietate etiam, ad eam procurationem apti fuiſsent; quique à ſe ſolummodo dependentes, legem ab eorum omninò nutibus recepturi fuiſsent.

Pontifex non niſi probos aptiſſim ſque præfecit.

Et nihilominus Polanus ipſe de Cardinali à Monte, qui, in prima Synodi reductione, ſub Paulo III. Princeps Legationis fuit præciſiſſimis verbis ait pag. 107. *Pontificem in eo elegiſse candorem, mentemque apertam, eaque fide coniunctam, qua tamen res ſuorum Dominorum propriæ præponere conſcientiæ non poſſet*. Nam hęc pręciſa verba, in prima editione à Spalatenſi facta, habentur; licet, qui hiſtoriam poſteà recuderunt, vna tantummodo ſyllaba immutata, pro præponere, poſtponere, callidè poſuerint. Cumque, pręter hęc, auctor pag. 199. 293. 302. & alibi, Montem inſuper, *& naturæ ingenuæ, & ab hipocriſi, & diſſimulatione alienum, omnibuſque apertum, in diſſimulationeque inconſtantem, ac propriæ libertati cohibendæ impotentem* appellet; talemque eum inſuper rebusmet quoque ipſis fuiſse per hiſtoriam comprobet, eò magis aperit, Pontificem

Cardinalis à Monte primus Legatus.

non-

nonniſi à Monte voluiſſe, quę ab ipſius candore, atque ingenuitate aliena non eſſent; quando artificia, improbitates, & doli non benè cum candore, atque ingenuitate conueniant, eoſque ſolum requirant, qui ſciant (vt inquit S. Gregorius) *cor machinationibus tegere, ſenſum verbis velare, quæ falſa ſunt, vera oſtendere, quæ vera, falſa demonſtrare.*

Cardinalis Ceruinus.

Cardinalis Ceruinus, ſecundo loco electus, paulò antè fuerat ad Germanos Legatus, illique adeò Nationi cognitus, probatuſque, vt meruerit, *vti Sanctus, & doctus* ab ipſiſmet quoque hęreticis celebrari, vt videre eſt in tabulis Cronologicis Theodori Bibliandi auctoris Lutherani: cuius etiam ſatis probitati aſtipulatur auctor, dum eum pag. 380. *Reformationi deditiſſimum* appellat; & pag. 112. *vt nimis ſimplicem, ſcrupuloſumq;* deridet, *naturęque grauis, atque ſeuerę, conſtantiſque animi virum* nuncupat pag. 379. Nam cum pag. 107. Pontificem nihilominus *conſtantiam perſeuerantiamque immobilem, atque intrepidam in eo elegiſſe*, affirmet, quid aliud dicendum eſt, eum ab eo voluiſſe, quàm quæ à laudatiſſima, eius probitate, ac Sanctitate itidem aliena non eſſent?

Cardinalis Polus.

Cardinalem quoque Polum, tertium Legatum, *ob ſanguinis claritudinem, communemque de eius probitate exiſtimationem, & quod Anglus eſſet*, à Pontifice electum fuiſſe, auctor eadem pag. 107. perhibet. Quem inper pag. 374. *à ſtirpe Regia, morumque exemplaritate, atque à prudentia, ac Sanctitate collaudat, ob eaque Anglicę Nobilitati gratiſſimum fuiſſe* commemorat. Cum etiam (vt ex ſupplemento ad Sabellicum habemus) ſuprà *Regia Stirpis claritudinem, & Latinę facundię laudem nemini fore feliciùs partam, perfectum Chriſtianę virtutis habitum pręferret* eaque ideò apud Principes exiſtimatione eſſet, qua eum Carolus V. ad Pontificatum euehere (dicta pag. 292.) cogitauerit, vt refert auctor.

Ex quibus proculdubio conuincitur, Pontificem nil aliud prorſus, ex ea Legatorum electione, prę oculis habere potuiſſe, quàm vt publicę tantùmmodo rei conſuleret. Nam, an non publicę tantummodo rei conſultum voluit, qui nonniſi viris (ex ipſiuſmet oppoſitoris teſtimonio) candidis, probis, apertis,

tis,ingenuis, à fictionibus alienis, diſſimulandi impotentibus, ſanctitate, religione, pietate, alijſque virtutibus ornatis, quas ipſemet, non tàm recenſuiſſe, quàm commendaſſe voluit, eam procurationem demandauit: quique vt Cæſari in primis, Germaniæque cogniti, probatique in eam rem maximè eſſent.

At in ſecunda reductione, ſub Iulio III. itidem ait pag. 304. Pontificem elegiſſe Cardinalem Creſcentium, *quod magis fidum, maiorisque ſimul virtutis neminem comperiſſet*. Sed cum ſubdat pag. 353. quod *cum omnes Cardinales ab aliquo Principe dependerent, Pontifex, vt miniſtros à ſe dependentes haberet, quatuordecim Cardinales creauit* (quæ creatio diſceſſum Creſcentij præceſſit;) quid, quæſo, cum in Creſcentio prælegiſſe (ex hac auctoris ſuppoſitione) dicendum eſt, *virtutem*, an *dependentiam*? Cardinalis Creſcentius.

Lipomanus verò, & Pighinus, (quos non Legatorum, ſed Nunciorum Apoſtolicorum titulo, vnà cum Creſcentio, præſidere voluit,) iam apud Cæſarem, Germanoſque Nuncij itidem Apoſtolici munere functi erant, vt recenſet auctor pag. 287. & 297. nec aliud Pontifex in Lipomano Epiſcopo Veronenſi elegit, quàm *pietatis, candoris, eximiæque bonitatis famam* (vt itidem ait pag. 304.) & cum vtrique iam primæ Synodi reductioni, vti Epiſcopi, interfuiſſent, in qua idemmet Pontifex (qui in ea Legatus præſederat) omnes, ad vnum, perpetuò acriter aduerſos expertus fuerat, non potuit etiam in eis proculdubio dependentiam reſpicere: præſertim, quod Lipomanus pag. 247. de Pontificia poteſtate *in Re beneficiaria* moderanda inſuper retuliſſet, quam pag. 18. (vt alibi ſuprà notauimus) *ingens Romanę magnitudinis fundamentum* appellat, eique Pighinus acceſsiſset, cum omnes ei acceſsiſse referat. Lipomanus, & Pighinus.

Addit tamen Polanus, Pontificem Creſcentio, per Nuncios, ſignificaſse, *ſe eum ſibi ſucceſſorem deſtinaſſe*: & pari modo Pighino, *admodum occultè, quod de eo, ex amicitia, ſtatuerat*. Sed, an Pontificem hæc per alios vnquam nunciaſse credibile eſt, quando id coram tutiùs per ſe ipſum facere potuiſset, cum omnes Romæ eſsent? Polanus fucum impoſturæ facturus,

nun-

nuncios excogitauit, per quos arcanum patuiſse, nimis inſulsè, obtruderet.

Cardinalis Hercules Gõzaga.

In tertia quoque Synodi reductione, ſub Pio IV. ait pag. 436. Pontificem *Legationis Principem conſtituiſſe Herculem Gonzagam Cardinalem Mantuæ, ob ſuæ Domus magnitudinem, fratriſque Ferrandi nomen, propriamque illius virtutem valde conſpicuum, quod in eius admodum virtute, ac dexteritate fideret*. Cumque *Cęſarem apud eum deprecatorem adhibuiſſe* addat, *vt munus acciperet*, eum etiam, non à Pontifice, ſed à ſolo Cæſare dependiſse declarat. Cuius inſuper Cardinalis ea erat apud omnes probitatis fama, vt, *ob communem de eo, apud Cęſarem, Regemque Hiſpanię, ac cęteros omnes ferè Principes, & Prælatos, opinionem, eum, nonniſi certiſſima Tridentinę exiſtimationis iactura indè diſcedere potuiſſe, perhibeat* pag. 489. Qua ſola Gonzaghij electione (pręſertim quod eum Legationis Principem conſtituerit) nil magis ſibi ante oculos propoſuiſse liquidò aperit, quàm, vt ſatis Cęſari Germanięque faceret, cui potiſsimum Nationi Synodus parabatur.

Quod ex aliorum quoque Legatorum electione elucet, cum omnes Cęſari, Auſtriaciſque (vno excepto Nauaggerio) ſubditi, aut addictiſsimi eſsent.

Cardinalis Seripandius.

De Seripandio (quem auctor pag. 432. *magnę famę Theologum* appellat) illud ſufficiat, quod cum Cæſar maximas ei, atque opulentiſsimas (vt vulgatiſsimum eſt) dignitates Eccleſiaſticas contuliſset, ea omnia conſtantiſsimè reſpuerit. Nam quod certius incorruptæ eius bonitatis argumentum? Cuius etiam probitati, non modo Oratores Galli teſtimonium palam perhibuerunt pag. 669. Sed auctor ipſe ad cumulum adſtipulatur, dum eum (Cardinali Gonzaghio mortuo) Pontifici apertiſsimis verbis enunciaſse refert pag. 660. quod, *cum in Principatu Legationis ſuccederet, nonniſi ex inſpiratione diuina acturus eſset*.

Card. Varmienſis.

Varmienſis Polonus, iam diù antè ob maximas, ad Carolum V., Ferdinandum Cæſarem, Philippumque Caroli Filium Legationes: ſed magis, ob reiectam anteà Purpuram eidem à Paulo IV. delatam, toti orbi, ſed Germaniæ nominatim notus,

tus, probatuſque erat, eoque inſuper candore prǣditus in rebus agendis, vt *eius ſimplicitate* alij (ex Simonetæ verbis pag.520.)callidè abuterentur. Quem etiam pag.518. nil *Chriſtianæ Synodi libertate conſultius eſſe* palam profitentem, & leuiſſimo quouis ſcrupulo, à cæteris diſcrepantem inducit, cum in matrimonij clandeſtini irritatione, *ſuffragium ferre noluiſſe* ſcribat pag.765. *quod id Synodo non licere arbitraretur*. Et Thuanus de eius virtutibus, in ſuo 68. libro, ampliſſimè teſtetur, dicens, *ſuſtulit & hic annus Stanislaum Hoſium Cracouiæ natum, qui maximis Legationibus ad Carolum V. Ferdinandum, & Philippum Caroli Filium, Sigiſmundi Auguſti nomine, magnæ fidei, & prudentiæ laude, defunctus, ab eoque Varmienſis Epiſcopus creatus eſt. Eiuſdem opera, ob raram eruditionem, & Theologicarum rerum ſcientiam, Pius IV. vti voluit in Synodi Tridentinæ negocio, cui & poſteà cum alijs præfuit, miſſo eo ad Ferdinandum Cæſarem, & Maximilianum Regem, ob idque Cardinalem creauit, cum eandem dignitatem anteà, Paulo IV. deferente, rara hoc æuo modeſtia, enixè deprecatus eſt.*

Simoneta, Altaemps, & Moronius, Cæſari, atque Auſtriacis addictiſſimi, ac ſubditi erant, Germanicisque idcircò rebus aptiſſimi. Ac præter id, Simoneta in prima reductione Epiſcopus adfuerat, in qua omnes, nemine prorſus excepto, (vt probauimus) Pontifici acerrimè aduerſi fuerant; vnde, non ex præcedenti dependentia, aut adhærentia, eligi etiam potuiſſe conſequens eſt. Cardinalis Simoneta.

Altaemps Germanus erat, ex natione, quam auctor pag.19. *Syncerã, & machinationib. artibuſq; ineptam* appellat: qualem & Nauaggerium fuiſſe aperit, cum Cardinalem à Lotharingia arcanam ab eo inſtructionem exploraſſe ſupponit pag.676. Altaemps. Nauaggerius.

Sed de Moronio, quam familiariter eo Cæſar vteretur, auctor pag.407. ſatis, ſuperque manifeſtum facit, dum ait, *Comitem Arcus, eius Legatum, Oratoris Hiſpanici, Cardinaliſque Pacecchij conſilijs poſthabitis, adhæſiſſe Moronio, quod à Cæſare, de omnibus ad ſe pertinentibus, cum eo decernere, in mandatis haberet*. Cumque, ex ſupplemento ad Sabellicum, habeamus, Pontificem, *Legatum Ioannem Moronium, ſecunda morum, at-* Moronius.

que doctrinæ fama, per omnes Germaniæ conuentus Legationis munere perfunctum fuiſſe, patet etiam, cum ad id munus, ex eo electum fuiſſe, quod iam toti Germaniæ notus, probatuſque eſſet, eique per conſequens rei, temporique aptiſſimus. Nam totum eum in rem Germanicam fuiſse, non obſcurè ſignificat auctor, quem pag.380. *vnà cum Cardinali Auguſtano, in Conclaui inſtetiſſe narrat, vt, inter ea, quæ de more, à Cardinalibus eo tempore Sacramento firmantur, nominatim ſtatuerunt, vt ad Eccleſiaſticam perficiendam reformationem controuerſias de religione terminandas, rationemque ineundam, qua Tridentina Synodus à Germanis reciperetur, aliud per futurum Pontificem, Concilium, de conſilio Cardinalium, intra biennium, indiceretur.*

Vndè, non ſolum ex fide auctoris pag.108. & alibi pluries perſpectiſſimum eſt, Præſidentes non fuiſſe priuatæ rei Pontificiæ procurationi præpoſitos, nec ab eo ſeorſim ea de re inſtructos; ſed non aliud prorſus, quàm perſpectam eorumdem virtutem, ac religionem, rebuſque illis aptitudinem, in eis eligendis, præ oculis habere patuiſſe Pontificem. Quos cum, nec etiam, cum de ſumma rerum ageretur, induſtrios habuiſſe perſpexerimus, patet itidem quàm malignè, ac falsò eos conſiliorum, mandatorumque Pontificis ſolummodò exequutores, directoreſque fuiſſe ſuadere conetur. Quæ malignitas eò magis apparet, quòd, ex fide auctoris pag.108. conditione per ipſum Pontificem in eorum facultatibus appoſita, *vt in omnibus, nonniſi de conſenſu Patrum procederent*, eis omninò rei nauandæ poteſtatem ademiſſe inſuper conuincatur. Nam ſi eos re vera rei propriæ procurationi prępoſitos voluiſſet; an eis vnquam arctiſsimo eo vinculo manus ligaſset? Quod cum auctor negare non potuerit, quando earum facultatum publica documenta extent, rem ſaltem ambagibus obuoluturus addidit, Legatos, conditione illa, *de conſilio Patrum in omnibus procedendi ſublata, poteſtatem ſibi liberam per Pontificem tribui feciſſe*, ſed conſimili falſitate, vt mox ſuo loco docebimus. Et hæc de Legatis, Nuncijſque Apoſtolicis, Synodi Præſidentibus.

CA-

CAPVT QVARTVM.

Pontificem potiorem ex Principibus eſſe non potuiſſe: nec etiam quæſiuiſſe.

SVMMARIVM.

Pontificem potiorem ex Principibus eſſe non potuiſſe, quod, & animo malè in eum præoccupato eſſent: & ſcopo ſic ab eo diſcreparent, vt eorum res cum eius rebus conuenire non poſſent, eique idcircò aduerſarentur.

Et quod ſatis Proteſtantibus, in eorum petitionibus, fieri vellent, qui omnem è Concilio poteſtatem Pontificis eliminatam volebant.

Et ſibi quàm maximè arrogarent:

Eorumque Oratores coitiones idcircò inter ſe, & cum Prælatis haberent: quibus etiam fautores aderant:

Et eouſque procederent, vt nec à minis etiam, verbiſque aſperis abſtinerent:

Eiſque Epiſcoporum ſedulitas, pro re propria, ad cumulum, accedebat.

Nec potiorem etiam ex eis eſſe quæſiuiſſe, quod eos habere fautores omninò neglexerit.

OStendimus hucuſque, ex auctore, Pontificem, nec ex loco, nec ex Patribus, Theologis, & Doctoribus, nec etiam ex Præſidentibus Apoſtolicis potiorem in Concilio re ipſa fuiſse, vel eſse voluiſse, aut etiam potuiſse. Quod nec itidem ex Principibus potuiſse, aut eſse quæſiuiſse, ex auctore itidem patefaciemus. *Pontificem potiorem ex Principibus non fuiſſe, quod & animo malè in eum præoccupato eſsent: & ſcopo ſic ab eo diſcreparent, vt eorum res cum rebus Pōtificis conuenire non poſſent.*

Si quidem non potuiſse docet, quod Principes, animo malè in eum præoccupato, deſcribat, enucleatiſsimis verbis dicens pag. 17. *Principes incurioſos, quidnam de doctrina decernendum eſſet, illud exoptabant Concilium, quo Clerici, & Regulares ad ſua redigerentur principia, quòd ea ratione regalibus, iuribuſque temporalibus potiri ſperarent, quibus adeò Ordo Eccleſia-*

ſticus affluebat: & pag.297. *quod tùm, quod ad auctoritatem Sedis Apoſtolicæ, tùm in Concilio, tùm extrà, & ſupra illud pertinet, certum erat, quod non modo Proteſtantes, eam oppugnabant, ſed multi Principes, limitibus coarctatam voluiſſent.*

Eamque in Principibus animi diſpoſitionem ex facto pariter comprobat, quod *Oratores Cæſarei* (ex eiuſdem relatione pag.362.) *tùm Pontificiæ poteſtatis moderandæ ſpem Proteſtantibus fecißent; tùm opportunitatem ſe, ex eorumdem negociatione expectare addidiſsent, quo poſtmodum & ipſi obſecundarent, & quæ ſtatuiſsent, introducerent. Vndè ea præſertim quæ ab Oratoribus agitabantur, Pontifici moleſta fuiſse addit ibid. & pag.* 500. *quod de Principum in ea vtilitate, aduerſus eius auctoritatem, peragi intelligeret:* & de Carolo Imperatore, ac Rege Hiſpaniæ pag.35. quod Concilij celebrationem *ad auctoritatem Pontificis in Eccleſia moderandam vrgebat, ſine quo temporalem minui non poſse videbat.* & non ſolum animo malè in Pontificem affecto erant, ſed ſic ab eo, & ſcopo, & conſilijs inſuper diſcrepabant, vt eorum res cum rebus Pontificis, ob contrarietatem, conuenire non poſsent.

De ſcopo enim, in quem Principes collimabant apertiſsimè ait pag.76. *Carolum Cæſarem Concilium in duobus ſibi vſui eſse voluiſse, primùm, vt, Italico bello durante Pontificem cohiberet, ſi ſuccumbentibus Gallis, ſeſe eis, de more Pontificum, ad victorem ęquilibrandum, iungere cogitaſset; dein ad Germaniam ſuo ſubijciendam Imperio, quo potiſſimùm reſpiciebat, cum obedientiam Pontificis, vti rem accidentariam, exiſtimaret*, vt ex alijs ad cumulum confirmat pag.263. 287. 305. & præſertim 371. dicens, quòd *ſecundę Synodi reductioni cauſam dedit vehementiſſimum Caroli Imperatoris deſiderium Germaniam ſibi, mediante Religione, ſubijciendi, Filioque ſibi ſucceſsore adſcito, Cæſaream dignitatem ſuis hæreditariam faciendi, eaque ratione Monarchiam inter Chriſtianos, quauis alia poſt Romanam, etiam Caroli Magni, ampliorem conſtituendi. Ad quod cum ſola, qua potitus erat victoria ſatis non eſſet, nec in nouis ſolummodò armis fiduciã habere poſsèt, populos religione, Principesq́; officijs, ſubijciendo, ſeſe in ampliſſimam, ſui nominis immortalitati donandi, ſpem erexerat.*

Et de *Regibus Galliæ, & Hiſpaniæ ait* pag.400. *quod Synodi celebrationem vrgere conſenſerunt, vt remedia nouis ſtatuerentur doctrinis, cum in eorum ditionibus proficerent, proniſque auribus acciperentur, quodque maioris momenti erat, inquieti, nouarumque rerum cupidi eis adhærerent, & noua quotidie, religionis obtentu, tùm in Belgio, tùm in Gallia molirentur.* Quæ alibi ſed pag.potiſsimum 667. replicat, ſubdens, *Cæſarem, & Chriſtianiſſimum de Concilio, nonniſi quatenus è re ſuarum ditionum eſſet, cogitaſſe, nec aliud idcircò, quàm quibus ſatis ſuis populis facerent, cupijſſe: & ni id conſequi poſſent, abſolutionem Actionis impedire, ne eos à ſpe deijcerent.*

Quæ Principum conſilia, cùm penitùs repugnarent conſilijs, quæ auctor Pontifici tribuit, non modò *eorum res* (vt ait eadem pag.667.) *cum rebus Pontificis conuenire non poterant*, Sed Pontifici inſuper aduerſabantur, cum Cæſar (ex relatione auctoris 564.) *ad rem gratam Germanis faciendam, eoſque ad Filium in Regem Romanorum eligendum fautores habendos, ſeſe Conſilijs Pontificis obijceret:* & itidem *Rex Chriſtianiſſimus, vt res propriæ cum ſuis Hugonottis conſuleret:* idemque faceret pag.585. Rex Hiſpaniæ *ob ſuos reſpectus, Belgas à ſpe non deijciendi: & in Hiſpania de reformatione vniuerſali pluries conſuluiſſet, quo mandata Oratori, quem Tridentum miſſuri eſſent, in promptu haberent, adhoc vt Prælati omnes Hiſpani iunctim ad eundem ſcopum tenderent.* Ac Pontifici aduerſarētur.

Cumque Proteſtantes præceptorum Eccleſiæ relaxationem, in primiſque Romanæ Curiæ reformationem vrgerent, idcircò Principes, per ſuos Oratores, nunquam ab eis petitionibus, etiam acerrimè promouendis, deſtiterunt, vt fusè infrà ex auctore docebimus, vbi de Reformatione agemus. Et ſatis Proteſtantibus in eorum petitionibus fieri contenderent, qui res Pontificis oppugnabant.

Ad quæ obtinenda *Cæſar nullam*, vt ait pag.58. *loci præſcripti, alteriuſue peculiaris conditionis rationem habebat, dummodò ſatis Germaniæ fieret, ità vt Proteſtantes ſeſe ſubijcerent, præſenteſque eſſent, quod Rex Galliæ æquum itidem eſſe dicebat, & pro conſequutione opem exhibebat: locumque* (vt addit 76.) *Mantiçæ probabat, in reliquis verò nihil penſi habebat, quaſnam conditiones Pontifex appoſuiſſet, cum Synodo coacta, quæ in ſuam rem*

non

non eſſent, immutare potuiſſet : ſtatueratque pag. 33. *Synodum eis tempore, & loco celebrari, quando, & vbi idem præſens adeſſe potuiſſet : & tempore celebrationis in loco Synodo propinquiori manere : fidemque inſuper Germanis de eis in omnibus ſatisfaciendo, ſolemni ſponſione, dediſſet, primùm verbis dicendo* (pag. 303.) *vt circa ea, quæ ad Germaniam ſpectarent, totum ipſius curæ permitterent, quod qua ratione agendum eſſet, non ignoraret, eouſque ſuſtinentes, quò cæteræ Nationes conueniret; nam ſeſe ſi non Tridentum, ſaltem in locum proximum contuliſſet* (vt fecit,) *& non verbis, ſed rebus ipſis rem ritè, rectèque tranſigi curaſſet, nihilque penſi haberent, quæ Pontifex diceret, ſed quę idem met in verbo Imperatoris, ac Regis polliceretur.* ac dein ſolemni eo decreto, quod ibidem recenſet, in quo ea omnia fuſiùs confirmat, vt in eo videre eſt.

His de cauſis nolebat Imperator, Pontificem primarium Synodi promotorem haberi; cum pag. 106. eius, in ea indicenda, celeritatem ex eo improbaſſe dicat, *quòd ipſe, ob exiſtimationem propriam, vtque faciliùs Germaniam ad Synodum induceret, ob multaſque alias rationes præcipuas, ea in re, videri voluiſſet; attamen cum non aliud poſſet, nihil omiſiſſe, quò ſemet auctorem, Pontificem verò adhærentem oſtenderet. Oratores ad omnes Principes legauit, Indictionem ſignificaturos, oraturoſque vt ad eius conſeſſus honorem, & ad confirmanda decreta ibidem facienda, Oratores mitterent; præparationique perindè ſeriò incumbebat, ac ſi rem propriam egiſſet; Prælatis Hiſpaniæ, ac Belgij plura denunciauit, ac præcipuè, vt Theologi ad Louanium, ad maturanda dogmata proponenda, conuenirent; nec verbis cum Nuncio, tùm ea, tùm alijs occaſionibus expreſſis, indignationem diſſimulauit, quam in Pontificem conceperat. Immò cum Pontifex, menſe Decembri, tredecim Cardinales, & inter eos tres Hiſpanos creaſſet, eis inſignia accipere, & nomine, & habitu Cardinalitio vti prohibuit.*

Quemadmodum & in ſecunda pariter Synodi reductione, *omnem operam Cæſaris fuiſſe* ait pag. 310. & in tertia præterquam quod Ferdinandum Cæſarem in eam rem totis viribus incubuiſſe recenſet; cauiſſe etiam Germaniæ ait 491. pro ijs,

quæ

quæ per eos populos petebantur; immò etiam Bipontem ſeſe contuliſſe addit pag.665.vt *rebus Synodi conſuleret*, præſenſque vt præciſis verbis ait *libertati Synodi adeſſet*. In quo ſuam operam non deſiderari fuiſſe auctor paſſim per Hiſtoriam aperit.

Et pari modo Rex Chriſtianiſſimus Theologos Pariſienſes Melunium conuenire iuſſit pag.106. *quo dogmata neceſsaria fidei Chriſtianæ, quæ in Synodo poſtponenda eſsent, expenderent*: & pro tertia reductione alium conuentum de rebus in Synodo pertractandis, habuit, quem recenſet pag.433.

Qua verò ſedulitate, ac vigilantia Principes illi ſuſpicioni occurrerint, quam Proteſtantes, alijque Sectarij de Pontifice prætexebant, ne ſeſe Concilio ſubijcerent, præter ea, quæ huc vſque recenſuimus, patet, quod pag.500. dicat, *Cæſarem cupientem Filium in Regem Romanorum eligi, ſatis in omnibus Germaniæ facere paratum fuiſse, eaque de re Reformationis articulos Legatis dare iuſsiſse, Oratorique mandaſse, vt eos in Synodo proponendi, de eiſque decernendi rationem iniret*: & 536. *timuiſſe Pontificem, ne, ob intenſiſſimum electionis Filij in Regem Romanorum deſiderium, res maioris quàm illuc vſque detrimenti proponere à Proteſtantibus adigeretur*; cum alijs huiuſmodi pluribus, quæ breuitati ſtudentes omittimus.

Vnde in rebus conciliaribus ſibi adeò Principes arrogabant, vt per Pontificem ſcribendum fuerit, Legatis pag.163. quod in eo, *quod ad res peragendas pertineret, nil aliud fore, ſi Principum libidini obſecundare vellet, quàm Concilium tumultuoſiùs facere, deliberationeſque magis longas, ac difficiles, cum non alia cuiuſque ipſorum ſollicitudo eſſet, quàm quæ eis non placeant, impedire, vel difficultatem alicui rei obijciendo, alia morari*: Vnde cum querentem inducit pag.489. quod *omnes Prælati Tridentum cum ſuorum Principum mandatis petijſſent, ex eiſque agerent, eoſque Oratores, & epiſtolis, & officijs ſuorum Principum commodis obſecundare adigerent*: & 495. oſtendit quod *Oratores omnes in Pontificem iuncti erant*: & 503. *Principum miniſtros, in Synodo ſeruanda, concordes, ſtabileſque fuiſſe*: *Patreſque ad eam continuandam omnia ferre paratos, ipſiuſque diſſoluen-*

Sibique in reb. Concilij quàm maximè arrogarent.

uen-

uendæ occaſionem oriri non poſse: & pag.587. Oratores Ferrerium, & Quinqueccleſienſem dixiſſe, ſe, *ſi Synodus ſuſpenderetur, Tridento non diſceſſuros, nec, Prælatos adhęrentes, abſque præcedentibus Principum mandatis, abire permiſſuros.*

Eorumque idcircò Oratores coitiones inter ſe, & cum Prælatis haberent.

Oratores etiam, quò maiori poſſent auctoritate operi inſtare, inter ſe, & cum Prælatis adhærentibus conueniebant, deque rebus ad ſuos Principes pertinentibus communiter conſulebant: Communique omnium nomine inſtabant. Nam cum pag.554. Cæſareis non placeret, res Sacrificij Miſſæ edi, vt iam ipſius Cæſaris nomine inſteterant, *omnes alios Oratores congregarunt, vt ait, vnà conſulturi, Legatoſque iunctim adire decreuerunt, inſtituri, vt in ea Seſſione de Sacramentis loqui, & Canones, doctrinaſque fieri omitteretur.* Vbi cum dicat, quod *Lanſachius omnium nomine, ex compoſito expoſuit, ſe à ſuis Principibus miſſos fuiſse, quò Synodo adeſsent, operam daturos, vt pertinenter, non cum diſsertationibus doctrinæ procederetur,* liquidò aperit Principes ſeſe adeò rebus Synodi immiſcere præſumpſiſſe, vt ei leges quoque dare, remque ex proprio etiam arbitrio moderari quodammodo obtenderent; cum non aliud ſibi proculdubio velit, *Oratores mittere curaturos, vt pertinenter procèderetur.*

Quemadmodum & Quinqueccleſienſem etiam Cæſaris Oratorem, Prælatorum Hungarorum, Polonorum, Hiſpanorumque conuentum habuiſſe refert 571. quo ratio reformationis peragendæ iniretur, vt etiam Oratores inſtabant; idque nonniſi vt relaxationem rituum, præceptorumque Eccleſiæ (vt diximus) obtinerent, quod, ex ea conſequutione Proteſtantibus, alijſque hæreticis, qui eam petebant, ſatis fieri poſse crederent: nec vnquam Cardinalis Lotharingius cum ſuis Prælatis conuenire omiſit, dum in Synodo manſit. Quæ Prælatorum, Oratorumque coitiones adeò frequentes erant, vt ex Auctoris fide pag.564. *Concilium Sæcularium, in medio Concilij Prælatorum, eſse videretur.*

Prælatiſque fautores, adeſſent.

Quibus nec etiam Oratores contenti, Prælatis auctoritate, atque præſentia aderant, quò liberè, nulloque Legatorum reſpectu, loquerentur, cum, inter cœtera, Gallos conueniſſe affir-

affirmet pag.623. quod *ſi Prælati, quos liberè loqui condixerant, reprahenderentur, Oratores proteſtarentur: & Lanſachium, vt res innoteſceret, quo Pontificij non auderent, pluribus coram hortatum fuiſſe Epiſcopum Aurangij, vt liberè, & abſque timore loqueretur quod ſatis eum Regia protectio tueri poſset:* & pagin. 763. querentibus Prælatis Hiſpanis, quod nonnulla in decretis immutata fuiſſent, & Legatis, Prælatiſque decretis formandis præpoſitis, è contrà indignantibus, ad offenſionemque verborum deuenientibus, *Comitem Lunæ ſuis, adfuiſſe Prælatis, eorumque oppoſitiones perpendi petijſſe inquit.*

Cumque pag.733. Congregatio Præpoſitorum, opus Fr. Bartholomæi Caranzæ approbaſſet, publicamque eidem approbationis fidem dediſſet, cum dicat Secretarium Caſtellum (ex quo, *& Auctor, & liber ſub cenſura Inquiſitionis Hiſpanicæ eſsent) ea de re apud Comitem Lunæ queſtum fuiſse, apudque eius Congregationis Patres pari modo indoluiſse, approbationemque reuocari quæſiuiſse, eiſque renuentibus, ſeſe ità geſſiſse, vt ea approbatio per Procuratorem Toletanum* (penes quem erat) *Comiti tradenda fuerit*; quid, quæſo, in magni ponderis rebus acturi ſuiſsent, ſi in tàm parui momenti negocio, ſeſe tales præbebant? Et præcipuè in eis, quæ ad Synodi, Patrumque libertatem pertinuiſsent, cum in eo toti perpetuò fuerint, ne quid minimum Proteſtantes de libertate Concilij ſuſpicari poſsent, ad quos eos omni ſtudio allicere nitebantur?

Quos in ea cautione, ad finem vſque Concilij perſtitiſse liquet ex eo, quod cum, in ipſo Synodi exitu, Legati capita Reformationis Oratoribus exhibuiſsent, vt, antequàm diſceptationi ſubijcerentur, quæ voluiſsent, animaduerterent, dicat eadem pag.733. *Comitem Lunæ apud alios Oratores egiſse, quò ex ſingulis Nationibus eligi inſtarent, qui quænam reformanda eſsent, perpenderent, cum Legatorum modulus, vti è re Romana factus, alijs regionibus aptari non poſset*; cum ex hoc eorum cautionem in Romanam Curiam, vſque ad Synodi finem perſpectiſſimam faciat.

Quibus omnibus pondus tandem, roburque addit; quòd cum in Principibus, eorumque Oratoribus ardorem, eo in ne-

gocio fuiſſe referat, vt cum, aliquando in rebus, aut pertra-ctandis, aut omittendis, aut transferendis, vel huiuſmodi alijs circumſtantijs ſatis ſibi fieri vellent, eo vſque proceſſerint, vt nec etiam à minis in ipſos quoq; Legatos, ac proteſtationibus verbiſque aſperis temperauerint, vt pluribus docet. Nam pag. 197. cum Cœſar animaduerteret, *è re ſua eſſe, Synodum apertam ſeruari, reſque controuerſas minimè dirimi, ne aditus Proteſtantibus, decretis contrarijs, eis abſentibus factis, præcluderetur, Pontifici ſcripſiſſe ait, vt Reformationem eo tempore agi curaret, aut ſi de religione agatur, leuia tantummodo attingerentur, quorum definitionibus Proteſtantes non offenderentur: officiumque per Oratorem ſuum Tridenti itidem exequi curaſſe*: addens, *quod cum certus eſſet, Sancta Crucium ad diſſolutionem Synodi quoquomodo inclinare, eidem per Oratorem ſuum enunciari mandauit, ſe eundem Legatum, ſi quid, ea in re, contrà ipſius mentem auſurus eſſet, in Adigem præcipitem dari mandaturum, quod omnibus innotuiſſe, ab eiuſque temporis Hiſtoricis euulgatum quoque fuiſſe* ſubijcit.

Et eo vſque Principes procederent, vt nec etiam à minis, verbiſque aſperis tẽperarent.

Quem etiam pag. 354. *ſuis Oratoribus, Cardinalique Madruccio operam dare mandaſset* ait, *vt Legatus annueret, atque ad id eius auctoritatem, primùm precibus, dein aſperis quoque verbis, adhiberent, ni ratio iniri poſset, qua ſatis ambabus partibus fieret, Legatumque, ac Nuncios humaniter cogerent, vt quod æquum eſset, admitterent.*

Et pag. itidem 363. cum è re Cæſaris eſset, Proteſtantes Tridentum adduci, nihilque penſi haberet, an res iterum nec ne examinandæ eſsent, cum per Oratores de Proteſtantium queſtibus, deque impedimento, quod eorum ad Synodum acceſsui opponebatur certior fieret, certum hominem Tridentum miſiſse narrat, *cum mandatis, ſeſe etiam Romam inſuper conferendi inſtitutum, vt ab actionibus per paucos dies abſtineretur, ſuiſque tractationes intercipere, iuberet, in Pontificios verò, ni ſuaſiones admitterent, ad proteſtationes procederent*: qua de cauſa quamlibet actionem ſuſpendi deliberatum fuiſſe concludit.

Cumque Marchio Piſcariæ, ſui Regis nomine efficaciter inſtetiſ-

ſtetiſset pag.492. vt Synodi continuatio declararetur (quemadmodum, & Pontificem itidem exoptaſse ait) pari modo refert. *Cæſarem, cum id reſciuiſset, commotum enunciari Pontifici mandaſse, ſe, ſi fieret, Oratores è Tridento reuocaturum, eiſque iuſſiſse, quod ſi ea deliberatio fieret, ipſi illicò, publicatione nullatenus expectata, diſcederent.*

Legatis verò in proponendo iterum Calicis decreto reſidibus, Oratores itidem Cœſareos *proteſtatos fuiſse* inquit pag. 554. (*ſe cum Cæſarem adeò* parui pendi viderent) non amplius congregationibus, ſeſſionibuſue ad *futuros quouſque per Cæſarem admonerentur, quidnam è dignitate Imperiali fieri cenſuiſset.*

Quemadmodum, & pag.643. cum ageretur, An Pontifex, Vniuerſalis Eccleſiæ regendæ poteſtatem haberet, *Gallos, non ſolum diſsenſiſse; ſed inſuper declaraſse inquit, quod ſi imposterum proponeretur, Oratores, tùm Regis, tùm centum viginti Epiſcoporum nomine, non proteſtari non potuiſsent.*

Cumque pag.748. articulos in Gallia vidiſsent, qui pro reformatione Principum proponendi erant, Regem Oratoribus operam dare mandaſse recenſet, vt à rebus ad Principes pertinentibus abſtinerent, perſonarumque Eccleſiaſticarum negotijs incumberent; & addidiſse, quod *ni hiſce perſuaſionibus Patres minimè obtemperaſsent; ipſi Oratores viriliter obſiſterent, oppoſitioneque facta, eorum nullatenus expectato iudicio, aut eorum ſeſe Conſilio minimè permittendo, diſcederent; ſeſeque Venetias reciperent, mandando Prælatis Gallis, vt Tridenti perſeuerantes, quæ è re Diuina eſsent, conſulerent; cum certus ſit, quod vbi aliquid contrà ius, prærogatiuas, aut priuilegia Regis, & Eccleſiæ Gallicanæ in diſceptationem poni vidiſsent, aliò ſeſe, ex Maieſtatis ſuæ mente, & mandato, transferre non omittent: in eamdemque ſententiam Lotharingio itidem ſcripſiſse, ne, ſe præſente, quicquam in Concilio, Regio iuri aduerſum ſtatutum admitteret; ſed ſi, ea in re, Patrès à ſuo munere diſcedant abiret.*

Addens, Cæſarem quoque ijs viſis articulis, Cardinali Moronio ſcripſiſse pag.753. ſe, neque *vti Imperatorem, nec Ar-*

chiducem, aſſenſurum vnquam, vt de Iure Principum moderando in Synodo verba fierent, ideòque aduerterent, ne eos magis, magiſque irritarent, motuſque maiores excirent: Cumque nihilominus Prælati, ea de re (inuitis tamen Legatis) peragi voluiſſent, Oratores Galli probroſam eam orationem habuere, quam auctor recenſet, Tridentoque abeuntes, redire amplius noluerint.

Et pag. 763. cum cauſæ Criminales Epiſcoporum Pontifici reſeruarentur: & Comes Lunæ declarari peteret, id citrà Inquiſitionis Hiſpanicæ præiudicium fieri, & Legati reſponderent, eas materias iam deciſas eſſe, Comitem nihilominus replicaſſe ait, ſe, *ſi eo modo proponerentur, à Seſſione abſtenturum, neminemque è ſuis Prælatis adeſſe permiſſurum*. Quem etiam, ſi Synodus, ſuo irrequiſito Rege, abſolueretur, *præter inſtantiam, quam contra faciebat, ea ſe inſuper additurum minitatum fuiſſe addit* pag. 784. *quæ è dignitate eſſe arbitraretur.*

Ex quibus alijſque multis, quæ ſingillatim recenſere nimium eſſet, certitudine proculdubio aſsumi poteſt, an Pontifex, inuitis Principibus, qui toti in eo negocio erant, rem pro arbitrio ſolummodò agere potuiſset: & quid inſuper facturi eſsent, ſi, vel etiam in re minima, Synodi libertati grauis reuera eſse voluiſset; quando ipſi, cum de rebus ſolummodo omittendis, aut transferendis, actum fuit, tàm acriter obſtiterint, vt nec etiam à minis, & proteſtationibus, verbiſque aſperis temperauerint: cum ad hæc neceſsariò aſsumenda ſufficere poſſit, quod ex fide auctoris pag. 523. *non ſolum omnes in Synodo petenda conuenerint, ſed & legationes miſerint, & magnum itidem ex omnibus regionibus, Prælatorum numerum congregauerint*, vt ait. Præſertim accedente, quod rem eo potiſſimum conſilio vrgerent (vt ex auctore docuimus) quo proprium tantummodo finem aſsequerentur, qui à Pontificis rationibus ſic (vt vidimus) diſcrepabat, vt *eorum res cum rebus Pontificis ob contrarietatem, conuenire non potuiſſe dixerit:* nec induſtriæ, ſedulitati, aut labori pepercerint, quo voti compotes fierent.

Qui-

Quibus ſi ad cumulum addemus, quàm impigrè, ac ſedulè, & quàm anxiè quoque Epiſcopi Actionem, pro re propria, tractauerint (vt ſuprà iam ex auctore oſtendimus;) proculdubio fateri neceſſe erit, impoſſibile omninò fuiſse, locum vllum ibidem Pontificis Imperijs, aut dominatui eſse potuiſse; quando Epiſcopos non alium ſibi ſcopum propoſuiſse velit Polanus, (vt ſupra docuimus) quàm vt Apoſtolicæ Sedis auctoritate infracta, omnique Pontificis indultis, priuilegijs, conceſſionibus, exemptionibus, diſpenſationibus, alijſque huiuſmodi (quæ iam notauimus) vi ablata, & cauſis omnibus beneficiorum, caſuumque reſeruationibus, ac quibuſcunque alijs in ſe tranſlatis, Pontificeque in ordinem redacto, abſoluto in ſuis Diœceſibus potirentur arbitrio. Nam cum de communi totius Epiſcopalis Ordinis exaltatione, deque priuatis magis cuiuſque Præſulis commodis ageretur: & cuncta in Synodo ab eorumdemmet Prælatorum ſuffragijs omninò penderent (vt mox peculiari diſsertatione oſtendemus:) Principeſque inſuper in eadem cauſa patronos, ſocioſque haberent; an contrà ſe ipſos vnquam laboraſse: vel Pontificis potius, quàm proprijs commodis, ac dignitati conſuluiſse credendum eſt? Si quis tamen eorum ſedulitatis, in eo negocio, maiora documenta requirat, ea præcipuè videat (cum in eis ſingillatim recenſendis nimij eſse nolimus) quæ Auctor in tractationibus potiſſimum Inſtitutionis, & Reſidentiæ Epiſcoporum ad ſatietatem affert, à quibus ea ſe conſequuturos credidiſse ait: & plura itidem in alijs materis p. 164. 165. 166. 214. 216. 226. 249. 251. 253. 257. 329. 347. 3 8. 406. 432. 449. 454. 455. 466. 471. 488. 495. 498. 585. 588. 622. & per totam denique hiſtoriam, in qua hæc ad nauſeam vſque leguntur; cum ex neceſsitate inde ſequatur, Pontifices nullo modo arbitrio, aut dominio in Synodo Prælatis, Principibuſque ſibi aduerſantibus vel cum eo non concurrentibus potiri potuiſse.

Quibus Epiſcoporum ſedulitas, pro re propria inſuper accedebat.

Immò eos nec etiam voluiſse, aut inſuper quæſiuiſse dicendum eſt; cum, quemadmodum ipſos Prælatos (vt vidimus) nulla arte, ſibi conciliare ſtuduerunt; ſic nec etiam Principes, licet apud ſuarum ditionum Prælatos auctoritate pollerent.

Nec Pontifice potiorem ex Principibus eſse quæſiuiſſe, quod eos ſibi fauores habere penitus neglexerit.

rent. Nam adeò abſuit, vt Pontifices artibus eis temporibus cum eis egerint, vt à nullo eos è contrà, dum Synodus haberetur, abſtinuiſse, in Hiſtoria legatur, quo ſibi eorum animum malè (vt iam vidimus) in eos præoccupatum, magis à ſe potius abalienarent, infenſumque redderent.

Siquidem, vt aliqua ex multis recenſeamus, pag. *69*. Paulus III. qui primus Synodum aperuit, requiſitus à Cardinali Lotharingio, etiam Chriſtianiſsimi Regis nomine, vt Duci Lotharingiæ Epiſcopatuum, Abbatiarumque ſui Dominij nominationem concederet, *requiſitionem reiecit*: pag. 104. eouſque in Cæſarem exarſit, vt nec etiam *à litteris in eum minacibus* temperauerit, quod cauſæ fuiſse ſubdit 107. vt *eum ſibi infenſum crederet*: pag. 1*06*. in eius offenſionem ex eo iterum incurrit, quòd cùm Synodum, ipſo Cæſare inſcio, indixiſset, adeò ex ea celeritate perculſus fuerit, vt *ſui in eum animi commotionem Nuncio non occuluerit*, & alia inſuper, ad eam patefaciendam, addiderit, quæ paulò antè notauimus: pag. 120. cumque Cæſar diem Archiepiſcopo Coloniæ dixiſset, Pontifex, ob fori contentionem, non ſolum *eundem Archiepiſcopum coram ſe conueniri iuſſit*, ſed eum etiam (vt refert 1*60*.) *à fidelium communione ſeparauit*: pag. 1*6*1. cum Cæſar, aperta Synodo, vellet de Reformatione ſolummodo agi, & dogmata præteriri; Paulus tamen, nulla eiuſdem Cæſaris ratione habita, *de eis quoque perugi mandauit*, licet *id Cæſarem moleſtè laturum* Lotharingium dixiſse Legati Pontifici ſcripſiſsent: pag. 18[illegible]. cum Pontifex, & Cæſar, fœdus in Proteſtantes, ob eorum in Synodum contumaciam, inirent, etiam conditionem ſeorſim appoſuiſse ait concernentem *Regem Galliæ*, *vt ſi quis Princeps Chriſtianus, eo bello durante, arma in Cæſarem ſumpſiſset, Pontifex, tùm temporalibus, tùm ſpiritualibus in eum armis decerneret*, quo à ſe Regem Chriſtianiſſimum abalienauit: pag. 1*9*6. Cæſarem iteratò offendit, euulgando, *cauſam belli religionem fuiſſe*, quod arcanum Cæſar, ob ſuas in Germaniam machinationes occultum omninò volebat. Præſertim quod auctor ſupponat, Pontificis ſcopum, ea in re, fuiſse, *vt omnes nouæ religionis Profeſsores in Cæſarem conſpirare adigeret.*

Quam

Quam declarationem cum iteratò Romæ, ac Tridenti, publicis ſupplicationibus indictis, feciſset, ait, Imperatorem frementem noluiſse, *Cardinalem Farneſium Crucem, vti Legatum exercitus, geſtare indulgentiaſque impartiri, ideòque recedere coactum fuiſse*: &, multiplicatis hinc indè offenſionibus, Pontifex, non ſolum (vt refert 216. & 217.) *ſuas copias auxiliares è Germania reuocauit, ſed facultates quoque Cæſari datas abrogauit, quibus prouentus Eccleſiaſticos Hiſpaniæ Maieſtati eius conceſſerat*; adeò querente, ac fremente Cæſare, vt *neminem ſibi magis inimicum* Pontifice eſse, dixiſse referat. Quæ, & alia plurima, quæ breuitatis gratia omittimus, cum inter Paulum, & Carolum accidiſsent, aperto Concilio, licet Maieſtas eius fortior eſset in loco, & tot ibidem ſuarum ditionum Epiſcopos haberet, ſunt vtique argumenta, quibus, Pontificem, re ipſa, ab omni arte, qua conditiones ſuas in Synodo potiores faceret, alienum penitùs fuiſse, irrefragabiliter conuincitur.

At de Iulio tertio, ſub quo Synodus ſecundò redacta eſt, pari modo ait pag. 295. ei, *neque amicos, nec adhærentes fuiſse*: & 299. *ob præterita, parùm cauſæ illi fuiſse, Cæſari fidem habendi*; & nihilominus ab eo ſibi conciliando omnino abſuiſse docet pag. 302. dum ab eo rogatus, vt *exemplar indictionis* Synodi ſibi, antè publicationem, tranſmitteret, quò meliùs Germaniæ conſenſum firmaret: illam nihilominus, nullo eius habito reſpectu non ſine graui eiuſdem offenſione, vulgauit; Vndè ait 348. Pontificem *de eo dubitaſſe*. Vt etiam oſtendit ſubdens 363. quod Synodi Præſidentes ex eo celeriter materias expediebant, quo Proteſtantes (quos Cæſar omninò expectari inſtabat) *vel ſeſe Tridentum conferre deſiſterent, vel cuncta iam deciſa reperirent*: & quod cum Tridenti (obſiſtente Cæſare) ab actionibus abſtinuiſsent, eas nihilominus nulla eius petitionum ratione habita, *reaſsumi mandaſse* referat eadem pagin. 363.

Cumque in *ſolo Chriſtianiſſimo aliquid ei ſpei eſse potuiſset*, vt ait 300. attamen, ob res Parmæ, grauiſſimas inter eos altercationes, & bella fuiſse recenſet: & pag. 353. promotionem Cardinalium feciſſe addit, *quam Gallis opponeret*.

A qua

A qua arte, ſibi Principes conciliandi, etiam Pius IV. qui tertiò Synodum reduxit, tandemque abſoluit, itidem alieniſſimus fuit. Nam pag.416. requiſitus à Rege Catholico de Eccleſiaſticis ſubdijs, *varia obiecit, ne Clerum in Synodo contrarium haberet:*

Pag.430. Regem Hiſpaniæ, ob Regis Nauarræ Oratores in Aula Regia exceptos, infenſiſsimum ſibi fecit: 443. cum Cardinalis Farneſius, Regina Galliæ petente, Auenionis Legationem Cardinali Borbonio cedere annuiſset; non ſolum *obſtitiſse Pontificem* ait, *ſed magnas ea de re querimonias, tùm in Conſiſtorio, tùm contrà Reginam, & Regem Nauarræ feciſſe ſubdit, quod cum nil ſe in Galijs aduerſum auctoritatem Pontificiam permiſsuros eſse pluries promiſiſsent, hæreſi tamem faueant conuentuum Prælatorum, colloquiorum, rerumque aliarum præiudicialium auctores eſsent, ad minaſque deſcendiſse:* Quas minas, & querimonias, etiam Romæ cum Oratore feciſſe ſubijcit. Addens inſuper pag.501. Synodo inchoata, *eum à querimonijs in omnes Oratores, in Conſiſtorio, haud quaquam abſtinuiſse, & de Gallis præcipuè dixiſse, quod Lanſachius, ſibi Hugonotorum Orator videbatur, eoſque vti hæreticos perſequi, ac mulctare minitatum fuiſse: quod Concilium ſupra Pontificem eſse tuebantur: & de Oratoribus Venetis, itidem queſtum fuiſse.* Cumque pag.536. Oratores Galli materiarum diſcuſſionem ſuſpendi, ſuoſque Prælatos expectari contenderent, reiectos fuiſse ait, quod iniquo animo tulerunt, vt addit 554. & cum idem pag.541. & 555. iterum fruſtrà petijſſent, queſtos eſse, *& ad alia remedia procedere* minitatos fuiſse itidem narrat 542.

Cum & Cæſar quoque (ex relatione auctoris pag.540.) tùm Tridenti, tùm Romæ inſtans, ne antè Conuentum Germaniæ, de Sacrificio Miſsæ ageretur, voti attamen compos factus non fuerit; deterioremque in partem acceperit 561. quod Synodus in Pontificem reiecißet, *an Calix concedendus eſset nec ne*: & 569. Oratores Imperatoris, & Galliæ vſque ad Prælatorum Gallorum aduentum denuò Regis nomine ſuperſederi inſtantes, iteratò aliam repulſam acceperint, vt, & cum Cæſare, ac Regibus, alijſque Principibus, eorumque

Ora-

Oratoribus pluries factum fuiſſe recenſet. Quæ ſingillatim commemorare omittimus, cum pro omnibus ſufficere poſſit quod inſtante pag.*694*. Rege Galliæ, vt Pontifex centum millium aureorum annui cenſus Eccleſiaſtici alienationi, ad eius fauorem, pro neceſſitatibus Regni, annueret, non ſine magna eius Maieſtatis querimonia, petitionem reiecerit: & ob præſeſſionis prærogatiuam per eumdem Pontificem Oratori Gallo, per idem tempus decretam, à ſe adeò quoque Regem Catholicum abalienauerit; vt in eum etiam ad eas proteſtationes proceſſerit, quas pag.*695*. recenſet: & iteratò pag.*709*. Regem Galliæ, ob locum Tridenti, Oratori Catholico, extrà ordinem Oratorum, aſſignatum, magis, magiſque exacerbauerit, maximiſque eis in Concilio tumultibus occaſio fuerit, quos auctor fusè deſcribit: quæque omnia documenta ſunt proculdubio euidentiſſima, quod Pontifex adeò ea in re, ab artibus, partiumque ſtudijs alienus fuerit (cum Catholicam ſolùm veritatem vellet) vt nec duos ipſos quinetiam potentiſſimos Reges, Chriſtianitatis arbitros fautores, aut aduerſos habere curauerit.

Vndè, conſtito, ex aſſertionibus auctoris (vt vidimus) Pontificem nec reſpectu loci, vbi Synodus celebrata fuit: nec ex perſonis, quæ in ea partem habuerunt, arbitrum re ipſa fuiſſe, aut eſſe quæſiuiſse, aut potuiſſe, etiamſi voluiſſet; quemadmodum indubitatæ, ac penitùs irrefragabiles remanent Romana in re Tridentina Synceritas, Actioniſque Libertas; ità è contrà, Aduerſariorum calumnia funditùs euerſa, adeò eorum malignitas, & imprudentia omnium oculis deteguntur, vt, citrà omnem dubitationem, manu ipſa tangantur.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

HISTORIA
CONCIL. TRIDENT.
Ex eademmet Hiſtoria confutata.

SECVNDA PARS.

Actionis Tridentinæ Libertas.

1 *Propoſitiones, ac Deliberationes à ſolis Patribus, purè, integrè, atque omnino liberè emanaſſe.*

2 *Cuique pro libito, proponere, ac liberè loqui datum fuiſſe.*

3 *Patres pleniſſimum perpetuò, in Actione, arbitrium exercuiſſe.*

CAPVT PRIMVM.

Materias omnes in Synodo agitatas: Doctrinas, Decreta, Canones, & quæcumque alia, à Solis Patribus purè, integrè, atque omninò liberè emanaſſe.

SVMMARIVM.

Pontificem in Concilio, Propoſitionum, deliberationumque omnium auctorem, arbitrumque fuiſse, primaria, ac potiſſima aduerſariorum accuſatio, ad quam omnes in ſumma eorum criminationes rediguntur.

Propoſitiones tamen, & deliberationes à ſolis Patribus emanaſse, & eorumdemmet aduerſariorum narrationes, in ſingulis Seſſionibus, probatur.

OMnes artes, & machinationes, quæ in Hiſtoria Concilij Tridentini, Pontifici, eiuſque miniſtris aſcribuntur, in eum tandem finem collimaſse contendunt, aduerſarij, vt ipſe ſolus Propoſitionum, deliberationumque auctor, arbiterque eſset. Quare ſi Propoſitiones, & deliberationes, non à Pontifice, ſed à ſolis Patribus emanaſſe perſpectum fecerimus, totam etiam eorum à fundamentis euerterimus hiſtoriam; quandoquidem, conſtito, Pontificem reuera arbitrum non fuiſse, ex neceſsitate ſequatur, eas quoque artes, & machinationes, per quas arbitrio potitus dicitur, perſolam ei calumniam pari modo aſcribi. Præſertim, ſi artificia illa commentitia inſuper eſse, ad cumulum, patefecerimus. Quæ probabimus, non quod definitiones Tridentinæ ſuo robore careant, quamuis etiam à Pontifice emanaſſent (cumquæ tanquam ex cathedra pronunciat, irrefragabilem vim obtineant;) ſed vt pateat, nullam hæreticis cauſam Concilij, eo prætextu, reijciendi fuiſse, quod Pontifex Iudex (vt aiunt) in cauſa propria fuerit, quo ſolo colore fucum contumaciæ faciunt.

Polanus ſuaſurus, Concilium per Pontificem ſeruitute preſ-

ſum fuiſſe, Patreſque omni idcircò arbitrio penitùs caruiſſe; pluribus inſinuare conatur, omnes, quantumuis etiam minimi momenti, propoſitiones, ac deliberationes, à ſolo Pontifice emanaſſe, nihilque ideò Legatos, niſi eodem Pontifice expreſsè mandante, propoſuiſſe, aut omninò feciſſe, in eumq; finem cuncta Romæ prius conſultationi ſuppoſita, ibidemque formata, ac ſtatuta perque tabellarios, qualibet vice, Tridentum ad Concilium miſſa fuiſſe. Quæ vt benè imprimat, ea pluries, tàm ore proprio, quàm alieno ingerit, vt videre eſt per totam Hiſtoriam, ſed præſertim pag. 163. 362. 467. 482. 493. 503. 523. 542. 641. 665. 685. 713. 799. & paſsim vbique cum tamen Polanus, ſibi perpetuò contrarius, ex facto ipſo, per eundem relato (quæ eſt aduerſus eum probatio irrefragabilis) diſertiſsimè doceat; propoſitiones, & deliberationes omnes à ſolis Patribus, purè, integrè, atque omninò liberè emanaſſe.

Ad materias preparandas, peculiares cuique rei cōgregationes aſſignatæ: & præpoſiti, ad decreta formanda, conſtituti.

Nam primùm de ratione materiarum pertractandarum, decretorumq; formandorum ratione, ait pag. 134. Tridēti, ab ipſo ſtatim Actionis exordio, propoſitum fuiſſe, vt *materiæ in claſſes diſtinguerentur, ad eaſque præparandas, peculiares cuique congregationes aſſignarentur: & præpoſiti ad decreta formanda, in Congregatione Generali proponenda, conſtituerentur, vbi ſinguli ſuam ſententiam dixiſſent*. Ex cuius ordinationis præſcripto, & materiæ ibidem à ſolis Patribus præparatæ, & decreta ab eiſdem perpetuò ſtatuta pari modò fuerunt.

De materijs in genere pertractandis ſolis Patres decernunt.

Nam cum deliberandum eſſet, in principio, de materijs in genere pertractandis, id à ſolis Patribus factum fuiſſe docet, expreſſis verbis referens pag. 140. *ab omnibus ſtatutum fuiſſe, vt vnà æque articuli Religionis, ac Reformationis tractarentur*. Quod, inuitis etiam, ac repugnantibus Legatis, Pontificeque inſcio, ac nullatenus, per conſequens, mandante, accidiſſe aperit, ſubdens, *Legatos de ſolis fidei dogmatibus, reformatione penitus poſthabita, peragi contendiſſe, ac dixiſſe, quod ni deliberatio illa Romæ probaretur, non eſſe quod de alijs, quàm de ſe ipſis iure conqueri debeant, quos ad reſpondendum Epiſtolis, inſtructioneſque neceſſarias mittendas, toties fruſtrà interpellaſſent*.

Quod,

Quod, & de rerum quoque agendarum ratione, alijſque huiuſmodi pariter factum fuit pag. 141. vbi *Legatos duos articulos exhibuiſse recenſet, ſuper quibus Patres conſiderationem habere, ſuffragiumque ferre deberent. Primum ſcilicet, an decretum in proxima futura ſeſſione pronunciandum eſſet, vt ſimul perpetuò de capitibus, tùm fidei, tùm reformationis ſibi reſpondentibus agatur, alterum, qua ratione in duobus illis capitibus eligendis, agitandis, atque examinandis procedendum eſſet.* Nam Pontifex nullas adhuc Legatis inſtructiones, aut mandata dederat, vt dixit, & iteratò confirmat pagin. 144. & alibi: Quod per totam Actionem factum fuiſse auctor, ex ipſa rei geſtæ narratione, comprobat, vt in omnibus Seſſionibus (eam ſingillatim perpendendo) patefaciemus.

Et de earum itidem agendarum ratione, alijſq; huiuſmodi.

SESSIONES 1. 2. 3. 4.

CVm poſt tertiam Seſsionem dicat pag. 144. Legatos Pontifici ſcripſiſse, ſe mandata, & inſtructiones ab eo adhuc expectare; vtique nil etiam de eis, quæ ad eas ſeſsiones pertinuerunt, in mandatis à Pontifice habuerant. Quemadmodum nec de eis, quæ in quarta itidem Seſsione agitata fuerunt, cum pag. 159. ſubijciat, *Romæ Seſſione peracta, viſis decretis, rerumque ſtatutarum pondere expenſo animaduertiſſe Pontificem, negocium Synodi pluris faciendum eſse, quàm illuc vſque feciſset: ideòque monuiſse Legatos, ne tempus tererent circa ea, quæ in controuerſia non ſint, vt in anteactis in proxima præcedenti Seſſione feciſse videntur, in quibus omnes conuenirent, & ſunt principia indubitata.* Siquidem nunquam acta in ea Seſsione improuiſa Pontifici accidere potuiſsent, nec rerum actarum pondus Romæ, poſt promulgationem decretorum perpendendum fuiſset, aut Legatos redarguiſsent, quod in eis tempus triuiſſent, ſi propoſitiones, & materiæ ab ipſo Pontifice emanaſſent.

Harum ſeſſionum materię, ac decreta, ſolis Patrib. emanarunt.

De quo omnem penitùs dubitationem adimit, cum materiam decretis, tàm doctrinæ, quàm reformationis formandis, per ſolos Patres præparatam, è *Lutheranorum libris erutam* fuiſ-

ſe:

ſe: & decreta ab eiſdem pariter emanaſſe, apertiſsimis verbis referat. pag. 145. 149. 150. 155. 156.

SESSIO V.

Quintæ ſeſſionis materiæ à Patribus.

DE materia quintæ ſeſsionis ait pag. 161. quod *cum duo capita, velut rerum, antè vltimam Seſſionem, actarum reliquiæ remanſiſſent, nempè lectiones Sacræ Scripturæ, & Diuini verbi prædicatio* (quæ inſcio Pontifice propoſita fuiſse iam vidimus) *de hoc in prima Congregatione actum fuit.*

In ea etiam *de peccato originali* peragi propoſitum eſt; Idque in prima ſtatim Congregatione, poſt Seſsionem, cum Legati nullas adhuc de rebus agendis, à Pontifice inſtructiones, aut mandata accepiſsent (nam tria tantummodò monita generalia eis dediſse retulit pag. 159.) & articuli è doctrina Proteſtantium ibidem extracti, & propoſiti fuerunt pag. 167.

Quod verò, obſiſtentibus (vt ſubdit) Prælatis Hiſpanis, & Italis Cæſari ſubiectis, quò eidem obſequerentur, qui, abſentibus Proteſtantibus, de dogmatibus agendum non eſse contendebat, Pontifex articulum, nihilominus proponi mandauerit, non tamen ipſe materiam præſcripſit, quæ iam, ipſo inſcio, (vt vidimus) propoſita erat; ſed Synodi Libertati, pro Apoſtolici ſui muneris officio, conſuluit, quod æquum non eſset decretum iam factum, vt ſimul de Religione, ac Reformatione perpetuò ageretur, ex ſola Principum libidine, infringi.

Patres circa res tractandas & decernendas, totum voluerunt arbitriũ.

Et quam Libertati Synodi per Patres conſuleretur, patet, quòd pag. 162. ob id ſolum Congregationem coactam fuiſse dicat, *vt in pertractandis doctrinæ fidei, & reformationis materia, melior procedendi forma inſtitueretur.* Nam cum duo *idcircò Congregationum genera diſtincta fuiſse* addat; *alterum Theologorum, qui de reb. fidei diſſererent, quorum ſententiæ ab vno è Synodi Notarijs ſcripto exciperentur: alterum verò Prælatorum, ad capita, vel doctrinæ, vel reformationis formanda, quæ examinata, & è communiori opinione digeſta, in Congregatione generali proponerentur, ad ſingulorum ſententiam habendam: & decreta, in Seſſione publicanda è maioris partis ſuffragatione ſtatuerentur;*

vti-

vtique aperit, Patres, circa res pertractandas, ac decernendas arbitrium ſibi penitùs reſeruaſse.

Ex quo præſcripto rem agitatam fuiſse perhibet, illicò ſubdens, *Prælatos hiſce determinationibus inſiſtentes, de Lectionibus, & Concionibus egiſse, varioſque Decretorum modulos iterum, atque iterum formaſse, ſed rationem, qua ſatis omnibus fieret, iniri non potuiſse: decretumque demùm ſtatutum eſse* pag. 166. Præſertim cum addat, quòd *ad difficultates tollendas, non modò cum Epiſcopis Italis, ſed cùm Ordinum quoq; Generalibus, officijs agendum fuit*; cum ex his, eam, circa decernenda, libertatem, auctoritatemque Tridenti fuiſſe, confirmet, vt nec etiam Cænobitis, nedum Patribus inuitis, decerni potuerit. Decreta itidē per Patres formantur, ac decernuntur,

Et apertiſſimè itidem dicat pag. 174. *peracta Theologorum cenſura, materias inter Patres, ad decernendam formam decreti, agitatas fuiſse, ac Prælatos, qui decreto formando præpoſiti erant, materiam, ope Theologorum, in quinque Anathematiſmata diſcreuiſse &c. & in eo, quod ad Conceptionem B. Virginis pertinet, ad decretum illud tandem ob Dominicanorum, Franciſcanorumque contentiones, deueniſse, quod demùm ſtatutum fuit.*

Et quod etiam referat pag. 177. *Legatos mirabilem omnium concordiam aduerſus doctrinam Lutheranam, eiuſque damnandæ conſultum iam factum, Romam nunciaſse, formatorumque Anathematum exempla miſiſse: & in materia Conceptionis B. Virginis, tùm per ſe, tùm per Prælatos prudentiores contentiones deponi ſuaſiſse, & cum nulla ampliùs reliqua eſset de rebus controuerſis diſſenſio, & tùm fidei, tùm reformationis decreta formata eſsent, in Seſsione promulgata fuerunt.* Nam decreta Tridenti per ſolos Patres Theologos & Doctores religiosè adeò facta, formata, ac ſtatuta fuiſse oſtendit, vt, non niſi omnibus ſingillatim, ac pleniſſimè ſatisfactis, quicquam decerni potuerit, deliberationumque notitiam, poſt factum ſolummodò, Pontifici delatam eſſe.

SES-

SESSIO 6.

Sextæ ſeſſionis materiæ à Patribus.

IN hac Seſſione de Diuina gratia, aliiſque actum fuit, ſed Patribus, ac Theologis auctoribus, quod Pontifex, non ſolum nullas ad huc inſtructiones miſiſſet, ſed quod dicat pag. 185. *Diuinam gratiam è præcipuorum Theologorum ſententia, in medium allatam fuiſſe, & ex ea determinatione concluſum, vt è Martini Libris, Colloquijs, Apologijs, cæteriſq; Lutheranorum, aliorumque ſcriptis articuli diſcuſſioni, & cenſuræ ſubijciendi ſeligerentur: & tres Patres, totidemque Theologos deſtinatos fuiſſe, qui ea, quæ ſuggererentur, ſimul colligerent, articuloſque ordinarent.*

Vt etiam confirmat, cum dicat pag. 187. *Præpoſitos ad iuſtificationis articulos colligendos, cum extractus propoſitionum ab vnoquoque recenſitarum recepiſſent, vt cenſuræ ſubijcerentur, non omninò concordes fuiſſe, quod alij quatuor, aut ſex fundamentales nouæ doctrinæ articulos, alij autem omnes cenſura dignos damnari contenderent: Et quod cum ij, qui celerem Synodi expeditionem cupiebant* (nempè Pontificij, vt poſteà declarata) *priorem probaſſent opinionem, Patres alteri nihilominus adhæſerunt affirmando, oportere omnes Lutheranæ doctrinæ propoſitiones examinare, eaſque proſcribere, quæ, matura deliberatione habita, congruere, & neceſſe eſſe videretur, ac viginti quinque idcircò articulos formatos fuiſſe.* Nam nil prorſus circa materias pertractandas, citra Patrum, immò, & Theologorum, quoque conſilium, aſſenſum, ſuffragium, explicitamque voluntatem, factum fuiſſe, expreſſis verbis declarat.

Quorum arbitrium illimitatum in his omninò fuiſſe itidem ſuggerit, quod cum Legatus Sanctacrucius dictæ controuerſiæ de gratia finem imponi cuperet, narret pag. 202. quod *ea re, ſemel, atque iterum in Congregatione propoſita, obtinuit tandem* (ſunt præciſa verba) *vt de operibus præparatorijs, deque legis obſeruantia ageretur.* Nam cuncta à ſola Patrum voluntate ſic dependiſſe confirmat, vt quæ ipſi etiam Legati voluiſſent, à Patribus impetrarent.

Liberi itidem arbitrij materia à multis ea occaſione introducta fuit,

fuit, vt ſubijcit: Cardinaliſque idcircò propoſuit; *an de ea quoque ſimul peragi, è re eſse cenſerent, cum ex connexione, ſeparari non poſse viderentur: & Prælatos, Theologoſque electos fuiſse, qui articulos cenſuræ ſubijciendos è Lutheranorum libris ſeligerent.*

In Prædeſtinationis quoque diſsertationem, è re nata, inciderunt pag. 205. atque *articulos è Proteſtantium doctrina extrahi* decreuerunt.

Et non tam in rebus fidei, quam Reformationis pari pollebant arbitrio, cum perhibeat pag. 185. *Congregationem, ad ordinandas Reformationis materias, factam fuiſse, quas* approbationi ac ſuffragationi Patrum, ſubiecerint. *Et cum ſubdat 186. Legatos aſsentiri coactos fuiſse, vt in tractatione Reſidentiæ, vnà etiam de exemptionibus; quibus impediebatur, abolendis deliberaretur: mandatumque eſse, vt quilibet animaduerteret, ſuamque aperiret ſententiam: deſignatoſque fuiſse, qui decretum examini ſubijciendum formarent*, apertum magis, magiſque facit, Patrum hac in parte, arbitria omninò illimitata fuiſſe; cum non vltrà progredi proculdubio poſsent, quàm vt Legatos ipſos ad ea tractanda compellerent, quæ ad ſolam Sedem Apoſtolicam pertinebant, vt erat abrogatio exemptionum per eam conceſsarum. Reformationis materia.

Quod etiam in formatione decretorum perſpicitur, cum verbis pari modo apertiſsimis dicat pag. 199. quod cũ *in Congregatione, habita 20. Auguſti, ſatis ad Anathemata formanda, dictum ſupra 25. articulis videretur, propoſitum fuit, Patres, ad ea componenda, decerni: treſque Epiſcopos, totidemque Ordinum Generales, ac primum inter eos Sanctacrucium nominatos fuiſse, Canonumque modulum fecíſse, ac propoſuiſse, quò de eis in ſequentibus Congregationibus diſquireretur.* Decreta itidẽ à Patribus.

Vt & iteratò, ſubdens pag. 209. quod *Liberi arbitrij, Prædeſtinationiſque examine per Theologos abſoluto, atque Anathematiſmatibus etiam in eis materijs formatis, obiectiones à multis, vbi verbum aliquod eorum ſenſui alienum occurreret, factæ fuerunt: & cum lectio, ex modulo facto, pro maiori parte, longa, & haud facilè ob veritatis cum falſitate, rerumque approbatarum cum reproba-*

 tis,

tis, mixtionem, intelligibilis, euaderet, vtrique incōmodo, ex Epiſcopi Senogallienſis Conſilio, occurſum fuit, cum doctrinam Catholicam ab aduerſa ſeiungi, duoque decreta fieri monuiſſet, in quorum altero totus Eccleſię ſenſus continuatim declararetur, confirmareturque in altero verò contrarium damnaretur, anathematizareturque, ac primùm ideò Anathematiſmata ſeparatim, ac demùm alterum decretum, formata fuiſſe, iſtudque doctrinę Decretum, illud verò Canones appellaſse, eumque Stylum in ſecunda poſtmodum, ac tertia Synodi Reductione perpetuò ſeruatum eſſe: demùm concludens (pag. 210.) *Sanctacrucium, ſuprà quàm credibile eſt, laboraſſe, euitando, quoad eius fieri potuit, ne quid eis inter Scholaſticos controuerſum inſereretur, ſic attingendo, quæ omittere non potuit, vt ſatis omnibus fieret, in ſingulisque Congregationibus, quæ non probarentur animaduertiſſe, & ex cuiuſque monitu deleuiſſe, aut caſtigaſſe*, vt fusè recenſet. Nam ex his apertiſſimum facit, decreta, è ſingulorum omninò comprobatione, non Romæ, ſed Tridenti, facta fuiſſe, & ità etiam perpetuò formari conſueuiſſe. Cumque addat, quod *poſtquam decretum Tridenti ab omnibus probatum fuit, Cardinalis illud Pontifici miſit, à quo Cœnobitis, alijſque Romanæ Curiæ Litteratis examinandum propoſitum fuerit*, adeò inſuper falſum eſſe oſtendit, quod decreta Romę per Pontificem formarentur, ab eoque poſtea Tridentum per Tabellarios mitterentur, vt contrarium immò factum omninò fuerit.

Reformationis decreta.

Reformationis decreta Tridenti pari modo facta fuerunt, ex relatione auctoris pag. 216. dicentis. *Legatos perpendiſse, quod cum non tota Reformatio in ea Seſſione fieri poſſet, exordiri eam oporteret, ſuamque, temporibus quoque ſequentibus, portionem relinqui, ideòque annuiſse Legatos, vt exemptiones Clericis priuatis, & Cœnobitis extra clauſtra degentibus, Capitulisque in rebus ſolummodò Criminalibus adimerentur, cum maiora, ex eis proueniant incommoda, ac facultate etiam ablata conferendi eis ordines Clericales, qui in Diœceſi propria non reſideant, aliorumque abuſuum correctionem in alia quoque Seſſione proſequendam eſse pollicendo.*

SES-

SESSIO VII.

De huius Seſſionis materijs, ait pag. 225. die *à Seſſione, Congregationem Generalem, ad decernendam, ordinandamque materiam in futura Seſſione diſcutiendam, redactam fuiſse: & recenſitis* circà electionem materiæ fidei, Patrum, Theologorumque diſceptationibus, cum alij de *miniſterio Eccleſiaſtico*, alij verò *de poteſtate Eccleſiaſtica* peragi proponerent, *concluſum tandem fuiſſe* (inquit) *de Sacramentis agere.* Tam ſeptimæ huius, quam aliarũ ſubſequentium omnium Seſſionũ materiæ æque fidei, ac reformationis, à Patrib. & Theologis emanarunt.

Quæ fidei materia: & ea per conſequens, quæ pro reformatione, circa eandem materiam, occurrerunt, cum vſque ad Synodi finem agitata fuerint (vt patet ex decretis) profectò liquet, ea, quæ in omnibus etiam Seſſionibus poſterioribus, tàm fidei, quàm reformationis, propoſita, atque agitata fuerunt, à ſolis Patribus, & etiam à Theologis emanaſſe. Quod & inſcio Pontifice factum inſuper fuiſse docet, non ſolum, quòd in eademmet Congregatione, in qua ea propoſitio per Patres, & Theologos facta fuit, deliberatio itidem eis de rebus agendi emanauerit; ſed quod ibidem apertiſſimis pariter verbis addat, *Legatos, cum eorum dependentibus tractationi Sacramentorum, ob id intrinſecus adhæſiſſe, quod in alia tractatione, quæ propoſita fuerat, de poteſtate Conciliorum, & Pontificis, alijſque arduis, quæ mouere è re minimè eſset, agi oportuiſset*: nam materias ſibi adeò perículoſas, vtique proponi non mandaſſet Pontifex. Cumque hæc materia à ſolis Patribus, ac Theologis, inſcio Pontifice, emanaſset, omnis etiam de materijs in reliquis Seſſionibus pertractatis, controuerſia dirimitur. Et licèt hac de re idcircò, vlteriùs quærendum non eſſet, cum, conſtito, materiam principalem, nonniſi à Patribus, ac Theologis emanaſſe, de alijs, quæ ex connexione, aut ex conſequentia, in diſceptationem venerunt, ambigi non poſsit; tamen inſtitutum noſtrum, etiam circa alia, de more, proſequemur.

Statuto itaque, vt de materia Sacramentorum ageretur, ait pag. 226. *conſideratum fuiſse, copioſam eam, & amplam eſse, nec vnica Seſſione abſolui poſse, aut facile diſcerni, quotnam in partes diſtribuenda eſſet. Breuem ab Auguſtanis factam fuiſse,*

cum quatuor Sacramenta reſecauerint, quæ idcirco exactiùs, ad ea iteratò ſtabilienda, pertractanda eſſent, atque è re eſſe, Sacramenta priùs in genere diſcuti, articuloſque è doctrina Lutherana erutos ordinari, deſcendendo quoq; ad Sacramenta in ſpecie, quotnam diſcutienda eſſe viderentur, mandatum fuiſſe: vtque reformatio definitionem fidei, dogmatumque conſequeretur, abuſus in miniſterio Sacramentorum occurrentes ſimul colligerentur, inſtituendo Congregationem Prælatorum, aliorumque Canonum conſultorum, qui de remedijs verba facerent, ſuper eiſque decreta formarent: & ob promiſſionem proſequendi quoque materiam reſidentiæ, decretum fuiſſe, vt peculiaris aliquis de ea articulus agitaretur, eaque de cauſa in Congregatione ſtatutum fuiſſe, pagin. 227. *res in Seſſione præcedenti omiſſas reaſſumere, & de impedimentis amouendis, quæ non reſidere cogunt, tractare, interquæ cum, velut maximè præcipuum, beneficiorum pluralitas occurreret, de ea peragi deliberatum fuit: & in materia Sacramentorum, non ſolum articulos à præpoſitis formatos fuiſſe, ſed inſuper de ſcripto admoneri mandatum, ſi cui alius articulus cenſura dignus occurreret.* Addens pag. 240. *Congregationem Canonum conſultorum formatam fuiſſe, ad colligendos, medendumque abuſibus, ipſas Sacramentorum materias in genere, & Baptiſmi, & Confirmationis in ſpecie, concernentibus*, Quemadmodum & pagin. 249. *Hiſpanos Cenſura ſuper capitibus propoſitis facta* (cui Cenſuræ, vti patet, non alius quàm auctoritati Pontificiæ detrahendi, Epiſcopaliſque amplificandæ ſcopus erat) *eam Legatis, in Congregatione, ex ſcripto, exhibuiſſe.*

Demùm concludens 231. quod *ſi in aliquibus forſan non conueniſſent, difficultates ad Synodum, hoc eſt ad Congregationem Generalem reijciebantur*. Ex quibus adeò plena, & integra Patrum arbitria fuiſſe perſpicitur, vt, non ſolum ipſi materias pertractandas proponerent, ſtatuerentque, ſed articulos etiam colligerent, ordinarent, formarent, ac de ſcripto, quoque vnà cum abuſibus, in eis materijs occurentibus, eorumque remedijs exhiberent: idque adeò liberè, vt cum difficultates occurrerent, eas, non in Pontificem, aut Legatos, ſed in Patres ſolummodò reijcerent.

De-

Decreta, pari, modo, à Patribus, Theologis,ac Doctoribus formata, ac facta fuerunt, cum dicat pag.240. quod *cum Articuli per Theologos diſcuterentur in Canonum Conſultorum Congregatione* (quam, ad abuſus recolligendos, eiſque prouidè conſulendum, inſtitutam fuiſſe dixit, vt paulò antè notauimus) *decretum ſex capita continens formatum fuit*. Et pagin. 241. quod *licet Canonum conſulti, faciliùs in his decretis, quàm in ſuis diſcuſſionibus Theologi conueniſſent, aliqua tamen inter eos diſsentiones remanſerunt*: nec eis etiam, poſt longas altercationes, conuenientibus, *dubijs formatis, ea itidem Congregationi Generali explicanda præbuerunt*. Decreta à Patribus.

Et de Dogmatibus fidei, ſimiliter pag.243. quod *Patres, ad decreta formanda præpoſiti, Theologorum ſententijs, concluſionibuſque, in quibus conuenerunt, expenſis, quatuordecim Anathemata de Sacramentis in genere, decem verò de Baptiſmo,& triá de Confirmatione in ſpecie, tali forma explicata formaſsent, qua ſatis omnibus fieret:& in capitibus ad explicandam doctrinam componendis, cum ità fieri non poſset, quin magis ab aliqua parte penderent, rem pari modo ad Congregationem Generalem reieecerunt*, in qua ea ratione cautum fuiſse concludit, qua *res omnibus probarentur*.

Et pag.255. Legati (vt ait) *decretum quindecim capitibus formari mandarunt, illudque in Congregatione propoſuerunt*. Vbi cum addat, *ſuper eo maiores, quàm anteà difficultates* (ob ea quæ recenſet) *emanaſse, illudque à tribus partibus approbatum fuiſse*; profectò, non Pontificem, aut Legatos, ſed ſolos Patres decretorum auctores, formatores, arbitroſque reuera extitiſſe docet; cum & alia etiam decreta approbata itidem ab eis fuiſse, proſequendo, recenſeat.

Ait tamen pag.249. Prælatos Hiſpanos cum alijs, qui eos ſequebantur, omnium ſeſe caput conſtituente Cardinali Pacecco, ſimul numero viginti conuenientes concluſiſſe, ex ratione in Congregationibus introducta, nil boni ſtatui poſse, quod quicquid ad rem afferatur, ab eis, qui regebant actiones diſsimularetur, vel contentionibus obſcuraretur, ac neceſſe ideò eſse ab ea ratione recedere, petitionesq; in ſcriptis exhibere,

bere, quod ita res ad exitum perueniſset, ac Cenſura ſuper capitibus propoſitis facta, eam Legatis in Congregatione dediſse (quam Cenſuram ibidem recenſet:) Legatoſque turbatos fuiſse, non tàm quod multos articulos in medium allatos viderent, qui omnes in id collimarent, vt auctoritatem Pontificiam coarctarent, Epiſcopalemque amplificarent, quàm, ob eius principij momentum, petitiones de ſcripto exhibendi, multoſque in vna petitione conueniendi: ac monendo Pontificem de libertate, quam Prælati ſibi quotidie maiorem arrogabant, cum de Cardinalibus irreuerenter loqui non ceſsarent, quos in ordinem cogere neceſse eſse, palam dicerent, & de Sanctitate eius itidem minus quàm deceat reuerenter, quod nonniſi verbis paſcat, & Concilio ad populorum deſideria inanibus expectationibus detinenda, non autem ad Reformationem faciendam, abutatur, nec facilè poſtmodum in officio contineri poterunt: quod inter ſe ſæpe coitiones, congregationeſque facerent: & aliquam cum effectu Reformationem Romæ facere, eamque ante Seſsionem edere è re eſset; Hiſpanorumque cenſuras, miſiſse, expendentes, quò eorum cæpta tenderent, in futurumque progredi poſsent; quandoquidem veriſimile non ſit, eos, abſque alicuius magni Principis adhærentia, & calore, & forſan inſtigationibus, eò vſque audere: & quidnam per eos faciendum eſset petijſse, in eaque ſententia ſe eſse, vt acriter perſiſtentes, nulla in parte cederent, idque non tam ob rerum pondus, quàm ne aditus Prælatis ad ea, quæ non eis vltrò concedantur, per vim, & ſeditionem extorquenda, aperiatur, quod nonniſi ab eorum arbitrijs pendere, ſeſeque in diſcrimen aliquid conijcere eſset.

Sed cum eoſdem Legatos concluſiſſe ſubijciat, *enixuros ſe, ne in diſputationibus ſuperentur, ſed tandem, poſt diſputationes, non cedentibus Aduerſarijs, ad plura, aut pauciora ſuffragia neceſsariò deueniendum fore, quæ in concludendo non ponderentur, ſed numerentur*; vnà etiam confirmat, deliberationes, nonniſi à ſola Patrum ſuffragatione, purè, integrè, atque omninò liberè dependiſse: & quàm malignè ideò hæc, Hiſpanorum ore, proferat.

Et:

Et pari modò; cùm itidem pag.251. ſubijciat, *Congregationem Romæ perpendiſse æque, totum negare, ac totum concedere, periculoſum eſſe, & quod ſi Legati ſuperiores fore pluſquam certi non eſsent, modificationum partem, aut omnes concedere poterant, quemadmodum res in ipſo facto conſuluiſset, quæ cuique ſingillatim articulo cenſuræ Hiſpanicæ, in forma reſponſionis digeſtæ erant* (quas recenſet.) Quam reſponſionem Pontificem Tridentum miſiſse ſubijcit, *permittendo prudentiæ Legatorum, quod, re cum beneuolis benè exagitata, ea ratione decernerent, quam magis, in ipſo facto, expedire cenſuiſsent, partem petitionum, aut omnes concedendo, non excedendo tamen fines Romæ in Congregatione præſcriptos, eiſdem itidem permittendo cuncta, etiam ſi id facere poſse viderent, denegare;* cum ex his comprobet, deliberationes omnes à ſolis Patribus dependiſse.

Et licet addat, Pontificem itidem ſcripſiſse Legatis, vt capita doctrinæ Sacramentorum penitus omitterent, & ſola Anathematiſmata vulgarent, in quibus omnes conuenerunt, quandoquidem doctrina illa ſine aliquo periculo explicari non poſsit: & decreta abuſuum Sacramentorum Baptiſmi, & Confirmationis omninò prætermitterent, cum impoſsibile eſset, eam materiam, ſine læſione totius Ordinis tenuiorum Clericorum, ac Regularium attingere, & quod nimium concederetur hæreticis, fatendo, in præteritis temporibus notabiliter abſurda conceſsa fuiſse; nihilominus poſteà docet, id Pontificem, non præcipiendo, ſed ſolummodò conſulendo dixiſse, cum pag.258. hæc *conſultationi Patrum nihilominus ſubiecta fuiſse* narret *& maioris numeri conſenſum feciſse* concludat, *vt pro ea opinione decerneretur:* & pag.319. perhibeat, *Concilium coactum fuiſse in Seſſione, opinionem Sacramentorum (circa doctrinam explicandam) ob vrgentes cauſas mutare;* Quod cum ex *neceſſitate* feciſse ſubdat, non ergo ex præcepto Pontificis fuiſse docet.

SE-

Secunda Synodi Reductio ſub IVLIO III.

Pontifex Concilio ad Bononiam tranſlato, non ſolum agenda non præſcripſit, ſed nec etiam præſcribere voluit.

SYnodo in Ciuitate Bononiæ redacta, cum dicat pag.267. Legatos *ignoraſse quæ agenda eſsent, ac Pontificem mandaſſe, ne ad actionem vllam procederent, quæ impugnari poſset;* proculdubio Pontifex, non ſolum agenda non præſcripſit, ſed nec ea quidem in futurum præſcribere voluit. Nam quorſum ea mandata, ſi, nonniſi ex ſolo ſui præſcripto, proponi, aut peragi voluiſset, aut potuiſset?

SESSIO 8.9.10.11.12.13.

Seſſionis XIII. materiæ iam à Patribus, & Theologis ſtatutæ erant.

SEd Synodo ad Tridentum reſtituta, Seſsionibus 8.9.10. 11. & 12. dilatis, ait Synodum in 12. ſtatuiſse, ac decreuiſse (quemadmodum in ipſo decreto exponitur, & Auctor recenſet pag.311.) *vt Concilium in ſtatu, in quo reperiebatur, proſequendo, cum in præteritis Seſſionibus de ſeptem Sacramentis Nouæ Legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmo, & Confirmatione definitum fuerit, de Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, nec non, quod ad Reformationem attinet, de reliquis agi, & tractari debere, quæ ad faciliorem, & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent:* & de his in hac Seſsione tractatum fuit. De quibus Sacramentorum materijs, tàm in genere, quam in ſpecie, eorumque abuſibus, cum iam in ſeptima Seſsione, *Patribus, ac Theologis proponentibus pariter, ac decernentibus* (vt vidimus) *peragi ſtatutum eſset*, id nunc meminiſse ſufficiat, ne eadem in ſingulis Seſsionibus, non ſine legentium tædio, repetere cogamur.

Tàm fidei quàm reformationis articuli ab eiſdem Patribus ſelecti.

Quemadmodum, & ipſos articulos, non niſi ab eiſdem Patribus ſelectos fuiſse docet, ſubdens pag.316. *die ſecunda Septembris, quæ proxima à Seſſione fuit, Generali Congregatione coacta, in ea Patres electos fuiſse, qui articulos Euchariſtiæ, Theologis exhibendos, formarent, abuſuſque in ea materia illapſos colligerent, ac decem numero, è Zuinglianorum, & Lutheranorum doctri-*

doctrina extractos, exhibuiſſe, qui die octaua agitari cæperunt.

De Reformatione verò inquit, *quod cum ea, ad remouendas Epiſcopis non reſidendi cauſas, eſse deberet, multas, & antè Tridenti, & Bononiæ, tùm, & recenter propoſitas commemoratas fuiſſe, & in Iuriſdictione demùm conſtitiſse, dicendo, Epiſcopos, partim cauſarum auocationibus, partim appellationibus, ac denique exemptionibus, ea penitùs deſtitutos eſse; immò à ſubditis, vel ſpecialibus ab Vrbe commiſſionibus, vel conſeruatoriarum vi, frequentiùs ſuper, & contra ipſos exerceri: eaq; de re Patres ad formandos articulos delectos* (quam materiam iam ſuprà à Patribus propoſitam fuiſſe vidimus) quorumque articulorum Pontifex conſcius eſse non potuit, cum Patres ad eos ſeligendos, *die 2. Septembris* deſignarentur, & *antè diem octauam* eos in Congregatione exhibuerint, quo temporis ſpatio Pontifex moneri, aut conſuli proculdubio non potuit.

Et inſcio etiā Pontifice.

Decreta pariter, doctrinas, & ſimilia ab eiſdem itidem facta, ac formata fuerunt. Nam (vt ait pag. 319.) *Patres ei rei præpoſiti, è Theologorum ſententijs ſeptem Anathematiſmata formarunt, eiſque in Congregatione Generali propoſitis, antè omnia perpenderunt, non decere, eam materiam, ex ſolis Anathematiſmatibus miſsam fieri, quod & antiqua Concilia conſueuerint, ſententiam ſemper Catholicam declarare, & contrariam poſtmodum damnare, Theologorumque Italorum èa in re præualente ſententia, mandatum eſse, doctrinæ capita formari, ad eamque rem Patres decerni: & capitibus ad octo redactis, vnà etiam occurrentes abuſus colligi, oportunaque remedia ſubdi propoſitum eſſe: In quorum Canonum formatione multa à multis animaduerſa fuiſse* ſubiungit: *& pleroſque perpendiſse* pag. 320. *multi ponderis caput deeſse, nempè explicandi, miniſtrum huiuſce Sacramenti eſſe Sacerdotem legitimè ordinatum.*

Decreta itidē, & alia tàm fidei, quàm reformationis à Patribus.

Orta verò pag. 321. inter Theologos *de ratione exiſtentiæ Chriſti in Euchariſtia, & de tranſubſtantiatione, quæſtione, diuerſos modulos formatos pari modo fuiſse* narrat 322. *& cum nullus probaretur, eam tandem formationem nonnullis Patribus, ac Theologis, Nuncioque Veronenſi, qui praeſset, à Congregatione Generali demandatam eſse; & in materia abuſuum, quinque itidem Canones formatos fuiſse; & in fine Congregationis abuſus in*

hac eadem materia cum remedijs, ad eos extirpandos, colligi propoſitum, multoſque in Congregationibus ſequentibus commemoratos eſſe: ad quorum, aliorumque remedium quinque Canones, vnà cum elegantiſſimo proemio, formatos fuiſſe 323.

Decreta etiam, ad Iuriſdictionem Epiſcoporum pertinentia nonniſi per Patres, deque plurium ſuffragatione facta fuerunt, cum pag. 329. loquens de Appellationibus, referat, *quod reſtituere iudicia Synodalia ferè ab omnibus reiectum fuit, quod auctoritatem Epiſcopalem minuat, popularitatemque ſapiat: per gradus in appellatione procedere, licet ſuſtineretur à multis, pluralitate vocum excluſum eſſe: à ſolis definitiuis prouocare, ſed in rebus tantummodò criminalibus, placuiſſe: de iudicio verò contrà perſonas Epiſcoporum, Parochorum, Synodo reſtituendo, nullum verbum factum fuit, ſed vt res maiori Ordinis Epiſcopalis dignitate tranſigeretur, illud Pontifici remaneret, commiſſionibus tamen Apoſtolicis moderatis, per quas perſonis ordinis inferioris ſubijci cogebantur. Quod ab omnibus expetitum adeò fuiſſe* addit, *vt Legatus aſſenſum præbere cogeretur, licet nulla ei Epiſcoporum exaltatio probaretur, cũ, quæcũq; illis conferantur, Pontifici ſint ablata.*

Ex quibus quiſque facilè percipit, non minùs fidei, ac reformationis materias, quàm decreta, doctrinas, & Anathemata per ſolos Patres propoſita ſtatuta, ac formata fuiſſe: eaque inſuper Patres, eis in rebus, auctoritate, ac libertate præpolluiſſe, vt Legatos quinetiam ipſos cogerent. Quæ inſcio etiam Pontifice, facta fuiſſe ſuggerit, ſubdens 320. *Legatum de omnibus per Theologos pertractatis, ac de Anathematiſmatibus formatis, deq; ſtatutis circa materiam Reformationis, certum feciſſe Pontificem.* Nam nonniſi ergo poſt factum, conſcius factus fuit: Vt ex eo quin inſuper docet, *quod quamuis Legatus* (vt addit pag. 330.) *Pontificem qualibet hebdomada de omnibus, quæ accidiſſent, certum feciſſet; eundem attamen Legatum, vnà etiam decretorum formulas, in Congregatione ſtatui voluiſſe,* affirmet, *quò eorum exemplaria mittere, reſponſumque, accipere poſſet;* cum ex hoc nihilominus (velit nolit) confirmet, decreta priùs in Synodo *per Patres formari, ac ſtatui*, conſueuiſſe, quàm ad Pontificem mitterentur.

De quibus Pontifex poſt factum, cõſcius factus fuit.

Et Patrum arbitrium, non tàm in materijs præſcribendis, de-

decretiſque formandis, quàm in alijs quoq; perſpicitur. Nam cum Comes Monfortij, Orator Cæſaris, inſtetiſset, eadem pag.320. vt Proteſtantibus Saluuscondučtus per Synodum concederetur, & ne materiæ Euchariſtiæ controuerſæ, ſed precipuè Communio Calicis, ante eorum aduentum, agitarentur, licet dicat, *Legatum rem* Pontifici ſignificaſse, qui eas petitiones Romæ in conſultatione poſuerit, & formulam Saluicondučtus miſiſſe, materiàmque Calicis differri annuiſſe; attamen vtramque deliberationem (*an ſcilicet Saluuſcondučtus concedendus eſset, & qua forma: & an materia Calicis differenda eſset*) in Congregatione Generali, per Patres diſcuſſam, ex eorumq; ſuffragatione ſtatutam fuiſſe oſtendit pag.330.& 331

Immò cum Proteſtantes materias differri, Saluumque condučtum, ex formula Baſileenſis peterent, itidem ait pag.356. non ſolum *Patres dilationem, & Saluumcondučtum conceſſiſſe, ſed, & modum eos recipiendi, cum eiſque agendi, immobili ſemper* (vt ait) *Legato, & neceſſitate coačtum acquieſcere apertiſſimè oſtendente, ſtatuiſſe, deliberatumque fuiſse* (ſubdit) *vt die 24. menſis Congregatio Generalis haberetur, in qua Oratores Saxones reciperentur, audirenturque & die 25. præſtituta Seſſio haberetur; in qua dilatio vſque ad Theologorum Proteſtantium aduentum, publicaretur, Patreſque eligerentur, qui, vnà cum Nuncio Sipontino, Decretum, Proteſtationem, Saluumq; condučtum formarent;* Quæ omnia cum in eadem Congregatione propoſita, ac, *Legato neceſſitate coačto* deliberata fuerint, profečtò indubitanter confirmant, Patres quæcumque agenda eſſent, inſcio penitùs Pontifice, liberè omninò feciſſe, ac ſtatuiſſe, vt patet etiam in ſequentibus ex mutationibus, & alijs ad hæc ſpečtantibus: & falſum ideò eſſe, quod nil, niſi Pontifice mandante, fieret.

SESSIO XIV.

IN hac dixit pag. 336. *die à Seſſione Congregationem Generalē coačtam fuiſſe, ad diſponendum, vt de Pœnitentia, & Extrema Vnčtione, deque Reformatione continuanda ageretur:* & pag. 337. *quod cum iam de eis peragi ſtatutum eſſet, aliquod verbum* Decimę quartæ ſeſſionis materię, & articuli, tā fidei, quā reformationis à Patribus.

de Reformatione factum fuit, & Patres deſignati, qui articulos, in materia fidei, vnà cum Nuncio Veronenſi, & de Reformatione cum Sipontino, ordinarent: & in materia fidei, in eo quod ad Sacramentum Pœnitentiæ pertinet, 12. *articulos è libris Martini, aliorumque eius diſcipulorum erutos fuiſſe, quò per Theologos diſquireretur, an vt hæretici habendi, ac proſcribendi eſſent. Quos poſteà, Theologorum auditis ſuffragijs, adeò in Anathematibus formandis, immutatos fuiſſe* (inquit) *vt cum nullum de eis remaneret veſtigium, eos recenſere ſuperuacaneum duxerit. Quibus quatuor alios Extremæ Vnctionis articulos, Anathematibus ſtabilitis, prr omnia reſpondentes additos fuiſſe*, ſubiungit: *& reformationis articulos quindecim numero formato, qui capitibus, quæ poſteà ſtabilita fuerunt* (*decimo quinto excepto*) *reſpondebant.*

Decreta, doctrinæ & alia à Patribus.

At circa decreta, & doctrinas, recenſito ordine, de modo ſuper eis capitibus loquendi, in Congregationibus ſeruato, concludit pagin. 338. *ab his variorum paleæ generum faſciculis, in aream allatis, mirum non eſse, ſi diuerſi generis triticum collectum fuerit, inde capita doctrinæ trahentes, quæ, ob mixtionem paucis probarentur: nec ſeruatum in hac materia fuiſſe, quod in alijs, nequa Catholicorum opinio damnaretur, ſed vbi variæ inter Theologos opiniones eſſent, expreſſionem, ea moderatione factam eſſe, vt ſatis partibas omnibus fieret.* Quod cauſæ extitiſſe ſubdit, *vt ipſe ab ordine incepto recedere coactus fuerit: ac primam decreti ſubſtantiam eo modo expreſſerit, quo ſtatutum fuit, vt in Seſſione legeretur; & quicquid non eiſdem Synodi perſonis probaretur, ſubiecerit*: eoque poſteà decreto ad verbum recenſito, ſubdit pag. 340. *in eius doctrinæ conformitatem quindecim etiam Anathematiſmata formata fuiſse*, quæ vnà cum dictis oppoſitionibus ſubijcit.

Decreta in Synodo, ex plurium ſuffragatione formabantur.

Quibus informationibus, quæ ratio ſeruaretur oſtendit, referens pag. 342. quod *cum multi Patres cuperent decretum quoddam per Præpoſitos iteratò conſultationi ſubijci, & ea remouere, quæ aliquem offenderent, vt in occaſionibus præteritis factum erat, ac decretum ità formari, vt ab omnibus probaretur, Cardinalis Creſcentius, perpetua oratione obſtitit, oſtendendo è Synodi di-*

gni-

gnitate non eſſe, decreta, ob nonnullorum libidinem, eneruare, eiſque animam adimere: quod maturè ſtatuta eſſent, & ità obſeruari debere: ac nihilominus addidiſſe, quod ſi eius ſententia non omnibus attamen probaretur, ante omnia id generatim in Congregatione diſquirendum eſſet, an expediret, mutationem fieri, nec ne, ac poſtmodum ad rem ipſam deueniretur. Nam his per Auctorem poſitis, luce clarius patet, tàm in formatione decretorum, quam in ijs quæ circa ea emerſiſſent, nonniſi ex plurium ſuffragatione tranſactum fuiſſe. Præſertim quod, *viciſſe tandem Cardinalem* concludat, *cum maiori Prælatorum parti perſuaſiſſet, doctrinam ſtatutam à Sapientioribus Theologis emanaſſe, nouitatibuſque Lutheranis magis oppoſitam eſſe.*

Quod verò dicat, Cardinalem ſuum ſcopum, hac in re, haud integrè detexiſſe, quem poſtea Colleghis, & confidentibus propalauerit; nempè, non expedire vſum contendendi, & tàm liberè loquendi introducere, quod & Proteſtantes, ſi veniſſent, tantundem itidem ſibi, ac noſtri pro ſuis opinionibus arrogaturi eſſent; malignitatem propriam, de more, detegit; non ſolum, quod Proteſtantium aduentus deſperatus omninò eſſet (vt idem paſſim affirmat,) ſed quod eam contendendi, & liberè loquendi, immò & poſtulandi libertatem perpetuò in Synodo poſteà permiſſam fuiſſe, illicò doceat, ſubdens 343. *Theologos, in eo quod ad Extremæ Vnctionis Sacramentum pertinet, eadem prolixitate loquutos eſſe*; vt ex alijs poſtmodum aperit, quæ ſingillatim adnotare nimium eſſet: & ſuis locis paſſim recenſebimus.

Cumque ſubdat *Cardinalem addidiſſe, ad honeſtam, & rationabilem Concilij libertatem, ſatis ſuperque eſſe, ſuam ſententiam, dum res in contentione ſunt, aperire, ſed poſtmodum quando, omnibus auditis, decreta à Præpoſitis formata ſunt, & à Præſidentibus approbata, viſa quoque, & examinata, & approbata Romæ, ea in dubium reuocare, & è re propria, mutationes in eis requirere, nimia licentia eſſe*; quidnam certius, & quod ſoli Patres deliberationum Auctores eſſent, & Pontificem, non niſi poſtquam decreta Tridenti formata, & approbata eſſent, & Patribus omninò ſatisfactum, earum conſcium fieri conſueuiſſe? Pontifex, non niſi poſtquam decreta formata, ac ſtatuta erant à Patrib. de eis conſcius erat.

Nam,

Nam, an ipſe Cardinalis id tàm audacter, aſseueranterque palàm omnibus affirmaſset, vel Patres publicam eam aſsertionem, abſque vlla prorſus contradictione, admiſiſsent vnquam, vt fecerunt, ni ità reuera factum ſuiſset?

Vt demùm ex facto comprobat, referens eadem pag. 343. ſuper *Theologorum ſententijs trià doctrinę capita, & quatuor Anathematiſmata formata eſse: & in materia Reformationis* (in qua (vt dictum eſt,) quatuordecim articuli propoſiti ſuerant, omnes ad iuriſdictionem Epiſcopalem pertinentes) *auditis pariter, in eorum tractatione, ſententijs Canonum conſultorum, omnibuſque de ſcripto in Congregatione Generali relatis, ad formationem decreti deuentum fuiſse*, vt 344. fusè recenſet: Ex quibus, & materias, & decreta & doctrinas, eius etiam Seſſionis, (quemadmodum, & aliarum) à ſolis Patribus Tridentinis omninò emanaſse, compertiſſimum facit.

SESSIO XV.

Seſſionis decimæ quintę materiæ, & articuli à Patrib.

POſt Seſſionem ait pag. 351. *Congregationem Generalem fuiſse, vt diſcuſſioni materię Sacrificij Miſsa, Communioniſque Calicis, & puerorum, ordo ſtatueretur: Et licet decreta iam pro Seſſione diei vndecimæ Octobris, & poſteà dilata, formata eſsent, attamen, perindè, ac ſi nil prorſus actum fuiſset, ea de re iteratò tractaſse, Patreſque elegiſse, qui articulos diſputandos colligerent, & qui decretum formarent, ſeptemque articulos formatos fuiſse* (quas materias iam Patres collegiſſe recenſuit) *in eorumque electorum numero cooptatos fuiſse addit, Oratorem Ferdinandi, & Iulium Plugium Namburgi Epiſcopum, & Electorem quoque Coloniæ, maioris honoris gratia, quò tota ea doctrina è Germania, non ab Vrbe Roma emanare videretur: & 13. Anathematiſmata, & quatuor poſteà doctrina capita formata eſse: Quæ ad ſolemnitates Natalitias ſtatuta fuerunt, licet poſteà in Seſſione ſequenti non promulgarentur.*

At pag. 353. Natalitijs ſolemnitatibus peractis Congregationem Generalem habitam, pari modo ait, *vt tractationi Sacramenti Ordinis forma præſcriberetur, Patreſque de abuſibus*

inde

indè in Eccleſiam illapſis verba feciſse: & primùm è re eſse cenſuiſse, articulos è Lutheri doctrina extractos, de more, proponere, & poſtmodum, quinam eorum, vt hæretici damnandi eſsent, diſcutere, & Anathematiſmata, & capita doctrinæ formare, & demùm de abuſibus agere; duodecimque ideò articulos Theologis trãditos eſse: & pag. 54. *Prælatos deſignatos ab eorumdem Theologorum ſententijs octo primum Anathematiſmata, & quatuor doctrinæ Capita ſuper eis formaſse, eaque omnia cum à Congregatione Generali approbata eſsent in decreto ſub eodem contextu, cum eo de Sacrificio, collocata fuiſse, quò in Seſſione publicarentur:* licet Synodo poſteà ſuſpenſa, ob ea, quæ recenſet, exequi non potuerit. Quod cauſæ fuiſſe ſubijcit, vt *nec etiam quæ in eis Congregationibus Decembri, & Ianuario habitis agitata fuerunt, ſpecialiùs recenſuerit, cum eadem materiæ in tertia Synodi reductione ſub Pio IV. iteratò agitata eſsent, ac decreta immutata.* Decreta pari modo à Patribus.

Cum, & electos etiam Patres fuiſse, addat 356. (vt paulò antè notauimus) *qui vnà cum Nuncio Sipontino, tùm decretum, tùm Saluumconductum, ac proteſtationèm in receptione Oratorum Saxonum faciendam formarent:* & certiſſimum, per conſequens, facit, materias, decreta, Canones, Anathemata, doctrinas, & quæuis alia, per ſolos Patres Tridentinos præparata, præſcripta, ſelecta, ac ſtatuta fuiſse.

SESSIO XVI.

Seſſione præcedenti prorogata, cum intereà de Sacramento Matrimonij peragi, & de Reformationis materia proſequenda decretum eſset, ait pag. 363. *Legatos in eius decreti exequutionem, Congregatione Generali coacta, electiſque Patribus, triginta tres articulos per Theologos diſcutiendos, in ea materia exhibuiſse: & Canones per Præpoſitos è præcipuarum rerum diſcuſſione iugiter formari mandaſse, nonnullaſque Congregationes factas fuiſse, & ad ſex Canones formatos.* Sed querentibus (vt inquit) Proteſtantibus, ac Cæſare vrgente, vlteriùs progredi deſtitiſse, Synodumque tandem ſuſpenſam eſse. Decimæ ſextæ Seſſionis materiæ, articuli, & decreta à Patribus.

Ter-

Tertia Synodi Reductio ſub PIO IV.

SESSIO XVII.

Decretũ apertionis Synodi in tertia reductione fit à Patribus.

IN hac decretum apertionis Synodi ex forma, in quam *Patres cum Legatis* poſt longam diſcuſſionem, conuenerant, formatum fuit pag. 454. & cum, ad ordinem ſeruandum, res tractandas per Legatos proponi, è re eſse decerni perſpicerent, nonniſi ex eorumdem Patrum aſsenſu, ac ſuffragatione fieri pariter potuiſse oſtendit, dum ibidem præciſis verbis affirmat, *Legatos tùm propoſitionis arduitatem animaduertiſse, tùm contradictionem præuidiſse, multamque per eos artem adhiberi oportuiſse, vt id ſuauiter, incautèque reciperetur*. Sed cum dicit, id, eo fine, à Legatis factum fuiſse, vt, cæteris alijs omnibus ſecluſis, ipſi ſoli proponere poſsent, propriam detegit malignitatem, non tàm quòd, ex recenſione auctoris pag. 134. illud munus ſibi ſolis, iam in principio, abſque vlla prorſus contradictione, reſeruaſsent: eiſque ſolis (vtpote dignioribus) ex vſu perpetuò in Eccleſia ſeruato competeret, (vt ex auctore docebimus in ſequenti Capite;) ſed quod, licèt eis ſolis competeret, omnibus nihilominus indifferenter pro libito, proponere permiſerint, vt in ſequenti Capite fusè probabimus: & Polanus ipſe immediatè docet, cum Archiepiſcopum Granatæ articulum Reſidentiæ de Iure Diuino propoſuiſse narret 472.

SESSIO XVIII.

Seſſionis 18. propoſitiones ſuffragationi Patrum ſubijciuntur.

Cœtu coacto, in eò tres propoſitiones à Legatis factæ fuerunt, pag. 457. *Prima, vt Libri editi per varios Auctores, poſt hæreſes ortas, vnà cum cenſuris Catholicorum in eos, examinarentur, vt quid de eis, per Synodum ſtatuendum eſset, decerneretur. Secunda, vt Tridenti, ex decreto Synodi, omnibus, quorum intererat, dies diceretur; Ac demùm, an in hæreſim lapſi, impunitate, ac Saluoconducto propoſito, ad pœnitentiam inuitandi eſsent.* Quæ deliberationi Patrum ſubiecta fuerunt, cum-

man-

mandatum fuiſſe addat, vt *Patres, propoſitionibus expenſis, ſuam ſententiam in ſequenti congregatione dicerent.*

Subdit tamen pag. 466. in Seſſione Breue Pontificis lectum eſſe, quo materiam Indicis Synodo permittebat. Quod non fuit pro facultate dictam materiam librorum proponendi, cum iam ante exhibitionem dicti Breuis, propoſita, & agitata eſſet; ſed quod cum Index (vt ſubijcit) *iam à Paulo IV. ſtatutus eſſet, ſuperioritas in Concilio argui potuiſſet, ſi Tridenti agitaretur, & ad huiuſmodi praiudicium vitandum, è re eſſe cenſuiſſe id ex ipſius Pontificis permiſſione fieri:* in quo Patrum arbitrium in eo quod pertinet ad res propoſitas, certius apparet. Nam an Pontifex ea vnquam proponi mandaſſet, ex quibus eius ſuperioritas vocari potuiſſet in dubium? Index librorũ à Patribus propoſitus.

Quemadmodum, & concludentiſſimè probat dicens pag. 462. *libertatem Legatis datam fuiſſe eligendi Patres ad Congregationem ſuper Indice formandam, & alios ad futuræ Seſſionis decretum faciendum:* nam non tàm circa materias, & decreta ſolùm, ſed circa electionem etiam eorum, per quos Congregationes fieri, & decreta formari debuiſſent, integra libertate potiebantur Patres, dum Legati, non pro libito, ſed *libertate,* (vt præciſis verbis inquit) *à Synodo accepta,* procedebant, quo totum eorum placitis reſeruarent.

Vt & iteratò ſubijciens 463. *Oratores Cæſareos, die* 13. *Februarij quinque petitiones Legatis expoſuiſſe, quas etiam ex ſcripto dederint. Nam cum dicat, Legatos, decimaſeptima eiuſdem, ſingulis reſpondendo, ſatisfeciſſe, decretumque per Prapoſitos in terminis generalibus formatum fuiſſe, tùm vt Cæſareorum petitionibus annuerent, tùm quod materia ſatis digeſta non eſſet;* quid certius, quod deliberationes non à Pontifice emanarent, cum à die decimatertia ad decimamſeptimam ſpatium Romam ſcribendi non fuerit.

Inquit tamen poſtea, pag. 464. de Saluoconductu, & alijs, quæ ſupra pag. 457. & ſequentibus, propoſita in diſcuſſione fuerant, quod Legati, *difficultate, præſertim ob Inquiſitionem Romanam, & Hiſpanicam detecta, illud totum ſcripſerunt, quod tàm circa illud caput, quàm circa Indicem dictum fuerat, & reſpon-*

ſponſum à Pontifice expectabant: & pag. 167. Pontificem ad monita Legatorum reſpondiſſe, *non eſſe hæreticos ad pœnitentiam, cum promiſſione veniæ, inuitandos, quod cum id ſemel per Iulium, & iterato per Paulum IV. factum eſſet, nullum peperiſſet effectum &c. & Saluumconductum eis omnibus dari commendabat, qui ſub Inquiſitione non ſint, quæ exceptio tamen exprimenda non eſſet. &c. modumque id exprimendi ad Synodi beneplacitum reijciebat; addens, eam ſe formam laudare, quam Synodus Germaniæ dederat anno 1552. Præpoſitoſque Indicem proſequi mandauit &c.* Sed has deliberationes liberæ Patrum diſpoſitioni attamen reliquiſse aperit, illicò ſubdens, *reſponſo accepto, Congregationem Generalem coactam fuiſse, ad decernendum, an generalis venia publicanda eſſet, Saluuſque conductus concedendus, & quanam forma vtrique danda: & poſt longas diſputationes, rem, è Patrum ſuffragatione, concluſiſse, difficultateſque, omnes ſuperatas, & decretum in tres partes formatum fuiſſe.* Vbi cum addat, *Legatos, auctoritate Pontificis nullatenus immixta, operam dediſse, vt deliberatio ex mente Pontificis caderet*, eò magis patet, deliberationes à Patribus dependiſſe, apud quos dexteritate etiam agendum eſſet, vt è ſententia res caderent.

Deliberationes à Patrib.

SESSIO XIX. XX. & XXI.

DEcimanona, & vigeſima Seſſiones prorogatæ fuerunt: & Legati (vt inquit pag. 469.) *Die 11. Martij, duodecim articulos, in ſequentibus Congregationibus diſcutiendos, propoſuerunt, qui de Reformatione fuerunt: eiſque articulum etiam de Matrimonijs clandeſtinis, per Theologos itidem examinandum, addiderunt:* quæ omnia fuerunt in ordine ad materiam Sacramentorum, quæ eo tempore agitabatur.

Vigeſimæ primæ Seſſionis articuli, inſcio Pontifice, propoſiti.

Quos articulos, inſcio Pontifice propoſitos fuiſse aperit, ſubdens, *nonnullos cenſuiſse, è loco, tempore, & oportunitate non eſſe, eam diſceptationem in medium afferri* (nempè Reſidentiæ, quæ prima in eis articulis erat,) *cum indè dari poſset occaſio, (vt iam murmurari inter aliquos audiebatur) defectiones à Sede*

Apo-

Apoſtolica moliendi, auctoritatis Pontificiæ coarctandæ, ac Romanæ deprimendæ Curiæ: & æquum non eſſe, eam materiam, Pontifice, & Cardinalibus inſcijs, pertractari.

Addit poſteà 472. quod cum de remedijs ad Reſidentiam ſtatuendam, ageretur, *Archiepiſcopus Granatenſis ſubdidit, aliud potentius, efficaciuſque remedium in eo Concilio propoſitum fuiſſe, nempè reſidendi obligationem ex lege Diuina eſſe: qua determinatione facta, omnia per ſe impedimenta ceſſarent: & cum eam veritatem ex Veteris, & Noui Teſtamenti auctoritate, Patrumque expoſitione, Catholicam comprobaſſet, opinionem illam, eius defenſoribus, auctoritate, & rationibus contendentibus, à maiori Congregationis parte probatam fuiſſe.* Vndè quæſtio Reſidentiæ de Iure Diuino, tùm inſcio Pontifice, vt probauimus, tùm per Archiepiſcopum Granatenſem in medium allata fuit, vt meliùs etiam declarat pag. 473.

Quæſtio Reſidentiæ de Iure Diuino per Archiepiſcopum Granatæ proponitur.

Quod verò pertinet ad decreta, ait 481. quod *cum de articulis ſatis dictum eſſet, Patres ſelecti fuerunt, ad decreta formanda, ac die ſequenti, Legatos, vnà cum Præpoſitis conueniſſe, vt è Patrum ſententijs ſubſtantiam exprimerent; Sed ſuper primo articulo de Reſidentia, inter ſe diſcrepaſſe, cum Simoneta ſtaret ab opinione, quæ eam de Iure poſitiuo aſſerebat, ac diceret, maiorem partem, etiam, qui illam de Iure Diuino eſſe contendebant, quæſtionem præteriri ſenſiſſe; Mantuanus verò, ſeſe minimè explicando, declarationem à maiori parte flagitatam fuiſſe affirmaret: & ex alijs Legatis, Altaempſium Simonetæ adhæſiſſe, alios verò duos Mantuano; diſſenſionemque inter eos, non ſine aliqua ſenſus acerbitate, licet modeſtè expreſſa, fuiſſe.* Quæ Legatorum diſſenſio, aperit, eos, in ea materia, nil prorſus in mandatis à Pontifice habuiſſe. Nam, an non omnes vnanimiter in eundem ſcopum, per Pontificem ſibi præfixum, collimaſſent?

Decreta à Patribus.

Subdit poſteà, *Congregatione Generali, ea de re, per Legatos habita, infraſcriptam petitionem, de ſcripto, factam fuiſſe. Quoniam multi Patres Reſidentiam de Iure Diuino declarandam eſſe dixerunt, & alij nullum, ea de re, verbum fecerunt, aliqui verò eam declarationem minimè faciendam eſſe ſenſerunt: ad hoc*

Decreta ex plurium ſuffragatione ſtatui conſueuiſſe.

vt Præpoſiti ad formanda decreta, poſsint ea citò, faciliter, ac tutò formare, dicant ſolo verbo, Placet; an declarari velint, Reſidentiam de Iure Diuino eſſe nec ne. Nam decretum, ex maiori ſuffragiorum numero, è conſueto huius Sanctæ Synodi more, perſcribetur, cum ob ſententiarum varietatem, verus redditorum ſuffragiorum numerus haberi non poſſit: & adeò clarè, diſtinctè, & ſingillatim loqui velint, vt ſingulorum ſuffragium, adnotari poſſit: redditiſque ſuffragijs, ſexaginta, & octo abſolutè dixiſſe, Placet: triginta tres abſolutè, non Placet: tredecim, Placet, conſulto prius Sanctiſs. D. N. & decem, & ſeptem, non Placet, niſi prius Sanctiſs. D. N. Quos tredecim ab illis decem, & ſeptem in eo diſcrepaſſe declarat, quòd declarationem abſolutè vellent, eam tamen reſpuere parati, ſi Pontifex contrà ſentiret; decem verò, & ſeptem eam abſolutè reijcerent, aſſenſuri tamen, ſi eam Pontifex voluiſſet: quam differentiam admodum tenuem appellat, ſed vbi quilibet melius haro inſeruire putabat.

Ex quibus apparet, quàm religioſè decreta ex plurium comprobatione, ac ſuffragatione, formari, ac ſtatui conſueuerint, cum non potuerit auctor ea verba Legati non recenſere, quibus *ità in illa Sancta Synodo ſemper fieri conſueuiſſe*; palam dixiſſe ait. Nam cum ex ſcripto prolata fuerint, ex quo Polanus redargui facilè potuiſſet, ea ſilentio prætermittere auſus non fuit.

Hæc in re aduerſariorum commenta, & maledicta.

Addit poſteà, quod, *conſtito ex ſuffragijs redditis, quod pluſquam dimidia ſuffragiorum pars à declaratione fuiſſet, & quartam tantummodo partem illam reieciſſe (cum cæteri, licèt ſub conditione, cum primis eſſent) Patres in acriora verba exarſerunt, & Epiſcopum Buduæ dixiſſe, ſe declarationem pro ſtatuta habere, ſed Legatos Pontificem de rebus omnibus certum facere, reſponſumque expectare decreuiſſe, Hiſpanis grauiter conquerentibus, non ſolum, quòd cuncta Romam nuncianda, ſed ibidem etiam conſultationi ſubijcienda, ac decernenda eſſent: & nil per Patres, ſed omnia Romæ per Pontificem ſtatuenda; adeò vt in ore omnium blaſphæmum prouerbium eſſet, Synodum Tridentinam à Spiritu Sancto regi, ſibi tabellarij manticis ab Vrbe, qualibet vice, tranſmiſſo.*

Sed

Sed quod ad declarationem illam pertinet,quàm Buduenſem pro ſtatuta habuiſſe dicit; aliud eſt decernere, Reſidentiam fieri debere; aliud verò, de quo Iure ſit. Nam, primo modo, cum ſit articulus Reformationis, ſat maior ſuffragiorum pars, ad eam decernendam fuiſset. At ſecundo modo, cum pertineat ad dogmata, non poterat *notabili parte contradicente*, ſtatui, vt auctor in ea Synodo ſeruatum fuiſse præciſis verbis perhibet pag. ſupra alibi notata 560. Vndè licet etiam maior pars in eam opinionem conueniſset, declarationem tamen, de Iure Diuino, factam fuiſſe, dici non poterat.

Nec verum eſt, vt aſsetit, quod *cæteri omnes, licet ſub conditione ab illis ſexaginta & octo eſsent, qui abſolutè à declaratione ſtabant*. Nam ſi illis ſexaginta, & octo illi tredecim adiungendi fuiſsent, qui eis ſub conditione acceſserant; etiam illis *triginta tribus*,qui declarationem abſolutè reſpuebant, *illi decem, & ſeptem* eadem ratione, itidem cumulandi fuiſsent, qui eam ſub conditione, pariter reſpuebant: & cum nec affirmatiua idcircò, nec negatiua à maiori numero, nedum à duabus partibus ſuſtineretur; neutra etiam proculdubio ſtatuta fuerat.

Cumque res ideò indeciſa eſset: & tàm illi decem, & ſeptem, quàm alij tredecim ſeſe nominatim in Pontificem reiecisſent; an non Pontifex per Legatos certus ex neceſſitate faciendus, conſulenduſque erat?

Quàm falsò autem, ore Hiſpanorum, aſſerat, *cuncta Romæ nunciari, ac definiri conſueuiſſe: & nil Tridenti per Patres, ſed cuncta Romæ per Pontificem decreta fuiſse*; iam ſatis luculenter apparet, cum ex facto ipſo, per Polanum deſcripto, (quæ eſt aduerſus eum probatio irrefragabilis)comprobauerimus ante actarum omnium Seſſionum *propoſitiones, & decreta* à ſolis Patribus, *inſcio etiam Pontifice*, penitùs præſcripta, facta, ac ſtatuta fuiſse. Vt peculiariter in hac eadem quæſtione Reſidentiæ de Iure Diuino, de qua Hiſpanos nunc nominatim querentes inducit, apertiſſimum fecit; non ſolum quod ea, inſcio Pontifice, ab Archiepiſcopo Granatenſi in medium allata fuerit (vt vidimus;) ſed quod nil omninò Legatis, de ea,

in

in mandatis dediſſe, ex eorum inter ſe diſſenſionibus irrefragabiliter aſſumatur, vt diximus. Ex quibus etiam liquidò patet, quàm impiè auctor, ad huiuſmodi fulciendam calumniam, blaſphœmum illud prouerbium vſurpauerit, quo hæretici, & malignantes, liuore, ac rabie tabeſcentes, ad exiſtimationem Synodi labefactandam, malignè vtebantur.

Cum &, præter hæc, auctor ſibi poſteà, de more, contrarius, malignitatem, in hoc, propriam impudens, obliuioſuſque prodat, præciſiſſimis verbis illicò referens 495. *Legatos omnes vnanimes Pontificem meliùs inſtruere decreuiſſe, eidem cuncta illucuſque acta, & decretum, iam promulgatum ſignificando.* Nam quo pacto ergo Legatos nil, niſi ſe mandante, agere permittebat, ſi de omnibus illuc vſque actis, *poſt factum*, & de ipſis quin etiam decretis, *poſt eorum promulgationem*, per eoſdem Legatos, cum effectu, inſtruendus, certuſque faciendus fuit? Quis hæc auctoris deliramenta non rideat?

Et hæc de propoſitione, & decreto Reſidentiæ; nam de alijs, quæ, ea de re, ſubijcit, in Tertia Parte, peculiari hac de re tractatione, dicemus.

Alia decreta à Patribus. At, aliorum decretorum formationem proſequendo, pari modo ait 490. *Præpoſitos, auditis Patrum ſententijs, nouem decreta formaſſe, eaque in Congregatione, ad ea ſtatuenda, & in Seſſione, ſtatuto tempore, perlegenda, propoſita eſſe*: & pariter 491. quod *paucis moderatis, vndeuiginti capita formata fuerunt.*

Et non ſolum Patres (vt ex his, & alijs, quæ ſubijciemus, patet) decreta omnia formabant; ſed nil ſine eis, circa ea etiam quæ tractanda, aut omittenda eſſent, & quæcunque alia, fieri poterat.

Nam *articulos Matrimonij omiſſos fuiſſe* addit, *quod ſic iam decretum eſſet: & pariter Reſidentiæ, quod ità conueniſſent Legati, officijsq; inſuper cum nonnullis egiſſent, vt acquieſcerent*: & 496. quod cum Reſidentiam ad aliam Seſſionem traduci decerneretur, *ea de re Legati ſcriptum formarunt; illudque in Congregatione legerunt, vt ab omnibus approbaretur, declarando, ſequen-*

quentem Seſſionem præteriri, materiaſque, dignis de cauſis, ad aliam differri.

Vt confirmat etiam ex pluribus alijs, quæ ſubijcit. Nam, mandante Pontifice (vt ibidem ſupponit) continuationem Synodi declarari, apertiſſimis verbis itidem ait, *Legatos vnanimes decreuiſſe, Pontificem meliùs inſtruere, ſignificando ei res omnes pertractatas, & decretum iam promulgatum, impoſſibilemque vnà ſui mandati exequutionem*; pag. 497. *Congregationem generalem, ad ſequentis Seſſionis tractationem coactam fuiſſe* (addit) *articuloſque ad Communionem ſpectantes propoſitos, Patreſque requiſitos, an eam materiam peragi vellent, vel aliud addendum articulis remaneret:* pag. 510. *Theologorum Congregationibus peractis cum Legati ad Calicem Germanis, ex Pauli III. alijſque conditionibus, concedendum inclinarent, decretum ſuper primo, quarto, & quinto articulis formarunt, alijs eòuſque dilatis, quò de ratione euitandi difficultates, ſibi per Theologos factas, cogitarent. Et Prælatorum Congregatione adhibita, itidem propoſuerunt, an vellent tria decreta formata dari, quò ſententiæ in prima Congregatione dicerentur, ſed Granatenſem, qui Legatorum mentem percepiſſet, (vt potè conceſſioni Calicis aduerſiſſimum) contradixiſſe, dicendo, articulorum ordini, vt potè eſſentiali, inſiſtendum eſſe, cum de quarto, & quinto, ſecundo, & tertio minimè ſtatutis, decernere impoſſibile eſſet.*

Eòque magis ſubdens pag. 514. *Legatos eorum decretorum formulas ſuper primis tredecim articulis dediſſe,* ne *in præcedentis Congregationis oppoſitiones inciderent, deque eis actum eſſe; ſed cum cæteros articulos, ob difficultates, quas preuidebant, proponere differrent, Oratores Cæſareos, & Bauarum inſtetiſſe* pag. 515. *vt ſuper eis ſuffragia redderentur: Oratoreſque Gallos* (cum ea de re Congregatio haberetur) *hortatos eſſe Patres, de ſcripto, vt Communionem Calicis concederent,* ſexque *decretorum Capita data fuiſſe, quò de eis in ſequentibus ageretur,* cum hæ aduerſus Legatos, in deliberationibus faciendis, oppoſitiones, & difficultates, nonniſi plenitudinis arbitrij in Patribus certiſſima ſint argumenta.

Quarum oppoſitionum vim eò magis declarat, quod cum Lega-

Legati (ob eas rationes, quas vrgentiſſimas attulit pagin. 507.) de *Calice peragi opportunum non eſſe decernerent, cum Pagnano Agente Marchionis Piſcariæ egiſſe addat* 515. *vt inſtaret, ne, ea de re, ſuo Rege inſcio, deliberaretur: ideòque ſextæ & ſeptimæ diei Congregationibus præteritis, eis diebus cum Oratoribus Cæſareis, & Gallis egiſſe, vt eam materiam differri annuerent.* Præſertim quòd eos annuiſſe addat, *facta tamen in decreto, tùm dilationis mentione, tum ea de re, alia vice decernendi ſponſione emiſſa: & quod difficultatibus ſuperatis, ſeſe decretorum formationibus dederunt: vtque celeriùs exequi poſſet, & compoſitio minimè differretur, quæ ſuggerenda viderentur, ex ſcripto dari mandarunt.* Cum Legatos nil, Patribus repugnantibus, feciſſe, aut agere potuiſſe, aut voluiſſe confirmet.

Vt & iteratò, quòd, cum Granatenſis pag. 519. nonnulla verba in primo capite adijci vellet, dicat, *quod cum videretur graue, res iam ſtatutas, additionibus non neceſſarÿs interturbari, quinquaginta ſeptem reſponderunt, non placet: Legatoſque, vt finis imponeretur, quandam clauſulam apponi annuiſſe; deliberatamque eorumdem Legatorum voluntatem, ac patientiam difficultates ſuperaſſe, ità vt doctrina capita, & Anathemata in Congregatione de ſero firmarentur: & cum nonnulla ſuper tertio doctrinæ capite monerentur, multique Patres monitioni adhærentes, illud iteratò formari peterent, Simonetam, non ſine difficultate, motionem ſedaſſe, dicentem, formulam ex ea ratione, qua iteratò formanda eſſet, ex ſcripto in ſequenti Congregatione dari.* Quibus mutationibus, caſtigationibus, & additionibus vſque ad Seſſionem ſatis cuiuſque requiſitionibus faciendum fuiſſe, fuſiſſimè refert & ex conſequenti confirmat, cuncta à Patribus integrè dependiſſe, Legatoſquæ idcirco verè, Oratoribus Gallis, per conſequens, reſpondiſſe pag. 495. quod *poteſtatem ſolummodò, iuxta tenorem Bullæ Pontificis, & voluntatem Synodi, præſidendi habebant.*

Quæ etiam in Reformatione patent. Nam pag. 517. *in ſequenti Congregatione, nouem Reformationis iam ſtabilitæ capita lecta fuerunt.* Vbi, *cum multa à multis Epiſcopis propoſita, atque* ani-

animaduerſa eſſe: & ipſius quinetiam Pontificis, rerumque ad eum ſpectantium Reformationem eos itidem propoſuiſſe addat; vltrà profectò eorum arbitria, in hoc genere, progredi non potuiſſe, ac penitùs illimitata fuiſse, negari non poteſt; cum æquum non eſset inferiora membra ſeſe ſupra Caput extollere.

Subdit tamen pag. 518. *quod eorum ſententijs multi è Patribus Hiſpanis, & nonnulli Itali annuere videbantur, ſed partim dicendo, quod decreta illa iam formata erant, & quod tempus, vſque ad Seſſionem non ferebat, vt noua materia digeri poſſent (cum tres dies ſolummodò ſupereſſent) partim eas oppoſitiones faciendo, quæ rebus ab eis allatis fieri poterant, & pollicendo, quod Pontifex Reformationem diſtrictiſſimam in Curia facturus eſſet, cuius abuſibus remedia meliùs Romæ diſcerni, & applicari poſſent, vbi infirmitas magis agnita erat, quàm in Concilio, & huiuſmodi alijs rationibus, prouiſiones, ab illis, alijſque Patribus commemoratæ, eluſæ fuerunt, actumque, vt in præſenti, nouem articulis contenti eſsent*; ſed malignitatem propriam, nihilominus detegit; cum Pontificem Reformationem Curiæ multis diplomatibus æditis, abundè feciſse, idemmet quoque referat pagin. 490. 527. & alibi pluries.

SESSIO XXII.

Congregatione coacta, propoſitum fuiſse ait 525. *tùm de Sacrificio Miſſæ, tùm de abuſibus circa eam agere: & licet ea in re, Capita doctrinæ, & Anathematiſmata, aliàs in eodem Concilio examinata, diſcuſsa, & ſtabilita, quamuis* (vt ſubdit 533.) *non publicata, eſsent, & Epiſcopus Segobienſis, qui eis tunc tractationibus interfuerat, eamdem doctrinam, & Canones caſtigari, & aſsumi conſuleret, & multi multa addi vellent; tandem*, poſt plurium dierum diſceptationem, *omnia apponi conueniſse* concludit 534. (quæ iam, vt vidimus, à Prælatis emanauerant.) *Nam Prælati ſuam opinionem in Congregationibus attuliſsent, & quæ maiori parti non placuiſsent, amouerentur: multoſque etiam abuſus, circa eam rem, collegiſse, formulamque decreti exhibuiſse.* Vigeſimæ ſecundæ Seſſionis propoſitiones à Patrib.

M Et

Et addit poſteà, Achiepiſcopum Lanciani *in ea opinione fuiſſe, vt Anathematiſmata ſola publicarentur, & doctrina Capita penitus omitterentur, ac ſubdidiſse, celerem Synodi expeditionem, ob eorum temporum conditiones, requiri, verbiſque optimè à Legatis, Pontificique adhærentibus perceptis, innuiſse, hac ratione ſatis Pontificis deſiderio factum iri*. Sed cum addat, quod *re, diebus ſequentibus, prahenſationibus agitata, atque his, alijſque rationibus, & qui Synodum expediri, & qui eam protrahi ſatagebant, inſiſtentibus, deliberatione iteratò in Congregatione propoſita, maior pars ab ordine incepto minimè recedendum eſse decreuit*; ex ſe ipſo docet; quàm calumnioſè, ore Gallorum, paulò antè dixerit 527. *quod Concilium nulli rei aures præberet, quæ vtilitati, atque auctoritati Curiæ, aduerſaretur, quando Pontifex propoſitionum arbiter eſset, ex quo à principio ſtatutum, ac ſucceſſiuè poſtmodum obſeruatum ſit, vt nil, niſi per Legatos, proponeretur; nec minus etiam deliberationum, ob multos Prælatos penſionarios, alioſque deuotos*. Nam ſi Pontifex, etiam cum eius mens, & Legatis, & eis, quos auctor Pontificios appellat, propalata eſſet, reſque officijs, ac præhenſationibus per multos dies ſedulò agitata, voti compos attamen eſse non potuit; quanam veritate propoſitionum, deliberationumque arbiter erat?

Quam calumniam ex eo quoque perſpicuam facit, quod addat pag. 535. *Pontifici, hoc tempore, periculis auctoritati ſuæ, ob difficultates, & confuſiones Tridentinas, immittentibus, armis conſulendum fuiſse*. Siquidem, ſi, re vera, ob penſionarios, ac deuotos, propoſitionum, deliberationumque arbiter extitiſset, an aliundè ei, *ob difficultates Tridentinas*, remedia quærenda fuiſſent?

Quod verò deliberationes omnes à Pontifice emanarent, calumnia, non ſolum ex eis, quæ hucuſque attulimus, certa eſt; ſed quod illicò ſubdat pag. 556. *Granatenſem tempus protrahi, & quæ agenda eſsent, minimè declarari, ſed quemadmodum aliàs factum erat, in vniuerſalib. morari, & ex accidentibus decerni, conſuluiſse*; cum ex hac Granatẽſis atteſtatione ſatis aperiat, deliberationes, de reb. agendis, ex tẽpore, & pro re nata, inſcioq; per cõſequẽs, Põtifice, per Patres ipſos fieri cõſueuiſse.

Con-

Contendentibus poſteà pag. 551. Legatis, quò ſatis Cæſari facerent, vt conceſſio Calicis in Pontificem reijceretur; qua de re decretum in Synodo legendum, fieri deliberarunt, ait, quod cum Quinqueccleſienſis, Orator Cæſaris in eo decreto exprimi vellet, quod *cum Synodus vſum Calicis concedi, è re eſſe decreuerit, ad Pontificem idcircò reijciebat, cui, & quibus conditionibus concedendus eſſet, Legati ei oſtenderunt, quod cum multi ex eis, qui permiſſioni accedebant, in eam ſententiam iuiſſent, quod adhuc incerti eſſent, an expediret, hi omnes aduerſi fuiſſent decreto; & quod obtineri non poterat, declarari, conceſſionem expedire*, eò certius docet, deliberationes, non à Pontifice, aut Legatis, ſed à ſolo Patrum arbitrio penitùs dependiſſe: vt & pari modo cum decretum Sacrificij *ex approbatione maioris partis, ſtatutum in Congregatione fuiſſe* ſubijcit.

Decem quoque *articuli pro Reformatione abuſuum in Miſſa occurrentium, alijſque itidem vndecim in varijs Reformationum generibus* ibidem dati fuerunt. Quos cum, *data opera, de rebus facilibus, & contradictionibus minimè ſubiectis, Epiſcoporumque auctoritati fauorabilibus electos fuiſſe* addat, *ne quid moræ, ob alicuius oppoſitionem, interponeretur*; quid itidem certius, quod Prælati, obſiſtendi, opponendi, reijciendi, aſſentiendi, ac diſſentiendi, deliberationumq; idcircò omninò arbitri eſſent?

Quod etiam apparet in decrètis, cum dicat pag. 554. quod *cum nil momenti opponeretur, caput abuſuum Miſſæ, cum vndecim alijs Reformationis capitibus ſtatutum fuit: decretum verò Communionis minorem opinione difficultatem habuiſſe, ſed primò propoſitum, ob quandam clauſulam in eo appoſitam, quæ per Prælatos oppugnata fuit, reiectum eſſe, eaque dempta, & iteratò propoſitum, ex maiori parte, licèt multis opponentibus, approbatum fuiſſe: & 556. poſtremam Congregationem, ad decreta formanda, habitam eſſe: & cum decreta omnia ſimul legerentur, contradictiones, & contentiones iteratò excitatas fuiſſe, quę difficulter per Legatos lenitate verborum ſedabantur: & cuncta denique ex maiori ſuffragiorum parte, cum paulò minor contradicentium eſſet, comprobata eſſe*; cum ex his manu ipſa tangatur, res, nonniſi Tridenti formari, & ex Prælatorum ſuffraga- Decreta à Patribus.

tione, vocumque pluralitate ibidem ſtatui conſueuiſſe.

Ad quam libertatem ſeruandam, non ſolum quilibet, etiam in Seſſione ipſa, contradicebat, vt pag. 558. in hac, & poſteà in alijs pluribus, factum fuiſſe commemorat, ſed quòd addat, quod cum, in præſenti, *Archiepiſcopus Granatenſis non adeſſet, qui in Congregatione contradixerat, Legati eum adeſſe coegerunt.* Nam quæ maior libertas, quàm quod omnibus in Congregatione, ac Seſſione ipſa contradicere liberum eſſet, cum res in Seſſione (vt ait pag. 133. & alibi) *iam ſtatutæ, ac penitus ſtabilitæ* afferrentur?

SESSIO XXIII.

In Concilio de rebus agendis, è re nata, & ex improuiſo, ac Pontifice per conſequēs, inſcio, decernebatur.

SVpra retulit pag. 556. quod cum huius Seſſionis tempus, & materia decernenda eſſent, Granatenſis *tempus in longius protrahi conſulebat, quò Gallis, & Polonis, non tàm veniendi, quàm, ſeſe etiam, cum perueniſſent, inſtruendi ſpatium eſſet: nec ad peculiarem rerum agendarum declerationem deueniri, ſed, vt aliàs factum fuerat, in vniuerſalibus conſiſterent, ex accidentibuſque decernerent:* & ex conſequenti docet, non tàm materias pertractandas, quàm temporis inſuper circumſtantias, & huiuſmodi alia, per Patres ſtatuta fuiſſe, quæ ex occaſione, & improuiſò, ac, Pontifice idcircò inſcio, in Synodo decerni quoque conſueuiſſe, ore Granatenſis apertiſſimum facit, vt etiam paulò antè notauimus.

Cùm verò addit, eadem pag. 556. quod *cum illi opinioni Hiſpani, alijq́ multi adhærerent, ab omnibus etiam approbata fuiſſet, ni vox emiſſa, qua Pontificem, non vltrà duos menſes differri, deque Ordinis, & Matrimonij Sacramentis iunctim agi mandaſſe ferebatur, Pontificios inſtare induxiſſe, ne tempus vltrà protraheretur, & de vtroque Sacramento ageretur: Legatoſque idcircò decretum in ea conformitate formare coactos fuiſſe*; nil aliud profectò etiam oſtendit, (dato etiam quod ea vox, nullo certo auctore emiſſa reuera fuiſſet) quàm Pontificem expeditionem acceleraſse, cum decretum agendi de Sacramentis, iamdiù in ſeptima Seſſione, (vt vidimus,) *ipſis Patribus, ac Theologis*

logis proponentibus, pariter, ac decernentibus, ſtatutum eſſet; nam cum omnia alia Sacramenta pertractata eſſent, ſequebatur, ex neceſſitate, vt de duobus illis, quæ reliqua erant, ageretur. Vndè, ob grauiſſimas illas ſolum cauſas, quas idem Polanus recenſet, expeditionem accelerauit.

At, in exequutionem dicti decreti, octo articuli, in materia Ordinis propoſiti fuerunt, pag. 570. Allata fuit etiam in medium quæſtio, *quonam Iure Epiſcopi inſtituti eſſent*: idque in Congregatione Theologorum, prima Octobris, per Theologum Epiſcopi Pampilonenſis, vt refert 580. eamque proſequuti deinde fuerunt alij Theologi, & Patres. Quam quæſtionem eos mouiſſe, ibidem addit, *quod eam Legati proponere renuiſſent*: & licèt nulla inſuper, (vt dixit 573.) *ea de re, cum hæreticis diſſenſio eſſet*; Immò quamuis etiam, *de ea verba fieri vetitum à Legatis fuiſſe, Pontificios euulgare feciſſe* ſuppoſuerit. Ex quibus comprobat, quàm verè Legatus paulò antè Oratoribus Cæſareo, & Gallo dixerit 569. *illud de more Tridenti ſeruatum fuiſſe, vt cuilibet, cuiuſcumque conditionis ſit, Legatos ipſos de eis, quæ neceſſaria, vtilia, & opportuna cenſuiſſent, admonere liceret.* Nam, his per auctorem poſitis, non modò monere, ſed, inuitis immò, ac prohibentibus quoque (vt ſupponit) Legatis, quæſtiones mouere, eaſque pro libito, in medium afferre, Legatis nullatenus obſiſtentibus, aut reclamantibus, licuit; quamuis etiam quæſtiones, præter Synodi ſcopum, & ſupremi inſuper momenti eſſent, vt eam quæſtionem Inſtitutionis Epiſcoporum creditam fuiſſe refert, cum in ea de ſumma rerum, pro re Romana, ac Pontificia agi creditum fuiſſe affirmat 593. & alibi pluries.

Inſtitutionis Epiſcoporum quæſtio à Patribus mota.

Circa decreta verò ſubdit 587. *Tridenti Præpoſitos ad formanda Anathematiſmata, Theologorum ſententijs expenſis, modulum feciſſe, in quo Epiſcopos de Iure Diuino ſuperiores eſſe, poſitum fuit, quòd Archiepiſcopus Iaderenſis, & Epiſcopus Coimbricenſis, inter Præpoſitos primores, in ea ſententia eſſent*: & quemadmodum quæſtio per Patres, inuitis, ac repugnantibus Legatis, mota fuerat, ſic, & decretum, eis quoque penitùs inſcijs, formatum. Nam Legatos, *non permiſiſſe ait, dicentes*

Decreta Tridenti formata, ac ſtatuta.

æquum non *eſſe, conceptum in articulis non contentum, decretis inſeri, & quod, ſi poſteà Prælati in Congregationibus requiſiſſent, ea de re cogitatum eſſet.*

Aduerſariorũ aduerſus Patrum libertatem calumniæ.

Addit verò, id *immediatè Hiſpanos requirere ſtatuiſſe, Legatoſque, re percepta, ex conſultatione facta, decreuiſſe, ſuos Prælatos, contradicere conſuetos monere, vt ſi ea materia proponeretur, tacerent, nec eam diſputationi ſubijcerent, ne occaſionem Hiſpanis replicandi præberent, qua Congregationes protraherentur, & incommoda, vt in materia Reſidentiæ factum fuit, excitarentur, ſed ſi petitio, per Granatenſem, aut alios fieret, Cardinalis Varmienſis interciperet, reſpondendo, illud caput non eſſe in Concilio agitandum, quod cum Proteſtationibus controuerſum non ſit.*

Et quàm plena, atque illimitata eſſent Patrum arbitria confirmat, cum *eos nihilominus, & materiam in medium afferri, & de ea diſſertationem inſtitui voluiſſe*, recenſeat, licèt etiam *Pontificios euulgari feciſſe* ſuppoſuerit, (vt iam notauimus) *quod de ea verba fieri vetitum à Legatis eſſet*. Nam refert illicò, eadem pag. 588. quod *cum in prima Congregatione Prælatorum, Patriarcha, & nonnulli Archiepiſcopi Anathematiſmata, vt formata erant, approbaſſent, Archiepiſcopus Granatæ, cum ſuam, circa ſex primos Canones, ſententiam paucis explicuiſſet, in ſeptimo dicendum eſſe inſtetit, Epiſcopos de Iure Diuino inſtitutos, Presbyteris ſuperiores eſſe, quod id iure poterat, ac debebat requirere, cum in hac forma propoſitum eſſet in Synodo per Cardinalem Creſcentium, tempore Iulij III. & ab eadem Synodo approbatum: cuius rei teſtes allegauit Epiſcopos Segobienſem, & Panormitanum: ac ſubdidiſſe, non poſſe de vtroque capite non deliberari, nempè Epiſcopos inſtitutos eſſe de Iure Diuino, & eodem Iure Presbyteris ſuperiores eſſe, cum ab hæreticis negaretur*; multiſque argumentis, rationibus, & auctoritatibus ſuam ſententiam, benè longa diſſertatione, comprobaſſe, quam auctor per capita fusè recenſet, per totam pag. 588. & 589. quem demùm *concluſiſſe*, ait, *quod cum ea omnia vera eſſent, & certa, pluribuſque in locis, quos Epiſcopus Segobienſis collegerat, ab hæreticis negata, ea declarari, & à Synodo decerni, erroreſque contrarios damnari neceſſe erat: Et hinc Varmienſem eum intercipiendi*

oc-

occaſionem ſumpſiſſe, cum adhuc proſequeretur, & ex condicto dixiſſe, de hoc nullam cum hæreticis controuerſiam eſſe; intereumque & Archiepiſcopum altercatum fuiſſe: quod vtique (vt patet) non fuit intercipere loquentem, aut prohibere, ea de re, ſermonem haberi, cum Varmienſis non antè verba fecerit, niſi *poſtquam* (vt præciſiſſimis verbis ait) *Granatenſis ſermonem concluſerat:* quemadmodum, & Archiepiſcopum Iaderæ, & Bracharenſem præcipuè, alioſque, ea de re, fuſiſſimè diſſeruiſſe addit, Varmienſi, nulloue alio Legato intercipiente, aut aduerſante. Vndè non niſi malignè inducit ibidem Epiſcopum Tropeiæ dicentem, *quod in materia Epiſcopatus, ſuam ſententiam dixiſſet, ſi permiſſio per Legatos fieret:* nam nullo pacto id dicere potuiſſet, cum tot alij, nullo Legatorum reſpectu habito, aut permiſſione ab eis requiſita, ea de re, illucuſque liberrimè diſſeruiſſent, vt retulit: in eodemque numero aliquot immò fuiſſe immediatè addat, *qui breui ſermone, nonnullorum eorum ſententiæ adhæſerunt, qui antè diſſeruerant: & alios in eaſdem rationes diuerſimodè amplificandas, conuertendaſque ſeſe diffudiſſe*; adeò vt idem auctor, præciſiſſimis verbis, *longum ſibi fore*, concludat, *ſi ſententias omnes recenſere vellet, quæ ad eius manus peruenerunt:* prolixamque inſuper ibidem Epiſcopi Segnenſis diſſertationem recenſeat, qua opinionem de Iure Diuino (nullatenus intercipientibus, aut prohibentibus Legatis) tuebatur.

Et non modò, ex his, Patrum arbitria illimitata fuiſſe aperit, ſed quod inſuper addat pag. 639. Pontificem *Cenſuram ad Legatos, ſuper capitibus per Gallos miſſis, cum mandatis miſiſſe, vt, de ea materia loqui, quàm longiùs poſſent, differrent: & ad ea proponenda, neceſſitate compulſi, à minus præiudicialibus exordirentur, qui ad mores, & doctrinam pertinent, tractationeſque de Ritibus, deque re Beneficiaria, differendo: ſuper quibus loqui coacti, ea diſcuſſioni, & controuerſiæ ſubijcerent*; cum Legatos ad propoſitiones faciendas, per Patres, cogi etiam potuiſſe, eiuſdem Pontificis ore, perhibeat.

Et pag. 644. Cardinali Mantuæ proponente, vt, *inſtante principio Quadrageſimæ, diebuſque poſtmodum Sanctis, ſolemnitati-*

tatibuſque Paſchalibus ſuccedentibus, Seſſio poſt eas differretur, interimque in Congregationibus Reformatio, ad Ordinem Sacrum pertinens,& materia Sacramenti Matrimonij diſcuterentur, refe-rat, *propoſitionem, magnam contradictionem habuiſſe*, ob ea, quæ à Gallis, Hiſpanis, & Italis obijciebantur (quæ recenſet:) & poſt magnam contentionem, *dilationem ad vigeſimamſecundam vſque Aprilis, ex plurium ſuffragatione, ſtatutam fuiſſe: Ex eaque deliberatione, die ſequenti, articulos Matrimonij, per Theologos diſputandos, datos eſſe*; cum, Legatis aliquid proponentibus, Patres, non ſolum liberè obſiſterent, contradicerentque, ſed quę proponerent, ex plurium etiam ſuffragatione, comprobari vellent.

Et pag. 650. iterum proponente Cardinali Mantuæ, *vt Prælati, ad proponendam correctionem abuſuum, in materia Ordinis, decernerentur; ità decretum fuiſſe* referat; cum ex hoc Patres, etiam *ex decreto Synodi* propoſuiſſe, & Concilium ideò in propoſitionibus faciendis arbitrum omninò fuiſſe comprobet.

Eoque magis cum, pag. 662. in eam quæſtionem tranſcurſum fuiſse ſubdat; *An his temporibus, diſpenſare, ſeu præceptum Continentiæ Sacerdotibus tolli expediret.* Nam *cum Legatos, ob eius articuli diſſertationem repræhenſos fuiſſe* dicat (quod multa, & grauiſſima ex eo, in perniciem Pontificis, conſequerentur) vtique eam propoſitionem (licet tanti momenti) inſcio penitus Pontifice factam fuiſſe conſequitur. Quod tamen, non per tranſcurſum factum fuit (vt inquit) cum pag. 650. præciſis verbis dixerit, *Cardinalem Lotharingium Auſpurgium petijſſe, accepta prius fide à Legatis, quod, ſe abſente, de articulo Matrimonij Sacerdotum minimè ageretur.*

Pag. etiam 707. *noua de Reformatione Cardinalium tractatio in medium allata fuit*; quam itidem à Legatis emanare non potuiſſe dicendum eſt, quòd poſteà ſubdat, *quod cum Pontifex intelligeret, de hoc in omnibus Aulis verba fieri, & Tridenti Oratores Galliæ, Hiſpaniæ, & Luſitaniæ, id à Concilio petere inuicem conueniſſe, Legatis ſcripſit, conſilium petendo, an id Romæ, an verò Tridenti fieri expediret*, nam, an petijſſet, à Legatis, poſt pro-

poſitio-

poſitionem factam, vbinam, Tridenti ne an Romæ agenda eſset, ſi, ſe conſcio, aut mandante, propoſita fuiſſet? Quæ tractatio, ſi omiſſa fuit, non Pontifice agente, aut mandante fuit, quod ſubijciat, illicò pag. 708. *eam Reformationis Cardinalium materiam citò quieuiſse, quòd omnes, qui Tridenti erant in eo propendentes, vt potiùs à Pontifice, & Collegio fieret, & qui eam dignitatem ambirent, veriti, ne multa eorum votis obijcerentur impedimenta, in cauſa fuerunt, vt ab ea tractatione facilè recederetur.*

Vndè patet, propoſitiones à Patribus emanaſse: nec, præſcribente Pontifice, factas fuiſse. Dixit tamen 578. Legatos in vnum ſimul redigi feciſse propoſitiones Cæſareorum, omneſque inſtantias, quæ in materia Reformationis, illucuſque factæ fuerant, cum reſponſionibus datis, rerumque in Conuentu Galliæ ſtatutarum, & extractu petitionum Prælatorum Hiſpanorum, eaque omnia ad Pontificem miſiſſe monendo, haud amplius ſibi videri, rem illam verbis *protrahi* poſſe, ſeque eam pertractandi animum habere, aliquo effectu pateſaciendum eſse, remque expediendo, Principum Oratoribus, præſertim in ijs, quæ ad ſuarum Regionum vtilitatem pertinerent, ſatis aliqua ex parte facere, ea tamen ratione rerum conditiones perpendendo, vt Pontificiæ Poteſtati, Romanæque Eccleſiæ detrimento non eſsent; ſed cum ſuprà immediatè dixerit (vt iam notauimus) *Legatos Reformationem, poſt tractationem de Ordine, proponere Oratoribus promiſiſse* (quæ materia tunc temporis agitabatur in Synodo) vt itidem Pontifici ſcripſiſse ſubdit 584. vtique Legati, non eo fine ad Pontificem ſcribere potuerunt; *vt mandata ab eo reciperent*, vt malignè ait, cum ea iam antè *proponere Oratoribus promiſiſsent*, idemque Pontifici pari modo ſcripſiſsent.

Auctoris malignitas.

Subijcit etiam; in materia decretorum pag. 586. *in Congregatione Cardinalium deliberatum, fuiſse, reſpondere Legatis, vt omni ope contenderent, articulum Reſidentiæ ad Pontificem, abſq; vllo decreto, ſi poſſibile eſset, reijci, ſin minùs, cum decreto: Et ſi id obtineri non poſſit, vt cum præmijs, & pœnis, omiſſa penitùs declaratione, an eſset de Iure Diuino, nec ne, declararetur.* Que-

Alia decreta à Patribus.

madmodum, & in articulo itidem Inſtitutionis mandaſse addit. Quæ cum Pontifex à Patribus; & ea inſuper conditione impetrari mandauerit *ſi poſſibile eſset*, illibatum eorumden Patrum in omnibus deliberationibus placitum omninò exprimunt.

Quod ex facto ipſo meliùs quoque declarat, ſubdens illicò pag.587. *Præpoſitos formandis Anathematiſmatibus, & capitibus doctrinæ, expenſis Theologorum ſententijs, modulum formaſſe*, (vt iam notauimus) *in quo expreſſerint, Epiſcopos, Iure Diuino, ſuperiores eſſe, quòd Archiepiſcopus Iaderenſis, & Epiſcopus Coimbricenſis, inter præpoſitos primores, in ea ſententia eſſent*. Præſertim quod Legatos ea de re (vt addit) *tùm officijs cum Hiſpanis, & Italis, per plures Epiſcopos egerint; tùm, facta decreti formula, Patrem Sotum cum Hiſpanis acturum miſerint: & plenam idcircò, lectionem, per Patrem Laynez, ad eos, qui contrariæ adhæſiſſent opinioni, euincendos, haberi voluerint*, pagin. 591. 592. & 593. Et, non ſolum (vt addit, 604.) *pro decreto Reſidentiæ valdè laborauerint, ſed de obiectionibus, quæ illi decreto per Patres fieri potuiſsent, admodum timuerint*; cum ex tot Legatorum officijs, præhenſationibus, trepidationibus, ac laboribus, ad definitiones à Patribus obtinendas, quemadmodum neceſſariò aſſumitur, totum, in decernendo, arbitrium in Patribus omninò fuiſſe; ſic etiam concludendum neceſſariò videtur, Pontificem, & Legatos nil, niſi à Patribus, emanare, ac decerni penitùs voluiſse.

Idque eò certius; quod Pontificem Legatis ſcripſiſſe ſubdat pag.629. *abſolutè affirmare, Inſtitutionem Epiſcoporum eſſe de Iure Diuino, opinionem falſam, erroneamque eſſe, cum ſola Ordinis poteſtas à Christo ſit; Iuriſdictio verò à Romano Pontifice, & eatenus à Chriſto dici poſſit, quatenus Pontificis auctoritas ab eius Maieſtate ſit, & quicquid Pontifex facit, per Chriſtum, eo mediante, fiat, ideòque vel abſolutè verba, de Iure Diuino, omitterentur, vel iuxtà formam, quam tranſmittebat, proponerentur, in qua dicebatur, Chriſtum inſtituiſse Epiſcopos, à Romano Pontifice creandos, cum diſtributione qualis, & quantæ auctoritatis ipſi eis, pro beneficio Eccleſiæ, tribuere videretur, & cum illi*

mi-

mitata attributa, ex ſententia, reſtringendæ, amplificandæque poteſtate. Vnàque etiam ſcripſiſse, quod cum in Reſidentia perſpicuum ſit, Pontificem diſpenſandi poteſtatem habere, eius auctoritatis indemnitati, in decreto, cauerent, in quo verba, de Iure Diuino, apponi non poterant, vt Catharinus optimè probauerat, à cuius ſententia, vti Catholica diſcedendum non eſset, cum ex his proculdubio liqueat, Pontificem, in eis decretis, per Patres formandis, ſuam tantummodò ſententiam, vti Doctorem; ac priuatam ſolummodò perſonam dixiſſe, non autem præceptiuè mandaſſe, cum determinationem deliberationi Synodi penitùs, atque omninò integrè reſeruaſset, nullamque Patribus neceſſitatem in eis definiendis controuerſijs appoſuiſse.

In cuius euidentiæ confirmationem illicò ſubdit, Legatos, *his Epiſtolis acceptis, Pontificis mandata exequi impoſſibile eſse duxiſse: & neceſſe eſſe, Pontificem accuratiùs, ac per litteras fieri poſset, de rebus occurrentibus inſtruere, eique oſtendere, Concilium ea ratione moderari non poſſe, qua Romæ opinabantur: & per Sanctitatem Suam apertiùs inſtrui, quidnam per eos faciendum eſſet: Epiſcopumque Ventimilienſem, ea de re, certum ad Pontificem allegaſſe*. Siquidem ex his impoſſibilitatibus, in decretis, iuxtà monita Pontificis formandis, quis non videat, eas formationes, non in Pontificis, aut Legatorum arbitrijs, ſed penès ſolos Patres integrè, plenè, ac liberè omninò fuiſse?

Quæ tamen dicta ſint, licèt ea monita, & mandata Pontificis ad Legatos contradictione non careant, quæ impoſturam prodant. Nam, quo pacto conſonat, quòd, dum Legati Pontificis mandata exequi impoſſibile eſse exponunt, eaque de re eum, per hominem certum admonent, attamen mandata eodemmet tempore, ac de eadem re ab ipſo flagitent? Nam quid magis ridiculum? ſed ſunt conſueta deliramenta Polani.

In alijs quoque Decretorum, Canonumque formationibus idem exercuerunt arbitrium, cum rem proſequens, dicat pag. 637. *Romæ Legatis perſcribi decretum fuiſſe, vt Canon Inſtitutionis Epiſcoporum eis verbis formaretur, quod nempè Epiſ-*

copi Principem in Eccleſia locum, à Romano Pontifice dependentem habent, ab eoque in partem ſollicitudinis vocatos eſſe: & in Canone, qui de Pontificis Poteſtate introductus erat (quo aperit, Canones illos iam Tridenti formatos fuiſse) *diceretur eum Eccleſiæ Vniuerſalis, vice Chriſti paſcendi, & regendi poteſtatem habere, cui, vti Vicario Generali, tota eius auctoritas communicata ſit. Sed in decreto doctrinæ verba Concilij Florentini extenderentur* (quæ recenſet:) *nec ab ea forma diſcederent, quam recipiendam fore certò tenebat*; Nam ſi mittebat eas formulas ea ſpe, quod per Patres (vt ait) *recipiendæ eſſent*; vtique ſententiam ſuam vti Doctor (vt diximus) & priuata perſona, approbationi Patrum ſubijciebat: & eas, per conſequens formulas per Synodum, vtpotè catholicas, appobari, ac recipi contendebat. Præſertim quòd addiderit (vt ſubijcit) *quod cum formula illa è Concilio Generali eruta eſset, qui oppugnare eam voluiſset, ſeſe Schiſmaticum declaraſset, cenſuriſque ſubijceret: quæ cum maiori ſemper Sedis Apoſtolicæ exaltatione, ob Diuinam Prouidentiam, punita fuerint, confidebat; cauſam Eccleſiæ à Maieſtate Diuina, & à bonis Catholicis deſerendam non fore.* nam ſatis luculenter expreſſit, eos Canones contentioni, cenſuræ, approbationi, ac deliberationi Patrum per eum omninò ſubiectos fuiſse.

Quibus & ad cumulum, ex facto comprobationem addit cum ex eius relatione pag.640.) *Congregatio Tridenti facta fuerit, & exemplari decretorum Inſtitutionis in ea exhibito, ſtatutum, vt Congregationes, ad ea examinanda, reaſsumerentur. Cardinalibuſque Lotharingio, & Madruccio iniunctum, vt vnà cum eis Prælatis, quos ſibi ſocios aſsumere voluiſsent, decretum Reſidentiæ reformarent: & Hiſpanos primùm, formulis à Pontifice miſſis, ac dein Gallos, difficultates multò maiores obiecíſse*, quas ibidem recenſet.

Et quæ eſsent, in formationibus decretorum, Patrum arbitria, eò magis aperit, ſubdens 641. *quod, cum formula ſuper Reſidentia à Lotharingio, & Madruccio compoſita eſset, & in quadam particula per Legatos, de conſilio Canonum Conſultorum, emendata, & ita reformata in Congregatione propoſita Cardinales*

les grauem receperunt offenſionem, quòd ſe contemni arbitrarentur, affirmante Lotharingio, ſe nullam impoſterum curam aſſumpturum, nec cum Prælatis ampliùs acturum: & querente itidem Madruccio, Concilium in Concilio eſſe, quod auctoritatem ſibi maiorem aſſumeret (ex qua itidem mutatione multis controuerſijs, motibus, & altercationibus occaſionem fuiſse commemorat, quibus etiam à Congregationibus faciendis, ceſſandum fuerit;) Nam hæc certiſsima itidem ſunt documenta, quòd formationes illæ à Patribus integrè dependerent, Tridentique ſolummodò fierent, ab eiſque in Congregationibus, ſi quid mutari contigiſset, approbaretur: idque liberè adeò, ac plenè, vt ſi quid Legati, forſan, in eis (licet etiam de conſilio Doctorum vt ait) immutarent, Patres, & Cardinales ipſi id nullatenus ferrent, & in queſtus, contentiones, ſeditioneſque erumperent licèt etiam illæ mutationes, in Congregatione, Patrum examini, atque approbationi ſubijcerentur. Et ſi Pontifex, cum Canones de propria ipſius poteſtate formandi eſsent, ſuam, ea in re, ſententiam, forſitan, expreſſiſset; inſtando, *vt iuxtà decreta, aliàs à Concilijs Generalibus facta, formarentur* (vt æquiſsimum proculdubio erat) res tamen acerrimè à Patribus exagitabatur; quando (vt ſubijcit pag. 642.) *frequentes per eos dies Tridento Romam, & Romà Tridentum Curſores commeauerint, Legatis frequentes, quæ* (vt præciſis verbis inquit) *pluebant, contradictiones nunciantibus: & Pontifice Canonum miſsorum propoſitionem vrgente*. Quæ contradictiones ab Hiſpanis, & Gallis potiſsimùm excitabantur (vt dixit) cum in eis Canonibus Pontificem Vniuerſalis Eccleſiæ Rectorem dici obſiſterent, quemadmodum *in multis Concilijs dictum fuiſse, Epiſcopus Senogallienſis Cardinali Lotharingio* retulit pag. 643. Vndè tot eos motus excitauerunt, quot recenſet & quorum cauſam reijcere in Pontificios malignè conatur, vt alibi etiam magis fusè docebimus.

Ex quibus difficultatibus, & contradictionibus (cum nonniſi, Patribus plenè ſatisfactis, ſedari potuerint) profectò manu ipſa tangitur, Patres, in rebus etiam ad Pontificem ipſum pertinentibus, eiuſque immediatè auctoritatem tangentibus,

liberè

liberè contradixiſse, earumque, idcircò definitiones à liberis ipſorum arbitrijs penitùs dependiſse. Quemadmodum, & auctor pluribus alijs, ad cumulum, docet. Nam ſubdit pag. 693. *Cardinalem Ferrarienſem officijs cum Lotharingio, Pontifi-cis, Legatorumque nomine, egiſse, vt Reſidentiam (prætermiſsa declaratione, an eſset de Iure Diuino) cum decreto pœnali termi-nari annuere: & cum Prælatis idcircò Italis prahenſationibus actum fuiſse, ne decretum declarandæ Reſidentiæ reciperetur:* pag. 694. Reginam Galliæ, (quò Synodus citò poſset abſolui) *ſuam Pontifici operam exhibuiſsè ad hoc, vt Lotharingius, ac Prælati Galli ab eius poteſtate oppugnanda deſiſterent:* pag. 700. *Conſultationem Legatorum, Cardinalium, & viginti Prælatorum adhibitam fuiſse, vt ſtabiliendæ doctrinæ Inſtitutionis Epiſcoporum ratio iniretur: & Legatos* pag. 704. *duo Capita Inſtitutionis & Reſidentiæ Epiſcoporum verbis ità generalibus concinnaſse, vt ſatis ambabus partibus facerent:* eiſque nihilominùs eas oppoſitiones factas fuiſse, quas ſubijcit: pag. 706. non ſolùm *controuerſias perſeueraſse, immò differentias ſuper Capitibus Inſtitutionis Epiſcoporum, & Auctoritatis Pontificis acriùs efferbuiſ-ſe: & cum de eis in Congregationibus diſserere nil aliud eſset, quàm difficultates, magis, magiſque augere, Patres, ad differentias ſedandas, de communi ferè concordia, rem priuatim agitare, & conſilia proponere cæpiſse: &, cum nonnulli, qui controuerſijs finem imponi, progreſsumque aliquem cupiebant, nullum concordię modum viderent, vtramque materiam penitùs omitti conſuluiſse:* eamque ſententiam (licèt tandem (vt ait) euicerit) varijs tamen à principio Hiſpanorum, Gallorumque præſertim contradictionibus iactatam fuiſse (quas recenſet) *adeò vt etiam de aliquo ſchiſmate periculum fuiſse concludat.*

Quos motus non Pontificiorum cauſa fuiſse magis, magiſque confirmat, quod pag. 714. referat, Cæſarem *ſuis opportunè Oratoribus mandaſse, vt omni officio contenderent, ne in Concilio de poteſtate Pontificis ageretur.* Nam cum id *ab eo factum fuiſ-ſe* ſubijciat, *quòd videret partem maiorem in eius amplificandæ diſpoſitione eſse, verereturque, ne quid decerneretur, quod concordiam difficiliorem cum Proteſtantibus redderet,* eos etiam mo-

tus,

tus,ac difficultates ab eis emanaſse docet qui obſiſtere maiori parti volebāt,vt infrà peculiarib.notis fuſius quoq;aperiemus.

Quæ etiam pleniùs comprobat, ſubdens, *quod cum officium illud fieret per Oratores apud Legatos, & Cardinalem Lotharingium, aliosque è primoribus Prælatis, in cauſa fuit, vt, & illud, & Institutionis Epiſcoporum capita omitti deliberaretur: eaque de re multis habitis conſultationibus, eis adhibiti fuerunt Prælati primarij,& qui magis ſequacibus pollebant, nunc minùs, nunc verò magis frequentes,ad rem,eà ratione diſponendam,qua ſatis omnib. fieret.* Quemadmodum & pag.itidem 715.operam datam fuiſſe commemorat, *vt caput Reſidentiæ aptaretur, omnibus reſecatis, quæ eis diſplicere potuiſſent, qui eam, tùm de Iure Diuino, tùm de poſitiuo affirmabant, Cardinalemque à Lotharingia maxima in concordandis Patribus diligentia, & efficacia laboraſſe, quò finem diſſenſionibus poneret, Prælatoſque inter ſe diſcrepantes componeret.* Vndè concludit pag.716. quod *rebus ſtatutis, perlectiſque partes ambæ acquieuerunt: eaque demum iteratò in Congregatione Generali lecta, & ab omnibus approbata fuerunt: & 718. quod cum decreta ab omnibus approbata eſſent, hoc initium ſpei fuit Seſſionis ſuo tempore habendæ, quod antè impoſſibile exiſtimabatur, ſed dexteritate Cardinalis Lotharingij, ad exitum perductum fuit: & diebus ſequentibus ſuffragia ſuper alia Reformationis capita reddita fuerunt, leuique in nonnullis, verborum mutatione, ſatis Patribus omnibus factum, cunctaque ab omnibus approbata fuiſſe 719.* Ex quibus luce clariùs patet, plenam, illimitatamque omninò auctoritatem, libertatemque Patribus fuiſſe, cum officia cum Cardinalibus, & Prælatis frequenter nomine Pontificis, & Legatorum facta, ad eos inter ſe conciliandos,eorumque aſſenſum eliciendum: & quæ itidem Cæſar, & Regina Galliæ cum ſuis egerunt, vt à Pontificis poteſtate,aduerſus maiorem numerum,oppugnanda deſiſterent: & tùm conſultationes, *ad ineundam* (vt ait) *in articulis controuerſis, concordiæ rationem* perpetuò habitæ: & contradictiones; & oppoſitiones, quæ vſque *ad ſeditionis periculum* exarſerunt: & neceſſitas cuique in omnibus ſingillatim ſatisfaciendi, eiſque in minimis etiam verbulis morem geren-

gerendi: & labores nunquam, in eis concordandis intermiſſi, certiſſima proculdubio ſunt documenta, quod non Pontifex, aut Legati, ſed ſoli tantummodò Patres deliberationum arbitri, auctoreſque fuerint, taleſque perpetuò inſuper manſerint, & ipſe Pontifex, & Legati eſſe quoque voluerint; quandoquidem citrà eorum voluntatem, ac deliberationem (in qua omnes ſui arbitros, atque à Pontificis nullatenus nutu dependentes fuiſse oſtendimus) nil ſibi penitùs vnquam arrogare præſumpſerint: & eis inuitis, aut repugnantibus, vel immò non penitùs ſatisfactis, deliberare omninò impoſſibile eſſet, vt auctor ex perpetuis tot ſupra notatis difficultatibus, & oppoſitionibus compertiſſimum facit.

Alia omnia à Patribus itidē emanaſſe.

Quam poteſtatem, arbitriumque Patres circa alia itidem omnia exeruiſſe docet, cum pag. 706. reſponſionem dandam Birago, Miniſtro Regis Chriſtianiſsimi, à Legatis, & Lotharingio factam, *in Congregationeque approbatam fuiſse* ait: pag. 702. *dies Seſſionis ex plurium ſuffragatione approbanda fuit:* pag. 745. in decreto electionis Epiſcoporum oportuit *obligationem dignioris eligendi* opponere, licet id Pontificij in diminutionem auctoritatis Pontificiæ eſſe obijcerent: vt & de alijs omnibus concludit pag. 724. referens, *cuncta in Seſſione, opera Lotharingij, quiete, & ex vniuerſali omnium conſenſione peracta fuiſse.*

SESSIO XXIV.

Vigeſimæ quartæ Seſſionis materiæ à Patribus, & Theologis.

CVm in præcedenti Seſsione (ex relatione auctoris pag. 724.) ſtatutum eſset, *vt de Sacramento Matrimonij, alijſque ad doctrinam fidei pertinentibus, deque Epiſcopatuum, dignitatum, aliorumque beneficiorum prouiſionibus, diuerſiſque alijs Reformationis articulis ageretur,* (quæ ab ipſis Patribus emanaſſe docuimus) addit pag. 726. *Legatos de eis, quæ reliqua eſsent, faciliter expediendis propoſuiſse, quæ in materia fidei, erant Indulgentiæ, Innocatio Sanctorum, & Purgatorium.* Eamque materiam per Patres, Theologoſque Tridentinos præparatam fuiſse aperit, ſubdens, *ad hunc effectum elegiſſe decem Theologos,*

logos, duos Ordinum Generales, & binos pro quolibet Principe, nempè Pontificis, Galliæ, Hiſpaniæ, Luſitaniæ, eis iniungendo, vt perpenderent, qua ratione Proteſtantium, in ea re, opinio breuiter confutari poſſet: & poſtquam deliberaſſent, eorum ſententiæ in Congregatione Generali proponerentur; ſuper eiſque Canones, eodem tempore formarentur, quo de Matrimonio ageretur, Theologorum diſputationibus, quemadmodum anteà factum erat, minimè auditis, quò materiæ celeriùs expedirentur. Vbi cum addat, *Oratorem Hiſpanum multa obieciſſe, ac præſertim requiſiuiſſe, vt Theologi, de more, ſuper materijs publicè loquerentur, officijſque cum Prælatis egiſſe, ne procedendi ratio immutaretur*; profectò aperit, non modò difficile fuiſſe, à conſuetis recedere, ſed res à ſolis Patribus penitùs dependiſſe, cum quibus Oratorem, non autem cum Legatis, egiſſe narrat.

At 728. in re Matrimoniali data fuerunt (ait) *Anathematiſmata parum ab ea forma diſcrepantia, qua tandem poſtmodum ſtatuta fuerunt: quæque à Patribus iterum, atque iterum formata, atque immutata fuiſſe* poſtmodum pluribus docet: & 729. *moniti Patres fuerunt, vt quæ in materia Matrimonij adnotaſſent, ei rei Præpoſitis, de ſcripto, traderent*: & cum de his ſubdat pag. 731. *in Congregationibus ſtatutum fuiſse, tùm propinquitatem ſpiritualem, affinitatemque ob ſponſalia, & fornicationem coarctare, tùm diſpenſationes intrà quoſdam cancellos coercere*, vt in Decretis apparet; vtique eas propoſitiones, à Pontifice non emanaſſe dicendum eſt, non tàm, quòd circa diſpenſationes coercendas eſſent (cum credibile non ſit, Pontificem auctoritatem propriam imminuere voluiſse) quàm quod Epiſcopos ea ſibi reſeruari obtendiſse addat, *vt ſeſe omnes Pontifices facerent, & quod Sedem Apoſtolicam recognoſcere nollent*. Quæ etiam Tridenti per Patres ſtabilita fuiſse narrat pag. 737. dicens, *Congregationes ad Matrimonij Anathematiſmata, & decreta ſtatuenda inceptas fuiſſe*, in qubus ea à Patribus formata, & ſtatuta fuerint, vt pluribus docet.

Pag. etiam 729. duo alij articuli propoſiti fuerunt, primùm, *An expediret Vxoratos ad Ordines Sacros promoueri*; quem *vnanimi omnium Patrum ſuffragio, reiectum fuiſſe* ait: *Alterum Ma-* Decreti à Patribus formata ac ſtatuta fuerunt.

trimoniorum clandeſtinorum irritatio: & 136. *irritationem approbaſſe:* 57. *contradixiſſe;* & 10. *aperire ſe noluiſſe: decretumque ex maioris partis opinione formatum fuiſſe* ait. In qua propoſitione, ac deliberatione, nullam partem Pontificem habuiſſe aperit, cum de primo articulo dixerit pag. 662. *Legatis crimini datum fuiſſe* (ob ea, quæ inde grauiſſima in perniciem Sedis Apoſtolicæ conſequerentur) quod id *permiſiſſent:* & in ſecundo, *Legatos inter ſe opinione diſcrepaſſe:* & 738. *Varmienſem, Simonetam, & alios* (quos Pontificios fuiſſe obtendit) *aduerſos irritationi fuiſſe* affirmet. Nam, an non Legati, & Pontificij in ſolum ſcopum à Pontifice præfixum vnanimiter conſpiraſſent?

Capita quoque *Reformationis, Legati numero triginta, & octo, Oratoribus exhibuerunt* pagin. 733. *vt, antequam Patrum examini ſubijcerentur, quę vellent, exponerent.* Quæ de eorumdem Oratorum aſſenſu propoſita etiam fuere, cum pag. 726. retulerit, *Legatos cum Cardinali Lotharingio, Oratoribuſque Cæſaris, & Catholici egiſſe, an de Principum quoque Reformatione proponi annuerent, eorumque aſſenſu elicito, omnia in vnum Capita redigi mandaſſe.*

Addens verò eadem pag. 733. quod, cum *Comes Luna prehenſationibus, & officijs, à cæteris Oratoribus petijſſet, vt Præpoſitos ex ſingulis Nationibus eligi inſtarent, qui ea, quæ reformanda eſſent expenderent, quod modulus, per Legatos exhibitus, vti ex vtilitatibus Romanis factus, alijs regionibus congruere non poſſet;* quid certius, quod omnimoda in materijs proponendis, libertas in Concilio eſſet, cum præciſis verbis addat, *Cardinalem à Lotharingia, Oratoreſque Gallum, Luſitanum, & Cæſareos obſtitiſſe, allegantes, quod ſuper capitibus propoſitis, tùm ſuam cuilibet aperire ſententiam, tùm alia inſuper, ſi opus eſſet, proponere liberum eſſet;* cum ex hac tantorum virorum teſtificatione, omnis in hac parte dubitatio à radicibus euellatur?

Cumque Oratores poſtmodum omnes ſuas animaduerſiones, petitioneſque dediſſent (vt pag. 734. & infrà videre eſt:) & referat *Cæſareos, eas die 31. Iulij: Gallos 3. Auguſti; Hiſpanos verò ſeptima eiuſdem exhibuiſſe:* & pag. 737. *die ſequenti conſul-*

ſultationem habitam eſſe inter Legatos, & duos Cardinales,(Madruccium nempè,& Lotharingium) *ad Oratorum animaduerſiones perpendendas: & vt capita Reformationis eo modo diſponerent, quo Patribus tradenda eſſent* (vndè tempus Pontificem conſulendi non fuit) quid itidem certius, quod propoſitiones, Pontifice inconſulto, ac penitùs inſcio, examini ſubijcerentur, licèt etiam de rebus maximi ponderis in eis Reformationibus (vt patet ex eis) ageretur?

Ait etiam pag.742. *Legatos, vnà cum nonnullis Prælatis, propoſitiones Oratorum ſuper Reformatione expendiſſe, eiſdemque inſtantibus, ſex è Capitibus propoſitis omiſiſſe, eaque ad* 32. *redegiſſe: Cardinalem verò à Lotharingia peculiarem Gallorum Congregationem, ad ea examinanda, habuiſſe, quod cuperent de eis, antequàm in Congregatione Generali proponerentur, communi omnium ſatisfactione tranſigere: ad quem finem etiam ea Archiepiſcopo Hidruntino, & Tarentino, & Epiſcopo Parmenſi exhibuiſſe* addit, *vt, quæ communiter placuiſſent, explorarent: & ad id etiam, vt ante Congregationem, difficultatibus obuiarent, Legatoſque decreta, ex eorumdem Prælatorum animaduerſionibus, caſtigaſſe, atque immutaſſe*; & in nullo, per conſequens à Prælatorum voluntate receſſiſſe.

Addit tamen pag.739. quod *cum Decreto Matrimonij clandeſtini formam, quæ videtur, Franciſcus Beaupere Epiſcopus Metenſis dediſſet, & propoſitum in Congregatione* 133. *ſuffragijs approbaretur*, 56. *expreſsè reijceretur, id totum Legati Pontifici ſignificarunt, flagitantes, quidnam peragi mandaret: & ſi, numeroſa adeò contradictione minimè obſtante, quando officijs eam ſuperare non poſſent, decretum ſtabilire deberent:* & pagin.751. *Legatos ad difficultates Clandeſtini explicandas publicam diſputationem, in contradictione, cum defenſoribus, & oppugnatoribus per Theologos haberi voluiſſe (quod nunquam aliàs in Concilio factum fuit) & nil boni ex ea emanaſſe, cum omnes immò in ſua opinione firmiores diſceſſiſſent:* & aperit ex his; primùm, Pontificem, in re tanti ponderis, nonniſi poſt decreti formationem, & ſuffragia ſuper eo in Congregatione reddita, conſcium factum fuiſſe: ſecundò, decreta, Patribus contradicentibus,

ſtabiliri non conſueuiſſe: Tertiò, & non ſolùm officijs cum eis, ad ea ſtabilienda, agendum, ſed rationibus etiam per diſputationes euincendos fuiſse.

Et ſi Pontifex poſteà (vt ſupponit pag.765.) ſcripſit *Legatis, vt decretum Clandeſtini, qua maiori poſſet concordia, ſtatuerent, non tamen abſtinendo, licet eadem etiam oppoſitio perſeueraret*; tamen rei ſolummodò expeditioni conſuluit, cum decretum iam Tridenti formatum, & à Patribus ſtatutum eſset, nilque prorſus de eo præceperit, vt patet, quòd ſubdat in eodem loco, quod *cum ſuffragia ſuper eo, in Seſſione, redderentur, Legati non ſolum inter ſe opinionibus diſcreparunt, ſed ſeſe in Pontificis inſuper voluntatem reiecerunt*. Quæ eis vtique facere non oportuiſset, ſi quicquam eis certò præſcripſiſset, aut ſuam eiſdem quoquomodo mentem aperuiſset.

Propoſitiones quoque, & decreta ſuper Reformatione Regularium, *in Congregatione à principio anni inſtituta* (vt ait) ex eius relatione pag.743. facta fuerunt. Vt & alia itidem Reformationis decreta Tridenti concluſa eſse narrat 763. & infrà. Vbi querentibus Hiſpanis, *quod duo capita ab ea forma immutata eſſent, quam Patres aduocauerant, ac Legatis, Præpoſitiſque decretis formandis de hoc altercantibus*, cum dicat, *Comitem Lunæ ſuis præſto adfuiſſe, petentem, ſuorum Prælatorum oppoſitiones in conſideratione haberi*; quis non videat, inuiolabilia prorsùs fuiſse, quæ Patres decreuiſsent, cum, non modò ipſi etiam Oratores Principum eis præſto eſsent, ſed & in ipſa quinetiam Seſſione, quæ forſan immutata eſsent caſtigari vellent, vt auctor docet, ſubdens 766. *quod cum Decreta in Seſſione legerentur, & in quinto de Cauſis Criminalibus Epiſcoporum, exciperentur Regna, in quibus Inquiſitio erat, motio magna inter Patres excitata fuit, dicentibus promiſcuè Inſubribus, ac Neapolitanis, exceptionem illam nunquam appoſitam fuiſſe in Congregatione, expungendamque eſſe*, vt illicò factum fuiſse concludit?

Vndè non mirum, ſi Pontifex Legatis ſcripſit pag.741. *vt totum, abſoluendæ Synodi gratia, concederent, quod negari non poſset, & quæ minus exitioſa eſsent, admitterentur*.

Et quod Lotharingio, ob inſtantias Oratorum Cæſaris, &

Regis Hiſpaniæ; Reformationem Principum differri conſulente, dicat pag.742. quod *id placuiſſet, ni dubium remaneret, ne Prælati ſuſpicantes, totam Principum Reformationem penitùs omittendam eſſe, & publicè, & priuatim in Congregationibus reclamandi occaſionem indè arriperent.*

Quemadmodum, re ipſa, fecerunt, cum pagin.748. *id eos moliri ſuſpicantes, non ſolùm de non vltrà in actibus Synodalibus procedendo, inter ſe agitare cæpiſſe* referat, *ni Caput etiam illud quod de Principibus agebat, vnà cum alijs deliberationi ſubijceretur: ſed adeò inſuper proceſſiſſe* addat, *vt centum ex ipſis, fide ſibi inuicem obſtricta, conſtanter in ea deliberatione perſiſtendi, Syngrapham ab omnibus ſubſcriptam formauerint, Legatoſque adierint, petentes, vt articuli Reformationis Principum proponerentur, ac Patribus traderentur, declarando ferè in forma proteſtationis, non vltrà ſe in alijs quoque agitandis progreſſuros, nec quicquam, niſi vnà cum eis in cæteris quoquè alijs, deliberaturos,* vt feciſſe comprobauit euentus, cum Legatos pagin.751. *ad reaſſumendas Congregationes, Reformationemque tractandam, reliquum articulorum exhibuiſſent, quorum poſtremus pro Reformatione Principum erat, quòd ad id faciendum, Prælatorum ſeditione adigi viderentur.* Qua in re, quæ Prælatorum conſtantia fuerit, vel ex eo ſatis, ſuperque perſpicitur, quòd ad cumulum ſubdat, 760. *quod cum Legati fidem Lotharingio, ante ſuum diſceſſum dediſſent, quod cuncta exciperentur, quæ à gratijs Pontificum dependiſſent, veluti Indulta, Priuilegia, aliæque Sedis Apoſtolicæ Conceſſiones, primam nihilominùs formulam, cum eiſdem rebus, quas demere promiſiſſent, Patribus, poſt eius diſceſſum, dediſſent.* Nam, quæ erant, circa res proponendas, Patrum arbitria, ſi Legatos, non ſolum inuitos proponere, ſed à fide etiam Principibus data recedere, & articulos inſuper contrà ipſam Apoſtolicam Sedem, examini ſubijcere, per vim, ac ſeditionem, cogebant?

Sed quid vltrà, ſi ipſum quin etiam Pontificem, vſque ad deſperationis etiam terminos adduxerunt? Ait enim expreſſiſſimis verbis pag.749. *quod cauſa, ob quam Seſſio in longiùs dilata fuit, ea extitit, quod Pontifex difficultatibus abſoluendæ Synodi*

nodi perceptis, quæ partim ob controuerſias inter Prælatos, partim verò ob oppoſitiones Oratoris Hiſpaniæ, erant, ſpem omnem eas ſuperandi, in Cardinali Lotharingio poſuit, ideòque Legatis ſcripſit, quòd ni Seſſio ſtato tempore, haberi potuiſset, ad duos menſes differretur; idque fecisse, vt Cardinali ſeſe Romam conferendi, & quæ nec per literas, nec per nuncios fieri poſsent, cum eo tranſigendi ſpatium eſset. Siquidem, cum, *nullam aliam ei deliberationem, illucuſque fuiſse* concludat, *quàm Synodi abſoluendæ, & tunc firmiter ſtatuiſse, quod ſi id non poſset, cum ab ea ſeſe quoquomodo explicandi neceſſitate adigi videret, eam diſsoluere volebat: ad eumque finem, diſsolutionis, aut ſuſpenſionis faciendæ (vt meliùs de conſilio Patrum expedire cenſerent) Legatis facultatem miſit;* vtique Pontificem ad extremos deſperationis terminos deueniſse, perſpectiſſimum facit.

S E S S I O XXV. & vltima.

Vigeſimæ quintæ & vltimæ Seſſionis materiæ, ac decreta, tùm fidei, tùm Reformationis, & quæcunque alia à Patribus emanarunt.

HVius Seſſionis materiam iam in præcedenti Seſſione ſtatutam fuiſse recenſuit, cum dixit pag. 766. *in fine explicatum fuiſſe, quod de ſexto capite agetur, tunc in ea dilato, & de reliquis Reformationis capitibus iam exhibitis, deque alijs ad eam pertinentibus, addendo, quod ſi oportunum videbitur, & tempus ſinet, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout in Congregationibus, ſuo tempore, proponetur.*

Addit poſteà 778. Cardinalem à Lotharingia dixiſse, *Concilium abſoluere neceſſarium eſse*, ob multas rationes, quas attulit: & in eo *quod pertinet ad id faciendi rationem, vnica Seſſione fieri poſse, agendo in ea, quæ de Reformatione reliqua eſsent, & Cathechiſmum, Indicemque librorum prohibitorum, quæ iam peracta erant,* expediendo, *quæque ſupereſsent ad Pontificem reijciendo, nec articuli Indulgentiarum, & Imaginum diſputarentur, vel Anathemata in aliquem peculiariter ex hæreticis fierent, ſed res in terminis generalibus tranſigantur. Cui ſententiæ cum Patres acceſiſsent, deliberationem Oratoribus omnibus communicatam fuiſse* ait 779. Et licet ſolus Hiſpanus renueret, nihilominus Legati, cum deliberationem factam exequi vellent,

Ca-

Caput Principum exhibuerunt. Qua etiam die, de ſero, Congregationem habitam fuiſse addit, *vt de Reformatione agi inciperetur: & cum maior difficultas ſuper ſexto capite de ſubiectione Capitulorum erga Epiſcopos eſset, decretum tandem formatum fuiſse.*

Et pag.780. decreuiſse in Congregatione, addit, *vt confirmatio omnium decretorum Concilij ſub Paulo, Iulio, & Pio, à Pontifice requireretur, in eademque Seſſione Synodus miſsa fieret.*

Et 781. *Cardinali Varmienſi, & octo Prælatis mandatum eſse, vt decretum Purgatorij, Inuocationis, Venerationis, Reliquiarum, & Imaginum Sanctorum formarent: & cum circa expreſſionem, ob varias difficultates non conuenirent, & Archiepiſcopus Lanciani admonuiſset, quod cum de Miſſa ageretur, dictum fuerat, Sacrificium illud pro Defunctis in Chriſto, non integrè purgatis, offerri, ob quæ verba doctrina Purgatorij ſatis definita eſset, & nil aliud idcircò oportere, quàm mandare Epiſcopis, vt eam prædicari, abuſuſque tolli curarent, operamque darent, ne debita ſuffragia pro Defunctis omitterentur, in hac ſententia decretum formatum fuit. Quemadmodum, & in decreto Sanctorum, & Imaginum, poſt aliquot difficultates, conueniſse ſubdit.*

Addens, *nonnullos inſuper Prælatos, ad Fratrum, Monialiumque Reformationem caſtigandam, electos fuiſse, præter eos, qui eam compoſuerant, Ordinum Generalibus additis. In qua nonnulla mutata fuiſse* recenſet.

Et 784. *In eo, quod pertinet ad Indulgentias, Epiſcopum Mutinenſem, cum alijs Epiſcopis, & Cœnobitis electos fuiſse ad decretum formandum, iuxta ſenſum, in quo conuenerant, addita abuſuum prouiſione; In Congregationibuſque ſequentibus de librorum Indice, Cathechiſmo, Breuiario, Miſsali, Agendiſque actum eſse, & lecta fuiſse, quæ ſtatuta erant in peculiaribus Congregationibus Prælatorum, qui illi materiæ, vſque ab exordio Synodi præpoſiti fuerant: & de libris Ritualibus cum non deeſsent difficultates, rem in Pontificem reijci à Legatis propoſitum fuiſse, paucoſque aliquos Prælatos non annuiſse.*

Et demùm, Cœtu coacto 785. *Purgatorij, Sanctorumque decreta, vt à Cardinali Varmienſi, alijſque præpoſitis formata fuerant,*

rant, Regulariumque Reformationem, lecta, & maxima ſuffragiorum breuitate approbata eſſe: & poſtmodum Reformationis capitibus lectis, & nonnullis emendatis, ſtatutum, vt decreta omnia ſub Paulo, & Iulio, & Pio, deliberata, legerentur: & Synodum tandem, communi omnium, etiam Oratoris Hiſpanici conſenſione, abſolutam, clauſamque fuiſse.

Vndè ex ipſamet facti ſerie, à Polano deſcripti, luce clariùs patet, Patres ſolos Tridentinos, non modò materias omnes in Synodo agitatas præſcripſiſſe, ex hæreticorumque libris, vt plurimùm extraxiſse, eaſque inſcio inſuper Pontifice, propoſitas eſse; ſed Decreta itidem, & Canones, Anathemata, Doctrinas, & quæcunque alia, nonniſi Tridenti, per eoſdem facta, formata, ac ſtatuta perpetuò fuiſse; Pontificemque deliberationum conſcium, poſt factum, vt plurimùm extitiſse; & cuncta, per conſequens, à ſolis Patrum arbitrijs, ſuffragijſque dependiſse: ab eiſque ſolummodò, liberè, purè, atque omninò integrè emanaſse.

De quo auctor certiſſima documenta, ad cumulum, affert in fine ſuæ Narrationis concludens pag. 795. *Pontificem, Legatis Moronio, & Simoneta Romam aduenientibus, in multis cum eis congreſſibus, de ſucceſſibus ſingillatim ab eis inſtrui voluiſsè: Romanamque Curiam, audita Pontificis, de Synodo confirmanda, deliberatione, lætitiam in querimoniam vertiſse, conquerentibus Officialibus omnibus ob iacturam, cui, ob eorum officia, ſubijcerentur, ſi Reformatio illa exequutioni demandata eſset: inſuper perpendendo, quod cum ea Decreta in terminis generalibus, & abſque ſubtilis explicationis clauſulis, concepta eſſent, quandocumque difficultas oriri contigiſset, mundus in Curiam adlatrare iam aſsuetus, contrariam eorum vtilitatibus interpretationem facturus eſset, & veluti res ſpecioſa, tituloque Reformationis palliata amplecteretur. Ideòque ſupplices iam Pontifici libelli, ac memorialia porrigebantur ab eis, qui officia emerant, eamque præuidentes perniciem pro indemnitate inſtabant. Quam rem plurimi à Sanctitate ſua factam fuiſſe* addit, *oportunoque ideò remedio conſulendum cenſuiſse, ne Romanæ Vrbi deuaſtationem afferrèt: reque optimè perpenſa, conſtituiſse Cardinales, qui tùm de*

Confirmatione conſulerent; tùm remedium, quo querelis Curiæ poſſet occurri, exquirerent: omneſque fere (vt ſubdit) *Officiales Curiæ, damna, ac præiudicia propria repræſentabant oſtendentes, id totum denique in ipſiuſmet Pontificis, Sediſque Apoſtolicæ iacturam, eorumque prouentuum diminutionem recaſurum eſſe.* Siquidem, his per auctorem poſitis; quis eius leuitatem non rideat, qui, cum obtrudere voluerit Pontificem, non alia de cauſa propoſitionum, deliberationumque arbitrum eſſe voluiſſe, quàm vt Romanæ Curiæ, propriæque indemnitati conſuleret, nihilominus eas propoſitiones, & decreta fecerit, quibus *tot damna ſuis Officialibus: diminutionem cenſibus proprijs: Sedique Apoſtolicæ, ipſique Vrbi deuaſtationem* (vt præciſiſſimis verbis perhibet) *allaturus fuiſſet?* Quæ ſunt hæc deliramenta Polane?

Et, an ea decreta Romæ (peracta Synodo) cenſuræ ſubijcienda fuiſſent; vel octo Cardinales eis examinandis, per Pontificem præpoſiti, *ea omnia moderanda eſſe decreuiſſet*, (vt ait 796.) ſi ibid. reuera, ex eorumdemmet ſolummodò arbitrio, & vtilitate, per Pontificem facta, & formata reuera fuiſſent?

Cumque ibidem addat, eoſdem Cardinales addidiſse, *quod cum certum ſit, quod ij, qui Synodum procurauerant, nil aliud ſibi proculdubio propoſuerunt, quàm Sedis Apoſtolicæ auctoritatem infringere, atque omnes (Synodo aperta) perinde loquutos fuiſſe, ac ſi eidem Pontifici ius præſcribendi facultas eſſet, ea de cauſa, aliquot ex eis decretis abrogando, aut moderando, oſtendendum eſſe, non recipere leges à Concilijs, ſed eis dare Pontificis eſſe*; quis non videat, quàm magna ſit veritas, & quàm præualeat; quando nulla maior confeſſio, aut clarior probatio eſſe poſſit, quòd ea decreta, non à Pontifice, ſed à ſolis Patribus omninò integrè, ac liberè emanaſsent?

Et cum Pontificem, ad ea Decreta facienda, Congregationem Cardinalium Romæ adhibuiſse dixerit, an non penitùs repugnat, quòd ijdemmet Cardinales, qui ea fecisſent, ea poſtmodùm improbaſsent? Siquidem apertiſsimè inquit eadem pag. 795. *Pontificem, ob querimonias Curiæ, vniuerſalemque Cardinalium opinionem, perplexum fuiſſe.*

P Et

Et cum auctoritatem Epiſcoporum funditùs euertere, peculiarem Romanæ Curiæ ſcopum fuiſse obtendat, vt vbique per Hiſtoriam inſinuare voluit; ea attamen è contrà ſic per Synodum amplificatam fuiſse doceat, vt, requiſitis in Conſiſtorio Cardinalibus, *an Synodum per Pontificem confirmandam eſſe cenſerent, Cardinales S. Clementis, & Alexandrinus, ex eo potiſſimùm non confirmandam eſſe dicerent (798.) quod nimia, ex ea, Epiſcopis auctoritas tribueretur: & ea capita, quæ eam nimis amplificarent, moderanda eſſe*. Nam ſi Decreta verè Romæ facta fuiſsent, an, quæſo, vnquam contra ſcopum ſibi (ex auctoris ſuppoſitione) propoſitum decreuiſsent?

Quibus omnibus cumulum denique addit pagin.800. referens, *Lotharingium in Gallia reprahenſum fuiſſe, quòd per verba primi Capitis Reformationis penultimæ Seſſionis, cum dicatur, Pontificem Vniuerſalis Eccleſiæ ſollicitudinem habere, ceſſiſſet ſententia, quam ipſe omneſque Epiſcopi Galli tantoperè oppugnauerant: ac ſuperauerant, ne præiudicium fieret opinioni Galliæ de Superioritate Concilij ſupra Pontificem*; quando, his poſitis, velit, nolit, perſpectiſsimum faciat, deliberationes, nonniſi per ſolos Patres fieri, aut reprobari cõſueuiſse, aut potuiſse, cum Gallos eam definitionem, non modò in Cõcilio *ſemper oppugnaſse, ſed etiam viciſſe* teſtatur. Ex quibus ſolis vnà quoq; aſsumi poteſt, quàm malignè, & calumnioſè paucis anteà verbis, dixerit *opus non fuiſſe, Decreta per Pontificem ante confirmationem expendi, cum nil Tridenti factum fuiſset, quòd non ipſemet priùs expendiſſet*, & irrefragabiliter idcircò euincitur, Actionem Tridentinam, Liberam, Sanctam, atque illibatam omninò fuiſse, ac non minùs falſa, quàm maligna, per conſequens, eſse, quæ auctor, ad hanc veritatem labefactandam, Pontifici, ac Romanæ Curiæ, per totam Hiſtoriam, impudentiſsimè tribuit, vt meliùs etiam ea ſingillatim ſuis locis expendentes) ad cumulum patefaciemus.

CA-

CAPVT SECVNDVM.

Cuique pro libito proponere, monere, ac liberè loqui datum fuiſſe.

SVMMARIVM.

Legatos proponendi munus ſibi doloſè reſeruaſſe, calumnioſè obijci, quòd, quamuis eis ſolummodò competeret, eam nihilominus facultatem cuique perpetuò liberam eſſe voluerint.
Ea de re Cardinalis à Lotharingia, Oratorumque Gallorum, Luſitaniæquè teſtificatio.
Circa res proponendas, ac propoſitas Patrum libertas.
Et in propoſitionibus, etiam in Romanam Curiam, Pontificemque ipſum faciendis.
Quæ ab inferioribus quoquè vſurpabatur.
Idque non tàm permittentibus, quàm expreſsè inſuper præcipientibus Legatis.
Eadem Prælatis, in monendo, libertas; nec ſine effectu.
Et in liberè pari modo loquendo.
Quæ ab inferioribus itidem vſurpabatur.

CVm in præcedenti Capite, probauerimus, materias omnes, in Synodo agitatas, à ſolis Patribus emanaſse, vltrà profectò quærendum non eſset, an eas per ſe ipſos propoſuerint, cum ad plenam, hac in parte, libertatem ſufficiat, quod earum re vera propoſitionum auctores eſsent. Nihilominus quia ex aduerſo obijciunt pag.454. nemini prorſus proponere datum fuiſse, quòd Legati ſibi ſolis id munus, doloſè reſeruauerint, vt cæteros alios à propoſitionibus arcerent, nos malignitatem in hoc aduerſariorum, peculiari etiam diſſertatione, ex abundanti patefaciemus.

Et primùm, quàm malignè dicant, Legatos eam facultatem ſibi doloſè reſeruaſse (quaſi ea omnibus indifferenter competeret) patet, quod ipſimet aduerſarij *loquentes de vſu, hac in re, perpetuò in Eccleſia ſeruato*, diſertiſſimis verbis, & proprio etiam

Legatos proponendi munus ſibi doloſè reſeruaſse, calumnioſè obijci.

etiam nomine, perhibeant pag. 131. *quod, humanis affectibus charitati admixtis, cum neceſſe eſſet, eos aliquo ordine moderari, qui inter Concilij Patres, doctrina, vel Vrbis magnitudine, aut alterius cuiuſuis praeminentia ratione, principem locum obtinuiſſet, tùm proponendi, actionemque moderandi, tùm ſuffragia excipiendi munus obibat.* & pag. iterum 324. *oportere Eccleſia iudicium (vt in qualibet neceſſe eſt multitudine) ab aliquo regi, qui præſideat, actionemque moderetur, res proponat, ac ſuffragia in deliberationibus colligat; eamque curam, cum digniori, atque aptiori debeatur, Epiſcopo ſemper, abſque vlla prorſus difficultate, demandatam eſſe*; cum, his per auctorem poſitis, negari non poſſit, eam facultatem Legatis Apoſtolicis, non doloſè ideò reſeruatam fuiſse, ſed quod eis ſolis (vtpotè indubitanter maioribus, ac dignioribus) ex vſu perpetuò in Eccleſia ſeruato, competeret. Vndè, &, re ipſa, Legati iam idem proponendi munus, in apertione Synodi, abſque vlla prorſus contradictione, aſſumpſerant, vt retulit pag. 134.

Et calumnia eò magis impudens eſt, quòd id per Legatos, eò fine, factum fuiſse criminentur, vt à propoſitionibus faciendis, omnes alios arcerent, cum perſpectiſſimum è contrà ſit ex Hiſtoria, Legatos eam facultatem (licèt eis ſolis, cæteris alijs penitùs excluſis, competeret,) non tàm Patribus, quàm inferioribus quoque indifferenter, perpetuò liberam eſse voluiſſe. Quod cum ex multis hucuſque relatis percipi facilè potuerit, ea hic tamen cum alijs pluribus, ad rem optimè enucleandam, recenſebimus.

Fa de re Cardinalis à Lotharingia, Oratorumque Gallorum, Luſitaniæque fides. Satis ad hoc eſset grauiſſima Cardinalis à Lotharingia, Oratorumque Gallorum, Luſitaniæque fides, per auctorem allata, pag. 733. quam paulò antè notauimus, quod nempè *de capitibus propoſitis diſſerère, ſuamque aperire ſententiam, & alia, ſi opus eſſet, inſuper proponere, liberum cuique eſſet*; cum, ex hoc ſolo tantorum virorum teſtimonio, Polani falſitas, & impudentia ſatis reijciantur. Attamen id totum è re geſta, de more, oſtendemus, vt probatio ſit, aduerſus eum penitùs irrefragabilis.

Pag. 125. in ipſo ſatis Actionis principio, ait, Epiſcopum

Aſturicenſem *propoſuiſſe, vt Legati Breue Legationis, & Præſidentiæ exhiberent, ac legeretur:* & pag. 134. Prælatos Gallos pari modo propoſuiſse, vt verba, *Vniuerſalem Eccleſiam repræſentans, Synodi Titulo adÿcerentur*. Vbi addens, Legatos idcircò Pontifici ſcripſiſse pagin. 138. *eam Tituli amplificationem, cum illa Vniuerſalis Eccleſiæ repræſentatione, adeò popularem, cunctiſque probatam eſſe, vt in diſceptationem reuocari facile poſſet*, non tàm Prælatos ex ſe, cum effectu, propoſuiſſe, quàm eam proponendi facultatem, pro libito, vſurpare inſuper potuiſse docet. Nam, ſi id eis, pro libito non licuiſset; an adeò timuiſsent Legati, ne eam Tituli amplificationem in diſceptationem iterum vocarent? — Proponendi libertatẽ omnibus indifferenter permiſſam fuiſse.

Archiepiſcopus quoque Lanciani (ex eiuſdem itidem relatione pag. 135.) *de Præſidentibus in decretis non nominandis retulit: ex qua (*inquit*) propoſitione Legati maiorem, quàm è præcedentibus Gallorum moleſtiam perceperunt:* ijdemque Galli ibidem iteratò, *vt in Decreto expreſſa eorum Regis mentio haberetur*. Et propoſitione de ſola Reformatione agendi factà, ſubijciens pag. 140. *tres Legatos, & per ſe ſingillatim, & per ſuos quoque adhærentes obſtitiſſe*; eam itidem propoſitionem per Legatos fieri non potuiſse conſequitur: vt & pari modo, cum decreti modulum factum fuiſse addit pag. 248. *quo vnicus Epiſcopatus tantummodò permittebatur, & qui plures haberent, vnum tantummodò retinerent, quique plura impoſterum beneficia inferiora incompatibilia impetraret, abſque alia declaratione, priuatus eſset*; Nam cum pag. 18. rem Beneficiariam (vt iam alibi notauimus) *ingens Romanæ magnitudinis fundamentum* appellet, omninò etiam repugnat, quod ipſi eam propoſitionem, adeò liberæ Pontificis collationi aduerſam, fecerint.

Pag. 166. nonnulli, in materia Lectionum, *antiqua inſtituta reſtitui propoſuerunt, quando Monaſteria, & Clauſtra Canonicorum, Gymnaſia, & Collegia ſolummodò erant:* & alij pag. 216. *omnes tùm Capitulorum, tùm priuatarum perſonarum exemptiones abolei:* & 234. *multi ſextum Baptiſmi articulum, vtpote probabilem, omitti*, itidem propoſuerunt. — Circa res proponendas, ac etiam propoſitas Patrum libertas.

Pag. verò 202. in Congregatione Patrum, *ſemel, atque iterum*

rum propoſitum pari modo fuit, vt quæſtio (de Gratia) *vtpotè ambigua, longa, ac moleſta, omitteretur, ſed cum in eam nihilominus affectu impellerentur, tandem Legatum, oſtendendo, ſatis de ea altercatum eſſe, & oportere illucuſque allata, quò maturiùs decerneretur, expendi, obtinuiſſe, vt de operibus præparatorijs, deque obſeruantia legis ageretur: eaque occaſione, Liberi Arbitrij materiam à multis introductam fuiſſe, Legatumque eam minimè detrectaſse, ſed propoſuiſse, ait, an, de ea ſimul diſquiri Patribus placeret, quòd ex connexione ſeiungi non poſse videretur, ideòque electos fuiſse Prælatos, ac Theologos, qui articulos examini ſubijciendos è Lutheranorum operibus ſeligerent*, ex quibus, non tam materiarum propoſitiones, quam rerum inceptarum omiſsionem, nouarumque tractationem, ſic in Patrum arbitrio fuiſse aperit, vt Legati nil ſibi prorſus, citrà ipſorum aſsenſum, arrogarent, nec Patres (ob nimiam libertatem) ad iam controuerſa, atque in præcedentibus Congregationibus allata redire vererentur.

Adnitentibus quoque pag. 248. Legatis, vt Reformatio per Synodum Pontifici permitteretur, non ſolum *id nulla attamen ratione, Patribus obſiſtentibus, obtineri potuiſse* inquit, ſed pag. 253. *animaduertiſse inſuper Pontificem addit, quàm ſuam paruipendiſsent auctoritatem, quòd cum Synodus Reformationis ſibi permittendæ ſpem dediſset, ipſeque, eam ad ſe aduocando, iam diploma feciſset, de ea poſtmodum, omni eius poſthabita reuerentia, acriùs nihilominùs actum eſset*; & quæ Patrum, hac in parte, eſsent, arbitria magis, magiſque confirmat.

Exemptiones etiam reuocari inſteterunt pag. 216. & nonnulli pag. 225. de *Eccleſiaſtica poteſtate agi propoſuerunt*: & alij alia pag. 256. 257. & alibi: & plures è Theologis pagin. 319. poſt Euchariſtiæ articulos, *alium è Lutheri ſcriptis erutum articulum itidem propoſuerunt, quem damnari cenſebant*: & plerique pag. 320. *quod alter multi ponderis articulus prçteriretur, nempè, quod eius Sacramenti miniſter ſit Sacerdos legitimè ordinatus*: Prælati Germaniæ pag. 329. de *degradationis legibus moderandis*: & pag. 525. cum de Sacrificio Miſsæ, & abuſibus circa illud agi propoſitum eſset, Archiepiſcopus Granatenſis,

vt

vt vnà ſimul de materia quoque Ordinis ageretur. In quo ea erat Patrum libertas, vt non modo per ſe ipſos, ſed etiam per inferiores, quæ voluiſsent, proponerent. Nam cum Hiſpani cuperent, Inſtitutionem Epiſcoporum a Deo eſse, declarari, communicatis conſilijs, è re eſse decreuerunt (pag. 580.) *vt prima eius materię verba in Congregationibus Theologorum fierent, quo, materia in Congregationibus Prelatorum pręparata, ipſi ab alijs allata reaſsumendo, vberiori de ea rationum apparatu diſſerere, cęteroſque ad idem allicere poſsent, remque ideò per Theologum Epiſcopi Pampilonenſis aggredi mandaſse*; quem poſtea, & alij, tùm Theologi, tùm Epiſcopi (Legatis nullatenus obſiſtentibus) proſequuti fuerunt.

In qua libertate eos arbitrij plenitudinem habuiſse patet, quod etiam in Romanam Curiam, Pontificemque ipſum, omni prorſus ſepoſita reuerentia, pro libito, propoſuerint. Nam, præter ea, quæ ad id facientia huc vſque attulimus, propoſita (pag. 186.) per Cardinalem à Monte reſtitutione Reſidentiæ, Epiſcopus Vaſonis, poſt acrem in Romanam Curiam diſſertationem conſuluit, vt, *quemadmodum ea neceſſaria videbatur; ſic & de Epiſcopali ſimul auctoritate reſtituenda ageretur*: Vbi addens, quòd cùm Epiſcopi, qui ex ordine ſequebantur, eidem opinioni adhærerent, *vt Reſidentiam præcipi, & quibus impediebatur, exemptiones abrogari neceſſe eſſet, Legatus vtrique deliberationi aſſentiri coactus fuit*, docet, non ſolum contrà exemptiones Apoſtolicas, propoſitiones per Patres factas fuiſſe, ſed effectu inſuper non caruiſse.

Eadem in proponendo aduerſus Pontificem Romanamque Curiã libertas.

Pag. 248. *de Diſpenſationibus abolendis* actum fuit: *& vtrum Beneficiorum pluralitas Diuini, an humani iuris eſset: deque Commendis, beneficiorumque Vnionibus, exemptionibuſque Apoſtolicis abrogandis*. Quæ à Legatis propoſita non fuiſse aperit, ſubdens, quod *de Diſpenſationibus multis dieb. altercatum fuit, ex quo obijceretur, omnem indè Pontificis auctoritatem aboleri, atque acri earumdem validitatis diſquiſitione, omnes in dubium reuocari: & qui pluralitatem de Iure Diuino aſserebant, dixiſse, non poſse idcircò in ea Pontificem diſpenſare, eamque contentionem periculoſam viſam eſse Legatis, quòd Reſidentiam reuocaret*

in

in contentionem, auctoritatemque Pontificis tangeret: & in eo quod pertinet ad Commendas, & Vniones, Epiſcopos Italos (quòd magna ex parte in alterutro impliciti eſſent) adeò abſolutas propoſitiones haud æquo animo accepiſſe. Nam cum hæ propoſitiones, non ſolùm auctoritati Pontificis grauiſſimæ eſsent, ſed ab ipſis quinetiam Legatis improbarentur, ab eis etiam proculdubio emanare non potuerunt.

Quemadmodum & propoſitionem *de remouendis Epiſcopis non reſidendi cauſis*, quam pag.316. recenſet, ab eiſdem Prælatis factam fuiſſe declarat, apertiſſimis verbis dicens, *Prælatos tandem in Iuriſdictione conſtitiſſe, dicendo, Epiſcopos, vel cauſarum auocationibus, vel appellationibus, demùmque exemptionibus ea penitùs priuatos eſse; immò frequentiùs per ſubditos ſuprà, & aduerſus Epiſcopos, quàm per eos in ſubditos, vel peculiaribus à Curia commiſſionibus, vel conſeruatoriarum vi, exerceri; ſuper eaque materia Patres, qui formarent articulos, electos fuiſſe.*

Et eas itidem quas pag.257. *de Vnionibus ad vitam prohibendis, deque iam factis irritandis* ab Hiſpanis factas fuiſse ait: & alias huiuſmodi, quas pariter pag.262. 306. 316. & 787. factas fuiſse com~~memorat, & nominatim~~ pag.746. *de Penſionibus, & Reſeruationibus fructuum iam factis, ac Regreſſibus moderandis, cum ſimilibus* in eadem materia, cum repugnet ſuppoſitionibus auctoris, quòd Legati propoſitiones contra liberam Pontificis in collationibus auctoritatem, Curiæque vtilitatem facerent.

Pag.698. Epiſcopus Nemauſenſis ad *Annatarum tractationem* tranſijt: Guadicenſis pag.699. *in Ordinationem Epiſcoporum Titularium* verba fecit: de Lugo ſermonem de *Diſpenſationibus habuit, oſtendendo, multas materias eſse, quas per Synodum indiſpenſabiles declarari è re eſset Eccleſiæ.* Quæ propoſitiones cum liberam itidem Pontificis auctoritatem in Beneficiorum collationibus læderent, à Legatis factas fuiſse repugnat.

Et propoſitionem pariter *de exemptionibus Regularium tollendis*, ex quo apertiſsimis verbis dicat. pag.743. & 744. *eum motum per Epiſcopos excitatum fuiſse, Legatoſque Regularibus in*

ea

eo negocio fuiſſe, quòd Romana Curia aptiſſimi inſtrumenti iacturam ſubitura eſſet, ni ab ea dependiſſent.

Hiſpani pag. 257. *Cardinalium Reformationem* iteratò propoſuerunt, *vſque nominatim in decretis comprahenderentur*; *eorumdem creationem* Philadelphienſis pag. 552. Coimbricenſis eadem pag. Capitis Reformationem: Pariſienſiſque itidem pag. 553. *vt Cardinales, & Epiſcopi reformarentur*; & Oreatenſis *declarari, Concilij Generalis decretis Caput quoquè obſtringi*.

Quæſtiones verò, an Reſidentia, & Inſtitutio Epiſcoporum eſſent de Iure Diuino, nec ne, (ex qua declaratione actum propemodum de Pontificatu, ac Romana Curia fore opinatum fuiſſe ait paginis, alibi ſuprà notatis 214. & 593. non ab alijs, quàm à Patribus excitatæ fuerunt cum in Reſidentia, non ſolum Archiepiſcopus Granatenſis, ac reliqui poſtmodum Hiſpani, ex ſe ingreſſum fecerint, ſed eam poſtmodum contentionem, pro libito, excitauerint, vt iam in præcedenti capite notauimus: & Oratores Cæſaris dixerunt, admonendo pag. 499. in 20. capite Reformationis, quam Legatis exhibuerunt, vt operam darent, *ne quæſtiones inutiles, quæ ſcandalum pariant, velut illa, an Reſidentia ſit de Iure Diuino nec ne, ac ſimiles proponerentur*: & in alia ſimiliter Hiſpani ingreſſum per Theologum Epiſcopi Pampilonenſis fecerint, vt paulò antè docuimus, & auctor confirmat, referens pag. 617. *quòd cum Lotharingius hortaretur Patres, vt à quæſtionibus, quæ è re, eo tempore, non erant, abſtinerent, Simoneta eam propoſitionem à Legatis factam fuiſſe negauit, Seripandiumque addidiſſe, Patres, ob nimiam licentiam, non contentos de Superioritate Epiſcoporum, quæ propoſita erat, verba feciſſe, aliam etiam de eorumdem Inſtitutione in medium attuliſſe, & Ius vtrique Diuinum addidiſſe, Legatorumque tolerantia, ac patientia, in eorum procacitate ferenda, abuſos, in eos inſuper culpam reiecisse: eaque de re nimiam eorum, in eis quæſtionibus excitandis, libertatem, deque Pontificis Poteſtate agendi, procacitatem acriter reprahendiſſe.*

Quæ eò magis Synodi libertatem oſtendunt, quòd arbitrium in proponendo, inferiores pro libito pariter vſurparent; quando, ex auctoris relatione, Canoniſtæ pag. 166. *propoſuerint*, Quæ libertas ab inferiorib. quoque vſurpabatur.

Q

rint, vt Scolaſtico vſu, veluti minùs congruo, poſthabito, nouæ lectiones, ad Sacramenta, & auctoritatem, poteſtatemque Eccleſiaſticam pertractandas inſtituerentur: aliqui Theologi, pag. 522. Legatos, in ipſa etiam Seſſione (vbi res omninò ſtabilitæ, ab omnibuſque approbatę afferebantur) ad propoſitiones ex tempore faciendas, compulerunt; nec à propoſitionibus in ipſam quoque Romanam Curiam abſtinuerint. De quo, pro omnibus, audax nimis Ioannis Groperi exemplum ſufficiat, quem pag. 327. *appellationes ad Pontificem tolli propoſuiſſe narrat.* Qua de cauſa Præſidentes moleſtiſſimè tuliſſe ait 328. quod eò vſque auderent, *quod id, non contra ſola Romanæ Curiæ commoda, ſed eius quinctiam dignitatem eſſe dicerent, cum, Romano ſilente Foro, ipſa quoque paulatim Pontificis Superioritas euanuiſset, quando proprium hominum ſit, eum ſuperiorem non agnoſcere, à cuius auctoritate nil ſpei, aut commodi eſſet.*

Dominicani, & Franciſcani, non tàm pagin. 170. & 176. quæſtionem *Conceptionis B. Virginis* excitarunt, quàm pluriès in eam poſteà (fruſtrà reclamante Legato) reinciderunt, *quòd eos, non ad opiniones Catholicorum, ſed hæreticorum damnandas congregatos* diceret; quas inſuper *vſque ad contentionis ſpeciem exarſiſſe* addit; & ex arbitrio, & pro re nata, per Regulares excitatas fuiſſe docet, dum pag. 233. & alibi Legatis opus fuiſſe ait, Ordinum Generales accire, *quò ſuos ad modeſtiam, charitatemque hortarentur, nève adeò in propriam Sectam affecti eſſent, quod nonniſi aduerſus hæreſes adhiberentur, cui nimiùm contrarium ſit, nouis erroribus, ob contentiones, occaſionem præbere, Pontificemque admonuiſſe, quàm periculoſa ea Regularium libertas eſſet, & quouſque tandem progredi poſſet.* Nam eos proculdubio repræhendere non potuiſſent Legati, ſi de rebus ſolummodò à ſe propoſitis diſſeruiſſent.

De ſuis etiam *Eccleſiaſticis beneficÿs conſeruandis, deq; iamdiu antè, ob commendationes perpetuas, amiſſis, recuperandis*, egerunt pag. 347. Sotus (pag. 653.) *Reſidentiæ quæſtionem importunè excitauit*, eamque (vt ait) de *Iure Diuino declarari inſtetit*, nouiſque motibus occaſionem dedit; vnuſque è Theologis Gallis pag. 668. ſermonem de ea, *ex ſe, intulit*, quam de

Iure

Iure Diuino eſse, rationibus, exemplíſque contendit. Quæ vtique argumenta ſunt certiſſima, quod libertas, hoc in genere, vltrà progredi non poſſet; quando Canoniſtæ, Doctores, & Regulares quæcunque, pro libito, proponerent, in mediumque liberè ex ſe (licèt etiam maximi in rem Romanam momenti, & conſequentiæ eſsent) afferrent.

Quod ex eo factum fuit, quòd Legati, non ſolum eam facultatem omnibus indifferenter permitterent, ſed quòd expreſsè inſuper mandarent (ex relatione Polani pagin. 134. & 145. 187. 225. 227. 228. 366. 515. 525. 626. 681. 729. 733. & alibi plurièſ) *vt omnes, quæ agenda eſsent, cogitarent, & quidnam expendendum, aut emendatione dignum cenſerent, cum ſuis remedijs, animaduerterent, quóſue articulos in rebus propoſitis cenſura dignos crederent, admonerent;* cùm, his poſitis, ſequatur, Legatos voluiſſe omnibus, circa res pertractandas, etiam ex expreſſo eorum mandato, libertatem, facultatemque eſſe.

Eaque facultas, non ſolum permittentib. ſed expreſsè etiam mandãtibus Legatis permittebatur.

Vt re ipſa comprobat, referens pag. 155. *quemlibet collegiſſe, quonam pacto imbecillitas, ac ſuperſtitio humana rebus Sacris abutatur, & multa verba, ad ea extirpanda, facta, ac propoſita remedia fuiſse:* Pag. 187. *Præpoſitos ad colligendos iuſtificationis articulos, extractus propoſitionum à quolibet notatos accepiſſe* pag. 228. *in materia Sacramentorum ſingulis animaduertere mandatum fuiſse, ſi quis alius, ea in re, articulus proponendus occurreret:* & pag. 249. *Prælatos Hiſpanos, propoſitiones de ſcripto exhibentes, Cenſuram ſuper Capitibus propoſitis feciſse, eamque Legatis in Congregatione, vndecim Capita continentem, dediſſe:* pag. 538. *aliam petitionem ab omnibus eis ſubſcriptam, ad nonnullas modificationes obtinendas, iterum exhibuiſſe:* 463. Oratores *Cæſaris expoſitionem, quinque petitiones continentem, feciſſe, eamque de ſcripto dediſſe:* quemadmodum, & Gallos de ſcripto pag. 515. *Patres ad Communionem Calicis concedendam hortatos fuiſſe:* & 729. quandam aliam requiſitionem, eorum Regis nomine, perlegi voluiſse addit, Pag. 571. Quinqueeccleſienſis, Hungaris, Polonis, Hiſpaniſque in vnum coactis, *mandauit, vt quæ è re Diuina eſſe cognoſcerent, in ſcriptis colligerent* 733. & infrà, Oratores Principum *ſuas petitiones,*

conſiderationes, ſeù capita Reformationis, quæ volebant, perlegi pari modo fecerunt: qua etiam de cauſa Legatos *capita Reformationis, antèquàm examini ſubijcerentur*, eiſdem Oratoribus tradere conſueuiſſe, narrat, *quòd de eis antè conſulere, & ex arbitrio monere poſsent*.

Et ita fieri conſueuiſse, facilè etiam aſsumitur ex eo, quòd Quinquecclesienſem *ſex eorum curam petitiones in ſcriptis redigendi dediſſe* dicat. Nam, an non vanum, ea in re, laborare eſse, ſaltem dixiſſent?

Eòque certiùs, quòd Oratores Cæſaris, & Chriſtianiſſimi petentes, vt *bini è ſingulis Nationibus ſeligerentur, qui in Synodo proponenda, ac diſcutienda commemorarent, à* Legatis eis verbis reiectos fuiſſe affirmet pag. 569. quod *ipſi è ratione conſueta acturi eſſent, vt quilibet cuiuſcumque conditionis, eiſdem Legatis ea ſuggerere poſſet, quæ neceſsaria, vtilia, & congrua cenſerent*; quandoquidem Oratores, ob eam repulſam æſtuantes, nil prorſus contra hanc Legatorum aſseuerationem, ad eam refellendam, dixiſse referat, licèt multa alia libero ore (vt Gallis mos eſt) in Pontificem, Legatoſque euomentes inducat, cum de re denegata potiùs dicere debuiſsent.

In quo, non tàm omnibus in genere, quàm paucis ſeorſim, & cuique etiam ſingulariter petenti, aut monenti ſatisfiebat, vt docet. Nam, aliquibus ad ſubſtantialia procedi inſtantibus pag. 137. *Legati ſatis eis facturi propoſuerunt, vt tria Capita, in Bulla Pontificis contenta perpenderentur; quanam ratione tractationes illæ inſtituendæ eſsent, ſuamque frequenti in Congregatione, ſententiam diceret:* qua etiam de cauſa Legatos pag. 144. Pontifici ſcripſiſſe, ſubiungit, *impoſſibile eſse, ni reipſa ſeriò aggrederetur, ampliùs morari*.

Et licet de Reformatione, & de Dogmatibus ſimul peragi ſtatutum eſſet, in ſolis nihilominus Prædicationis, Lectionisque abuſibus, non alia de cauſa, conſtiterunt pag. 161. (quamuis etiam Synodi determinatio obſiſteret) quàm, quòd *id Prælati Hiſpani petijſsent:* Vt & pag. 256. *Epiſcopo Badaroz.* 330. *Comiti Monfortio*: 363. *Proteſtantibus*: 522. *Ieſuitis, Salmeroni, & Torres*; & idem alijs in rebus, alijs ſatisfactum fuiſſe recen-

recenſet. Qua in re, quàm faciles ſeſe præberent Legati, vel ex eo ſolo ſatis, ſuperque docet, quòd cum Epiſcopus Gironis, cis è Congregatione diſcedentibus occurriſset; eoſque iterùm ſedere, & audire iuſſiſset (quemadmodum &, *non ſine multorum Prælatorum indignatione* feciſse ait) eum tamen (quamuis eorum nimis patientia, ac dignitate, abuſus eſset) & libentiſſimè audiuiſse, & voti eum etiam compotem facturos promiſiſse dicat pag. 520. Et cum Quinqueccleſienſis pag. 552. ſe Calicis conceſſionem per epiſtolam, Pontifici permitti, nunquam laturum declaraſset, ni aliquod Seſſionis decretum appareret: nec ab ea ſententia diſcedere vellet; illi nihilominùs morem geſſiſse referat; licet *quàm difficile, ac periculoſum eſset decretum proponere ei Varmienſis oſtendiſset*, &, ad exitum obtinendum, *id per epiſtolam fieri conſuluiſset*.

Vt ex eo euidentiſsimè quoque aperuimus, quòd Legati (ex relatione auctoris pag. 578.) omnibus vnà collectis, quæ per Cæſareos propoſita erant, quæque illucuſque de Reformatione petijſsent, ea omnia ſimul cum reſponſionibus, quas dederant, & ex tractu rerum in Conuentu Galliæ ſtatutarum, ac Prælatorum Hiſpanorum requiſitionibus ad Pontificem miſerunt, exponendo, *ſe eam rem vlterius vèrbis protrahi non poſse cenſere, ſed aliquo effectu hominibus oſtendendum eſse, quod ad eam pertractandam materiam voluntatem habebant, Principumque Oratoribus, deliberando, ſatis aliqua ex parte faciendum eſse:* vt reuera, non aliqua ex parte, ſed in omnibus (Rituum tamen, Præceptorumque Eccleſiæ moderationibus demptis) factum fuiſse, ipſamet Synodi Decreta abundantiſsimè docent.

In quo ſic, ex omnium placito, rem geri volebant Legati, vt ſi de rebus quandoque monitis, aut requiſitis referre è re, aut oportunitate non eſse cenſerent, ea nihilominùs, irrequiſitis auctoribus, non præterirent, vel officijs agerent, vt dilationem æqui, bonique facerent. Nam cum Galli pagin. 515. Communionem Calicis concedi, de ſcripto, poſtulaſsent, & Legati id (ob ea quæ recenſet) oportunum, eo tempore, non eſse cenſerent, eos *cum Pagnano, Agente Marchionis Piſcariæ,*

egiſse

egiſſe ait, quò ea de re, nonniſi ſuo Rege præmonito, decerni inſtaret: ad effectumque agendi cum Cæſareis, quò rem differri paterentur, ſextæ, ac ſeptimæ diei Congregationes omiſiſſe, operamque dediſſe addit, *vt Oratores (facta tamen in decreto dilationis mentione, eaque de re alio tempore agendi fide data) acquieuerint.* Et 642. Epiſcopum Commendonem miſerunt ad Cæſarem, quò ipſos *apud eum purgaret, rationemque redderet, cur eius Maieſtatis petitiones propoſitæ adhuc non eſſent*: & 645. cum Oratorum Gallorum petitiones proponere non poſſent (vt poſtulabant) Cardinalem à Lotharingia apud eos deprecatorem adhibuerunt, quò *eam dilationem meliorem in partem acciperent*; & inſtante itidem pag. 759. Comite Lunæ, Regis Catholici Oratore, vt verba, *Proponentibus Legatis*, è decreto expungerentur; *Legati pro declaratione, in proxima Congregatione facienda, fidem Comiti dederint.* Vt & factum fuit, licèt percipi non potuiſſe ſubiungat, *quanam ratione id, citra præteritarum Seſſionum detrimentum, fieri poſſet, quòd, non modò reuocatio, ſed quæcunque etiam modificatio, aut ſuſpenſio, declaratio viſa fuiſſet, quod præterita legitimè facta non eſſent.* Quod & pag. pari modò ~~491. 617. 776. & alibi~~ pluriès alijs in rebus factum per eos fuiſſe perſpicitur.

Ex quibus (vt multa alia prætereamus) cum manu ipſa tangatur, non Patribus tantùm, ſed Regularibus, & Doctoribus, alijſque itidem inferioribus, re ipſa, perpetuò licuiſſe, de quacunque re, ex ſententia diſſerere, noua prò libito proponere, ac ſopita quinetiam excitare: idque auctor Cardinalis inſuper à Lotharingia, Oratorumque Gallorum ac Luſitaniæ teſtimonio comprobet, ex neceſſitate etiam conſequitur, per verba, *Proponentib. Legatis*, in decreto appoſita, Synodi libertatem nullo modo violatam, læſam, aut imminutam fuiſſe: & nonniſi malignè idcircò per auctorem irrideri declarationem per Synodum factam pag. 775. quod *per decretum, nempè, quòd ſoli Legati proponant, nullum præiudicium factum intelligatur.*

Sed de loquendi, ſeſeque tutò aperiendi libertate, ipſemet auctor docet, tùm Patribus, tùm cæteris quin etiam, cuiuſcun-

cunque conditionis de quacunque re propoſita diſſerere; noua etiam, ex arbitrio, excitare, ac proponere: ad alia digredi: & ad præterita, ſi libuiſſet, reuerti, omninò liberè licuiſſe. Quæ, præter ea, quæ huc vſque attulimus, ex eo peculiariter probabimus, (ne in alijs nimiùm forſan diuagemur) quod contrà Romanam præſertim Curiam, Pontificemque ipſum, nullo prorſus eorum reſpectu, aut ratione habita, omnibus indifferenter proponere, loqui, impetere, inuehi, exſclamare, & quæcunque alia (nemine aduerſante, ac prohibente) facere datum fuerit; adeò vt tota Polani Narratio, non aliud, quàm perpetua in Romanam Curiam, Pontificemque obtrectatio eſſe propemodum videatur.

Eadem in loquendo libertas, præcipuè aduerſus Romanam Curiam, Pontificemq; ipſum.

Etenim, quid aliud comprobant tot illæ, tùm Patrum, tùm cæterorum aliorum, in Legatos, Pontificem, Romanamque Curiam propoſitiones, *Synodi Titulum amplificandi: Præſidentes in decretis non nominandi: Exemptiones, & Indulta Pontificis irritandi: deque Eccleſiaſtica poteſtate agendi*, quas certò in Romanam Curiam conſilio, liberè, ac perpetuò factas fuiſſe, ex auctore ipſo vidimus? Quid verò illæ, *Cardinales nominatim in decretis comprehendendi, ipſoſque, ac Pontificem quin etiam ipſum Cenſuræ, Canonibuſque ſubijciendi, decretiſque Synodi obſtringendi?*

Quid illæ, *Iuriſdictionis Pontificiæ moderandæ, Epiſcopaliſque amplificandæ, ac de Annatis, & Epiſcopis Titularibus, deque diſpenſationibus*, alijſque huiuſmodi plurimis tollendis, propoſitiones à Patribus, alijſque factæ?

Et ni liberum eloqui fuiſset; *an de Regularium Exemptionibus abrogandis: de Penſionibus, & Reſeruationibus fructuum: auctoritate Pontificis in re Beneficiaria: Beneficiorum, Epiſcopatuumque pluralitate moderandis*, ex ſe, vt plurimùm, ſermonem inſtituere potuiſſent, vt pro libito inſtituiſſe patefecimus?

Et qua etiam de cauſa dicemus, Cœnobitas, Regulares, cæteroſque Doctores, ac Theologos *Reſidentiam, Inſtitutionemque Epiſcoporum de Iure Diuino eſſe, tàm acriter contendiſſe; deque Appellationibus ad Pontificem tollendis*, ſermonem intuliſſe;

tuliſſe; &, contrà expreſſa Legatorum mandata, *de B. Virginis Conceptione* egiſſe; *deque ſuis beneficijs, tum conſeruandis, tùm per Pontificem commendatis recuperandis, inſtetiſſe?*

Et quid liberius, quàm, eiſdem Legatis mandantibus, nedum permittentibus, quæcumque, tùm voce, tùm ſcripto, & monere, & exhibere potuiſſe, vt fusè docuimus?

Et ad rem propiùs accedentes; nonne pag. 149. ait, Epiſcopos (quos indiguos appellat) non ſolum *contrà Penſionum impoſitiones* liberè exclamaſſe, ſed vt dies *Tridenti Auditori Cameræ diceretur, in eumque per Synodum animaduerteretur*, ſeditiosè etiam conſuluiſſe?

Pag. verò 163. cum Legati Synodi expeditioni conſulerent, ac Theologorum, Doctorumque ideò ſententias, in præcedentibus Congregationibus allatas, ſummatim recitari iuberent; itidem ait, *Epiſcopum Feſulanum, non modò perpetua oratione obſtitiſſe*, ſed inſuper addidiſſe, *oportere Congregationem Generalem, ſingulorum ſententias, diſſertationeſque, non ſummatim ex ſcripto, audire: & Synodi auctoritatem amplificando, deque neceſſitate optimè Patres inſtruendi differendo, oſtendiſſe, quàm indecens eſſet, vt aliqui ſolùm deliberationum arbitri eſſent, vel decreta aliundè emanarent*; quod nil petulantius dici potuit, cum hæc falſiſſima eſſent: ſiquidem, *quod aliqui tantummodò deliberationum arbitri eſſent*, vel *decreta aliundè* (nempè à Pontifice) emanarent, dici nullatenus per Feſulanum poterat, quod in ea ſolummodò Seſſione, decreta primùm *emanauerint* (cum in præcedentibus nonniſi de quibuſdam preparatorijs actum eſſet:) & quæ in ea tractata, ac ſtatuta fuerunt, inſcio penitùs Pontifice facta fuerint, vt ex auctore ipſo docuimus ſupra in notis ad Seſſ. 1. 2. 3. 4. & quintam.

Vndè ſi Feſulanus ea verè, dixit, meritò etiam *offenſionem magnam* (vt ſubijcit) *Legati ceperunt*, nec abs re *Epiſcopum ſtudioſa modeſtia acriter reprahendiſſent, aut ſine cauſa, de eo amonendo Pontifici etiam ſcripſiſſent*. Quæ tamen falsò per eum, de more, ſupponi, aſſumi facilè poteſt, quòd Feſulanum, non modò eadem poſtmodum procacitate perpetuò nihilominùs loquentem induxerit, ſed quod quinque non ampliùs paginis an-

nis antè, præmiſerit, *neminem inter Synodi Patres conſpicuum doctrina fuiſſe, ſed nonnullos legum peritos, in ea forſitan profeſſione, ſed non in Religione doctos extitiſſe, ex eiſque admodum paucos Theologiam, ſed tamen citra mediocritatem, calluiſſe, ac pleroſque Nobiles, aut Aulicos, adeòque in rebus ſcholaſticis rudes, vt ab omni ſpe, ea, vel etiam ſtudio percipiendi prorſus abeſſent.* Nam his per eum poſitis, quorſum nam, quæſo, ſi tales re-vera fuiſſent, tot Feſulani querimoniæ, quòd non de ijs rebus inſtruerentur, quæ ipſorum nihilominùs, captum, (vt ait) effugiebant?

Quibus auctoris ſuppoſitionib. datis, cùm neceſſariò ſequatur, eam Tridenti libertatem fuiſſe, vt, non minùs eloqui, quàm impunè quinetiam obloqui Patribus permitteretur; quis negabit etiam, eam Legatorum patientiam, charitatemque in eis audiendis, ferendiſque fuiſſe, vt non modò falſa, ſed contumelioſa etiam æquiſſimis auribus ferrent?

Epiſcopus Vaſonis (ex relatione auctoris) itidem dixit pagin. 186. *quod quemadmodum credebat, ex Epiſcoporum, Curionumque præſentia, puritatem fidei in populo, ac diſciplinæ olim in Clero viguiſſe; ſic poſſe euidenter oſtendere eorum, in proximis præteritis temporibus, abſentiam, ſubuerſioni contrariæ cauſam non præbere; &, ex eo, non reſidendi conſuetudinem introductam fuiſſe, quod Reſidentia inutilis omninò eſſet; quandoquidem Epiſcopi in proxime actis temporibus, nil ad doctrinam ſanam in populis ſeruandam efficere poſſent, quod, eis inuitis, concionandi Cœnobitis, Quæſtoribuſque facultas eſſet; notumque eſſe, conciones Fratris Ioannis Techel, Fratriſque Martini Lutheri motibus Germaniæ cauſam dediſse:* vbi etiam multa alia procaciter contra *Priuilegia, & Indulta, tùm & contrà etiam Diſpenſationes, per Sedem Apoſtolicam conceſſas,* ingeſſit; quæ argumenta ſunt itidem certiſſima, non minùs illimitatæ, hac in parte, Patrum libertatis, quàm ſummæ, in eis ferendis, Legatorum patientiæ. Nam cum aduerſus omnia hæc *iam in præcedenti Seſſione* abundantiſſimè prouiſum eſſet; quænam Legatorum tolerantia erat, cum impudentiſsimam eam exprobrationem, adeò præter rem, debitamque Synodo reuerentiam,

R nec

nec minùs etiam contumelioſam, & falſam (vt infrà alibi probabimus) pacatis nihilominùs auribus, animiſque acceperunt?

Pag. 244. Ioannes Salazar, Archiepiſcopus Lanciani (cum ageretur de Epiſcoporum conditionibus, ac Reſidentia) dixit, *multos, vt oneri impares non reſidere, malique originem Romanæ Curiæ tribuit:* pag. 247. Aloyſius Lipomanus (qui eo tempore, vt Epiſcopus aderat) verba *de moderanda, in re Beneficiaria, Pontificis poteſtate fecit:* & Bernardinus Diaz, Epiſcopus Calaritanus *inter multas tragicas exclamationes ibidem factas, Cardinalem Rodulphium momordit: aliįque diſpenſationes in futurum non concedendas eſſe, & qui obtinuiſſent, eas exhiberent,* contenderunt; inque Romanam Curiam liberrimè ſunt inuecti. Vndè *circa abrogationem Diſpenſationum* altercatum fuiſse ſubdit 249. *quòd omnis indè Pontificis Iuriſdictio adimeretur:* & cum in his conuenire non poſſent, Epiſcopum Aſturicenſem propoſuiſſe, *vt Commendæ, Vnioneſque beneficiorum, veluti palliandi abuſus prætextus, prohiberentur; Legatoſque idcircò Pontifici ſcripſiſſe,* pag. 250. *Prælatos maiorem quotidie libertatem aſſumere, cum, nec etiam ſe à Cardinalibus temperarent, quos moderari neceſse eſſe palàm affirmarent: & haud diſſimili in Pontificem irreuerentia dictitarent, Sanctitatem Suam nonniſi inanibus paſcere, Synodoque abuti, vt vanis expectationibus deluderet.*

Pag. quoque 255. cum in Proemio decreti, auctoritas Sedis Apoſtolicæ exciperetur, Epiſcopus de Badaioz *multis, aculeatiſque inſuper in Romanam Curiam verbis obſtitit:* 256. Archiepiſcopus Turrius *verba in eam itidem fecit:* 257. Hiſpani inſteterunt, *Cardinales in Decretis nominatim comprehendi, Vnioneſque beneficiorum ad vitam prohiberi, iamque factas irritari.* A qua libertate, nec in ipſis quinetiam Seſſionibus abſtinebant, vbi res (vt paulò antè docuimus) penitùs ſtabilitæ afferebantur; cum pag. 260. *Prælati, qui in Congregationibus obſtiterant, idem, licet verbis modeſtioribus, in Seſſione quoque fecerint.* Cumque pag. 453. Pontifex diſſidijs, ac præiudicijs, quæ, ob præſeſsionis contentionem, inter Prælatos oriri potuiſsent, ſuo diplomate, cauiſſet, Archiepiſcopus Bracarenſis

in

in eundem Pontificem acriter reclamauit: quemadmodum, & pag.455. Hiſpani itidem contrà verba *proponentibus Legatis*, in decreto appoſita, fecerunt: Albertus quoque Duimius Epiſcopus Vigilienſis pag.517. *contrà ſolutiones, quæ Romæ pro diſpenſationibus fiunt, tùm vehementiſſimè excanduit, eaſque reieciſſe dixit tùm alijs etiam ſuaſit, vt eas pari modo reijcerent*, multaque alia *in Romanam Curiam* acriter protulit: & Quinquecclesienſis itidem, Sidonienſiſque ipſiuſmet Pontificis Reformationem, & alij alia propoſuerunt. Vndè concludit 518. *Legatos, alioſque, peracta Congregatione, è rebus auditis dixiſſe, Prælatos animos quotidie maiores ad noua, ac ſeditioſa irreuèrenter induere, quæ non libertas, ſed nimia licentia appellanda eſſet.*

Subdit tamen, Ioannem Baptiſtam Caſtellum promotorem, qui eodem munere, ſub Iulio III. functus erat, dixiſſe, *Cardinalem Creſcentium conſueuiſſe, Prælatis à propoſitis materijs digredientibus, liberè interfari, vel prolixioribus breuitatem, & quandoque etiam ſilentium indicere; ſed* cum addat, *Varmienſem, Gonzaghiumque eam admonitionem non probaſſe, quòd nil conſultius libertate Synodi Chriſtianæ eſſe cenſerent: immò Mantuanum, Varmienſis approbato conſilio, addidiſſe, abuſus decretis compeſcere, ordinem, ac tempus loquendi (quò ſuus cuique locus eſset) præſcribendo, Synodi libertati contrarium non eſſe, eique rei conſulere decreuiſſe*; vtiq; aperit, Legatos, non ſolùm illimitatam cuique facultatem in loquendo (non ſine etiam ipſius Actionis incommodo) omninò eſſe voluiſſe; ſed eam inſuper non prohibere, ſed ſolis tantummodò, ea in re, abuſibus (vt par erat) occurrere cogitaſſe: licet non permittere Patres à propoſitis materijs digredi, ex officio tenerentur. Nam eam libertatem nihilominùs permiſſam fuiſse, illicò docet ex facto, ſubdens 520. *Quinquecclesienſem admonitum extra Congregationem, quòd dixerit, Romæ Epiſcopatus ad ſolas perſonas promouendas conferri, ea de re ſatis longum ſermonem, quaſi propriam declaraturum mentem repetijſſe, eademque ſpecie purgationis, tùm confirmaſſe, tùm Epiſcopos, ad ſuam ſententiam liberè, omnique ſepoſita reuerentia, promendam inſuper hortatum fuiſſe:*

& pag.550. Epiſcopum de Lugo *Conciliorum auctoritatem Pontificiæ præferendam eſſe contendiſſe*, eademque pag. Imolenſem pronunciaſſe, *Concilium Generale neminem ſuperiorem habere:* 552. Philadelphienſem, *in Reformatione, de Cardinalibus peragi voluiſſe:* Coimbricenſem, ac Pariſienſem, vt à *Capite ad Cardinales, cæteroſque inferiores deſcenderetur: Oreatenſem, vt Concilij Generalis decretis Caput etiam obſtringi ſtatueretur*. Vndè Legatos in primo congreſſu cum Cardinali Lotharingio pag.608. *maximam eidem patientiam, per eos adhibitam in Prælatorum libertate; immò dicendi licentia ferenda, qui nouas excitando quæſtiones, vagabantur, expoſuiſſe refert*.

Et Oratores quoque Principum, ad eam libertatem tuendam, Prælatis adeſſent, cum Lanſach, Regium Oratorem, *Epiſcopum Auranſium, multis præſentibus, monuiſſe, atque ad ſeſe liberè, & abſque timore aperiendum ex eo hortatum fuiſſe*, narret pag.623. *quod, ad eum ſuſtinendum, ſatis Regis protectio eſſet:* Qua de re Galli, vt ſubdit ibidem, non ſolum *Epiſcoporum Inſtitutionem, Iuriſdictionemque, perindè ac Pontificiam, de Iure Diuino eſſe, & ſolo gradu diſcerni pronunciarunt; ſed poteſtatem Pontificiam intrà Canonum limites perſtringi inſteterunt*, multaque addiderunt huiuſmodi alia, quæ illic fusè recenſet.

Cardinalis itidem à Lotharingia *acriter in Pontificem Cardinales, Romanamque Curiam inuectus eſt* pag.686. Epiſcopus Nemaſenſis pag.698. multa circa Annatas, aliaque Romanæ Curiæ reprehendit. Guadicenſis pag.699. *In Epiſcoporum Titularium ordinationem* verbis etiam aculeatis garrijt & plures alij multa quoque liberrimè dixerunt, quæ ſingillatim, hìc recenſere nimiæ prolixitatis eſſet, cum ad plenam huiuſce libertatis euidentiam, pro omnium corollario, ſufficiat, quod, non ſolùm à Patribus, ſed ab inferioribus pariter procaciſsimè vſurparetur. Nam, prætermiſſo, quod ipſi etiam Theologi à Pontifice miſsi, regulas, ad contentiones, & prolixitatem in dicendo, tollendas, per Legatos præſcriptas, ob nimiam licentiam, non ſine magna eorumdem Legatorum offenſione, neglexerunt, vt pluriès auctor commemorat, Frater Antonius à Val-

Ea licentia ab Inferioribus quoque vſurpabatur.

à Valtellina pag.532. de *Communione ſub vtraque ſpecie*, ad eam concedendam, ſermonem habuit: pag.551. Abbas Præualenſis *Concilium Baſilienſe attulit, eique non ſolum Concilij Generalis auctoritatem tribuit*, ſed eam ſententiam, licet etiam admonitus, tueri conatus eſt, & in Congregationibus ſuper Sacrificio habitis, reuocauit in dubium, *an Pontificia Poteſtas conciliari præualeret*: & Generalis Seruorum eadem pag. *de Conſtantienſi* diffusè loquutus, *eius auctoritatem ſupra alia Generalia Concilia extulit, quod tres Pontifices depoſuiſset*: Quemadmodum & pagin.658. Ioannes Verdun poteſtatem Pontificiam labefactauit: 660. Iacobus Alanus, Theologus Gallus, *Generalis itidem Concilij poteſtatem extulit, Pontificiamque depreſſit, quam Conciliari imò ſubiecit*: illudque pro omnibus ſufficiat, vt alia innumera tranſeamus, quod inter cauſas, quibus Paulus III. de Synodo transferenda deliberauit, nimiam Regularium licentiam potiſsimùm fuiſſe velit, inter cætera dicens, *quod nullus eorumdem contentionibus finis vnquam factus fuiſset, ni Legatus Sanctacrucius ad reliqua tranſitum fieri mandaſset, Legatoſque Ordinum Generales acciuiſse, deprecantes, vt officijs cum ſuis efficerent, ne tanto in propriam Sectam affectu, ſed modeſtè, & ex charitate agere vellent, Pontificique oſtendiſse, quàm periculoſa eſset libertas, quàm ſibi arrogarent*, cum alijs, quæ ibidem addit, quæ paulò antè recenſuimus. Ex quibus nemo eſt, qui non manu tangat, eam, in eo genere, libertatem, non ſolum Patribus, ſed cuiuſuis etiam conditionis hominibus fuiſſe, vt vltrà indubitanter progredi non poſſet. Vt demùm omninò confirmat, concludens pagin.796. Cardinales, qui, Synodo peracta, decretis examinandis præpoſiti fuerant, dixiſſe, *certum eſse, quod ij, qui Synodum procurauerant, nil aliud ſibi proculdubio propoſuerunt, quàm Sedis Apoſtolicæ auctoritatem infringere, omneſque (Synodo aperta) perindè loquutos fuiſse, ac ſi eidem præſcribendi ius Pontifici facultas eſset*; cum ex hac apertiſsima Polani confeſsione, res plana, & abſque vlla prorſus difficultate remaneat.

CA-

CAPVT TERTIVM:

Patres pleniſsimum perpetuò, in Synodo arbitrium exercuiſſe.

SVMMARIVM.

Legati ea ſemper conditione proponebant; An Patribus placeret: eorumque propoſitionibus liberè contradicebatur.

Et, non ſolum, ſi quid omittendum, aut differendum cenſebant, cum eis primùm de omiſſione, ac dilatione, conueniebant; ſed quæ voluiſſent, officijs, ab eis ac precibus, impetrabant.

Vndè Pontifex, ob incerta Synodi, ſuſpenſus ſemper, trepiduſque erat: & Legati nonniſi vnà cum Patribus poteſtatem habere profitebantur:

Ad eamque poteſtatem, cum plenitudine, exercendam, Legatos ad ea, quæ voluiſſent, compellebant.

Ipſiſquemet Præſidentibus, in rebus agendis, conditiones præſcribebant, libertatemque dabant.

LIcèt in præcedentibus probato, materias omnes, ac deliberationes à ſolis Patribus, purè, integrè, atque omninò liberè emanaſse: & cuique inſuper, pro libito proponere, monere, ac liberè loqui perpetuò datum fuiſse, ex neceſsitate ſequatur, Patres pleniſsimum, illimitatumque omninò arbitrium exercuiſse; eam nihilominus arbitrij plenitudinem in omnibus itidem alijs, ad maiorem Tridentinæ Libertatis euidentiam, oſtendemus.

Legati ea ſemper conditione proponebant; An Patribus placeret.

Ex eo enim pari modo perſpicitur, quod Legati ea ſemper conditione propoſuerint *an Patribus placeret*, vt auctor idem refert, & patet ex ipſiſmet Synodi Decretis.

Eorumque propoſitionibus liberè contradicebatur.

Quod non per ſpeciem, ſed ad eorum verè placitum habendum factum fuiſse, oppoſitiones, & contradictiones declarant, quas eorum propoſitionibus factas fuiſse, auctor, in ſua Narratione, commemorat, cum, præterea, quæ plurima hucuſque recenſuimus, pag. 617. Legatis Seſsionem ad bene-

nepla-

placitum protrahi proponentibus, eam *ad certum tempus*, *ob nonnullorum oppoſitiones* præfiniendam fuiſse dicat: & pag. itidem 671. *ob earumdem oppoſitionum ſuſpicionem*, à Canonibus Matrimonij, alijſque proponendis abſtinuerint: Seſsioniſque prorogationem iterum pag.644. proponente Legato, non modo *magnam contradictionem habuerit*, ſed dilatio, non ſine contentione, *ex pluralitate ſuffragiorum* ſtatuenda fuerit: & pag.702. Legato Moronio Seſsionem itidem protrahi proponente, *Epiſcopus Segobienſis*; *ſeſeque alij obijecerint*: quemadmodum & Gallos, pag.652. ſi decretum de auctoritate Pontificis proponeretur, *de nullitate dicturos*, *diſceſsuroſque proteſtatos eſse* inquit: quæ obiectiones cum per alios pluries factæ fuerint (*vt recenſet*) eas ſingillatim recenſere nimiæ prolixitatis eſset.

Et, non ſolum ſeſe propoſitionibus obijciebant, ſed ſi quid forſan Legati non proponi, aut propoſitiones differri cenſerent, vel eis priùs cum Patribus de omiſſione, aut dilatione conueniendum erat, vel Patres ea per ſe ipſos in medium (Legatis etiam, vt ſupponit, inuitis, ac prohibentibus) afferebant. Quæ in ijs oſtendiſſe ſufficiat, (ne nimio in alijs tædio forſitan immoremur) in quibus de ſumma rerum pro Pontifice, ac Romana Curia, actum fuiſſe auctor ſupponit, cum ex his ad alia tutò poſſit inferri.

Et Legati non ſolum de reb. omittẽdis, aut differendis cũ Patribus conueniebãt (cum alioquin per ſe ipſos proponerent;) ſed quæ volebant, ab eis inſuper impetrabant.

Cum Legatis pag. 490. articulum Reſidentiæ omitti cenſerent, *ità eos priùs cum Patribus conueniſse*, *officijſque etiam cum nonnullis egiſſe*, *ait*, *vt acquieſcerent*.

In quo ea Patrum erat libertas, vt, nec etiam conuentionibus ſtarent, cum, *ob eam omiſſionem*, *petitiones eorum*, *qui Reſidentiæ fauebant*, *iterum excitatas fuiſſe*, *ac magis*, *magiſque inualuiſſe* addat; quamuis etiam Legati vrgentiſſimas eius omiſſionis rationes afferrent.

Et cum Legati nil pro Seſſione ſequenti proponerent, *Reſidentiæ fautores*, *tùm de ea*, *ex ſe iteratò verba fecerunt* pag. 495. tùm *Oratores Cæſareos*, *Gallos*, *Luſitanos*, *cæteroſque alios inſtare induxerunt*, *vt de ea*, *in Seſſione ſequenti*, *decerneretur*. Eiſque excuſationi iam allatæ minimè acquieſcentibus (quod

nem-

nempè materia ſatis diſgeſta non eſſet, nec tempus vſque ad Seſſionem, ad eam penitùs enucleandam ſufficeret) ſic efferbuerunt, vt *multi è Patribus Vltramontanis, qui ſimul conuenerant, proteſtari, ac diſcedere parati fuerint*. Quod cauſæ fuiſſe ſubiungit, *vt officijs per Oratores agendum fuerit, vt expectarent.*

Cumque tandem Reſidentiæ articulum differri ſtatutum eſſet, ſcriptura cauendum fuit (vt addit) *nequiſquam ab ea conuentione diſcedere poſſet. Quam Scripturam, ad approbationem habendam, in Congregatione legerent, declarando, eam materiam, dignis de cauſis, in aliam Seſſionem differri*. Qua etiam Scriptura neglecta, eam iterum commotionem excitarunt, qua auctor addubitatum fuiſſe inquit, *ne quid incommodi oriretur, motuſque non modò precibus, & officijs, ſed eius quoque tractationis expediendæ pollicitationibus ſedandus fuerit: ex qua etiam motione, ingentem aliquam diuiſionem non ſine graui Eccleſiæ pernicie, oriri potuiſſe*, ore Archiepiſcopi Lancianenſis, ſubijcit pag. 503.

Legatis verò (ex ſuppoſitione auctoris pag. 573.) de Inſtitutione, & Superioritate Epiſcoporum verba fieri prohibentibus, quod nulla, ea de re, cum Lutheranis controuerſia eſſet; eam attamen quæſtionem Hiſpani in medium ex ſe attulerunt, adeò vt Legati *de ea amplius auertenda cogitandum non eſſe* concluſerint 593.

Eiſdemque Legatis (ex auctoris ſuppoſitione) pariter obſiſtentibus, pag. 587. ne de auctoritate Epiſcoporum diſquireretur, rem nihilominùs Patres *acerrimè agitare, ſuamque omnes ſententiam aperire voluerunt*.

In qua libertate eòuſque Prælatorum procedebant arbitria, vt, ſi quid forſan Pontifex, aut Legati voluiſſent, id, ab eis, & precibus, & officijs, & etiam pactionibus impetrandum eſſet. Nam Legatum pag. 202, *ad alia tranſitum fieri obtinuiſſe* apertiſſimis verbis ait; 216. Epiſcopis, Capitulorum, priuatarumque perſonarum exemptiones reuocari inſtantibus, *Legati officijs egerunt ad hoc, vt permitterent, quod principio tum facto, ſua cuique Seſſioni portio relinqueretur*: 536. Pontifex Legatis mandauit, *vt Reſidentiæ diſceptationem pro vicibus ſopiri contenderent, & ni poſſent* &c. eiſdemque iterum, pag. 586.

repli-

replicauit, *vt ea res Sanctitati Suæ, abſque decreto, ſi poſſibile eſſet, permitteretur; ſin minus, cum decreto: quod ſi nec etiam obtineri poſſet, cum pœnis & præmijs declararetur.* Quemadmodum, & in articulo Inſtitutionis Epiſcoporum pari modo mandaſſe ſubijcit: & denuò Vicecomiti pag. 502. *vt Reſidentia declaratio pariter ſopiretur: & ni id poſſet, eam ad finem vſque Synodi differri ſaltem curarent: ſique id minimè quoque daretur, quàm longiùs fieri poſſet, amandaretur.* Vt & pag. 713. Cardinali à Lotharingia nonnullos articulos, ad difficultates tollendas, omitti conſulente, Pontificij conſilium illud, ea potiſſimum de cauſa, improbauerint (licet è re Romana maximè eſſet) *quòd dubium remaneret, an res ad exitum perduci poſſet, quando, ea capita non omitti, ſed declarari, exigi poſſet à multis*: & mittens Pontifex pag. 638. formulam Canonis de Poteſtate Pontificis, *eam recipiendam fore, certò ſe credere dixit*: quæ certiſſima proculdubio ſunt argumenta, quod Patres concedendi, ac denegandi arbitri eſſent, deliberationeſquè ab eorum omninò arbitrijs, ſuffragijſque, per conſequens, dependerent.

Quibus etiam comprobationem ex facto addit, cum, obſiſtentibus pag. 248. Legatis, vt Caput Reſidentiæ, vnà cum Capite de Beneficiorum pluralitate Pontifici permitteretur, ipſeque rem ad ſe iam diplomate aduocaſſet, *non attamen obtineri potuiſſe* narret: & pag. 578. *Legatos differendæ Reformationis impoſſibilitatem vidiſſe* addat: Pontifexque monitus pag. 502. de promiſſione agendi de Reſidentia, per Cardinalem Mantuæ facta, *eius tractationis auertendæ difficultatem agnouerit*, *Legatiſque etiam mandauerit* pag. 587. *quòd ni tractationem de Electione Pontificis auertere poſſent, diſcedere potiùs eligerent.*

Et cupientibus itidem pag. 551. Legatis ſatis Cæſari in petitione Calicis facere, *non ideò, negatiua præualente, potuiſſe* dicat: & mittentes, pag. 578. Pontifici petitiones omnes de Reformatione, per Oratores, alioſque illucuſque factas, *eas ampliùs verbis differri impoſſibile eſſe* enunciauerint: eumdemque iterum pag. 584. *de Reformationis proponendæ promiſſione*

Oratoribus facta, deque eam vlteriùs ampliùs verbis differendi impoſſibilitate admonuerint; quandoquidem ex his, pro parte Pontificiorum, in rebus faciendis, aut impetrandis, impoſſibilitatibus, ac difficultatibus, certiſſimè pateat, non modò nil ſibi penitùs Pontificem, in deliberationibus, arrogaſſe, ſed illimitatum inſuper, pleniſſimumque in Patribus arbitrium eſſe voluiſſe, à quibus potiùs impetrare voluerit, quàm pro arbitrio, aut ex auctoritate, procedere.

Pontifex ob res Synodi ſuſpenſus, trepiduſque erat.

Cumque totum arbitrium in ſolis Patribus eſſet, non abs re ideò Pontificem ſic timuiſſe recenſet pag. 500. *ne Galli adhærerent Hiſpanis, ſeſeque aliarum aduerſus eius auctoritatem propoſitionum auctores fierent*: 536. ne Cæſar, ob ea, quæ affert, *ad alia maioris, quàm illucuſque detrimenti proponenda, per Proteſtantes induceretur*: 564. ne *in contentionem eius auctoritas vocaretur*: 749. quod totam Pontifex dirimendarum controuerſiarum, difficultatumque ſuperandarum, Synodique abſoluendæ fiduciam *in Cardinali à Lotharingia ſolùm habuerit*: adeòque pag. 742. timerent Legati, ne Patres, *& priuatim, & publicè reclamarent*; cum huiuſmodi in Pontifice, eiuſque Legatis ſpes, & timores, certiſſima ſint documenta, quod, non modò cuncta, cum effectu, à Patrum dependerent arbitrijs, ſed quod & ipſi quoque Pontifex, & Legati, eos omninò arbitros eſſe voluerint. Qua etiam de cauſa Legati nullam ſine Patribus auctoritatem habere profiterentur. Nam pag. 537. *diem Seſſionis abſque Patribus differre, in ſua poteſtate non eſſe*, Oratoribus Gallis reſponderunt: eiſdemque pag. 495. *nullam ſe declarandi Indictionem Concilij nouam eſſe, ſed in ea ſolummodo, iuxta Bullam Pontificis, voluntatemque Synodi præſidendi facultatem habere*, iterum reſponderunt.

Legati nonniſi vnà cum Patribus facultatẽ habere profitebantur.

Quæ Legatorum aſſertio, hanc eò magis arbitrij in Patribus plenitudinem comprobat, quòd, tùm publicè, & in ſcriptis, tùm, Patribus nullatenus refragantibus, facta fuerit, ſed quòd cum ipſiſmet quoque Bullis Pontificis conſonet, in quibus (ex fide auctoris pag. 108. & alibi pluriès) non aliam ſuis Legatis facultatem tribuiſſe legitur, quàm *vt in omnibus de conſenſu Synodi procederent*; quod certiſſimum eſt proculdubio plenitudinis

dinis

dinis arbitrij in Patribus fundamentum.

Vndè minimè mirum videbitur, quod, ad eam poteſtatem cum plenitudine exercendam, non modò Legatos, ad ea quæ voluiſſent, compellerent, ſed nec etiam à vi quandoque, & ſeditionibus temperauerint, vt docet auctor, præciſiſſimis verbis dicens, pag. 256. quòd *Prælati liberiores quotidie euadebant, eoſque in officio continerè difficillimum erat, quod ſæpe inter ſe coitiones facerent, cœtuſque agitarent, quæque eis vltrò non concederentur, per vim, & ſeditionem extorquerent.* Nam hæc etiam ex ipſiſmet rebus, comprobat, dum pag. 140. & 141. Legatos, *ad decernendas materias, per Synodum pertractandas, neceſſitate compulſos fuiſſe* ait: 160. quod cum multi, verba, *Vniuerſalem Eccleſiam repræſentans*, Synodi Titulo adijci poſtularent, Legati Pontifici ſcripſerunt, *eam ſe declarationem pro viribus declinaturos: Sin verò compellerentur, inſtituros, modum, quo eam repræſentet, exprimi, ſcilicet, mediante capite, non ſine; cum id denegari non poſſe crederent:* 186. quod Legati *de Reſidentia, & exemptionibus, quibus impediebatur, agere coacti fuerunt*: & 216. Patribus de Reformatione peragi inſtantibus, *ſatis eis faciendum fuerit*: Legatoſque idcircò Pontifici ſcripſiſſe pag. 249. *Patres non ſolis in futurum prouiſionibus acquieturos, ni vnà æque præſentibus prouideatur, & neceſſe fuiſſe*, pag. 329. *Legatum aſſentiri, vt Pontificis commiſſiones aduerſus Epiſcopos moderarentur, licet nulla ei Epiſcoporum exaltatio probaretur, quòd quę eis concedantur, Pontifici ſint ablata:* ac timuiſſe itidem pag. 347. *ne de perpetuis abolendis Commendis agere: neue ſatis Epiſcopis pro eorum amplificanda poteſtate, facere compellerentur:* Pontificemque *neceſſitate compulſum, Legatis tandem mandaſſe* pag. 348. *vt Epiſcopis aliqua ex parte pro eorum poteſtate amplificanda, ſed nonniſi cum ſe coactos viderent, annuerent.* Quos, ex hac ſuppoſitione, coactos fuiſſe aſſumendum videtur, cum Cardinales Romæ, *ob nimiam auctoritatem Epiſcopis datam Concilium non confirmandum eſſe conſuluiſſe* velit pag. 798.

Patres, ad eã poteſtatem cum plenitudine exercendam, Legatos, ad ea quæ volebant, compellebant.

Cumque de formula Saluiconductus, ex Saxonum petitione mutanda, decretorumque curſu ſiſtendo, ac ratione cum

eiſdem Saxonibus, eorumque Theologis agendi deliberaretur, id nonniſi *immobili, ac neceſſitate acquieſcente Legato, factum fuiſse* ait pag.354. In quo quæ eſſent Patrum arbitria, vel ex eo conijci facilè poteſt, quòd cum Legati, non alia conditione Saxones admittere expreſsè in mandatis à Pontifice haberent (vt addit) quàm, vt *Præſidentiam priùs agnoſcerent*, eos tamen admittere compulſi fuerint, quamuis eos nullo modo agnoſcere voluiſſent.

Aperiendæ quoque Synodi decretum, ex Patrum adamuſſim placito, formandum fuit pag.453. cum alioquin *de inualiditate proteſtari, ac diſcedere vellent*. Hiſpanique *non ampliùs Congregationibus, Seſſionibuſque interfuturos proteſtantur, ni Epiſcoporum Inſtitutio, ac Superioritas de Iure Diuino declararentur*: vt & Gallos, & alios, alijs de cauſis, alibi feciſſe commemorat: & pag.604. *Reformatio per Legatos proponenda fuerit atque à Reſidentia exordiri neceſſe duxerint, ne occaſionem multis præberent incommodis:* & cum quatuor, ad eam rem, conſilia proponerentur, oppoſitum fuiſse dicat, quòd *qui declarationem vrgebant, obſtitiſſent, Prælati impertinentia poſtulaſſent, & mutationis periculo, ad Seſſionem vſque ſubiecti fuiſsent; Patres conſpirationes feciſsent, nec ſine ſtrepitu perfici potuiſset*. Quæ omnia pleniſsimum in Patribus arbitrium, abſque vlla prorſus dubitatione, comprobant.

Vt & pari modo, cum mittens Pontifex pagin.693. cenſurám ſuper capitibus factam, Legatis præcepit, *vt, ea de re, pro viribus, loqui differrent: ſique articulos illos proponere cogerentur, à minus pernicioſis inciperent: & ſi de alijs quoque loqui compellerentur* &c. & quod pag.652. *non ideò Prælati de rebus circa Auctoritatem Pontificis, Inſtitutionemque Epiſcoporum controuerſis agere deſiſtebant*. Nam cum ea Legatos penitùs omitti contendiſse dixerit, eos etiam ad illas propoſitiones faciendas compulſos fuiſse conſequitur. Vt & itidem, cum *Legatis Romæ crimini datum fuiſſe* addit 662. *quod de Matrimonio Preſbyterorum peragi ſiuiſsent*, ob ea, quæ grauiſsima indè, in Sedis Apoſtolicæ perniciem, conſequutura eſſe timebantur. Nam, cum ea Legatis perſpectiſsima fuiſſe vereri non poſset, eos

etiam

etiam ad eam propoſitionem faciendam coactos itidem fuiſſe dicendum videtur.

Quibus poſitis, haud immeritò Legatos *impoſſibile cenſuiſſe* ſubdit 630. *mandata Pontificis exequi*; eidemque ſcripſerunt, *non poſſe rem ea ratione Tridenti, qua Romæ opinabantur, tractari:* & Pontifex eis reſpondendo mandauit pagin. 741. *vt abſoluendæ Synodi gratia, quæcunque denegari non poſſent, admitterent*, cum huiuſmodi in Pontifice, Legatiſque neceſſitates, pleniſſimum in Patribus arbitrium, abſque vlla prorsùs ambiguitate, ſtatuant; accedente potiſſimùm, quod cum Legati (pag. 742.) articulos Oratorum ſuper Reformatione, aliquibus, pro arbitrio examinandos dediſſent, Hiſpanos, Italoſque non tàm *obmurmuraſſe*, quàm *ad ſeditionem, vt ſe opponerent, inſuper proceſſiſſe* recenſeat: & conſulente ibidem Cardinali à Lotharingia, vt Capite Reformationis Principum dilato, reliqua proponerentur, id, ea de re, Legatos improbaſſe ſubdat, quod vererentur; *ne Patres, & priuatim, & publicè in Congregationibus reclamarent*. Eoque poſteà Capite dilato, quò ſatis Oratoribus facerent, *vltrà in actionibus procedere Patres noluerint* (vt ait) *niſi eo quoque Capite, vnà cum cæteris, exhibito*; adeò vt Legati, *Patrum ſeditione coacti, Caput illud, ad Congregationes reaſſumendas, exhibere compellerentur*.

Vbi cum ſubdat, quòd Orator Gallus (qui, eo exhibito Capite, acerrimam illam orationem habuit, quam recenſet,) *ex eo ſe tuebatur, quod Legati de eo Capite, nonniſi ea moderatione agendum fore Lotharingio promiſiſſent, quà à rebus Galliæ abſtineretur, ſed contrarium poſteà factum fuiſſet*, quæ maior plenitudinis arbitrij in Patribus euidentia, cum vel ipſos Legatos à fide etiam Oratoribus data recedere, per vim, & ſeditionem, compellerent?

Et an vltrà etiam ſeſe Patrum efferre potuiſſent arbitria, quàm vt decreta in Seſſione ipſa, *ob eorumdem clamores*, caſtigare compellerent, vt factum fuiſſe ait pag. 166.? & quod adeò in decretis formandis, quò ſatis Epiſcopis fieret, laborandum eſſet, *cum eos, ad Synodum abſoluendam, æquis animis concurrere neceſſe eſſet*, vt verbis præciſiſſimis perhibet. 743.?

Et

Et quod ipſis quinetiam Theologis, & Doctoribus, nedum Prælatis, annuendum in omnibus eſset, cum nec ipſi pariter, *niſi pleniſſimè ſatisfacti, Decretorum terminationi accedere vellent, in ſeditioneſque itidèm erumperent; modumque in dicendo per Legatos præſcriptum non ſeruarent, aut à quæstionibus, ac propoſitionibus in ipſam quinetiam Sedem Apoſtolicam, Romanamque Curiam abſtinerent*, vt iam ſuprà fusè docuimus?

Immò (quod omnem forſan fidem ſuperabit) ipſiſmet quoque Præſidentibus Apoſtolicis, ex auctoris fide, libertatem, in rebus agendis darent, atque adimerent? Nam cum præciſiſſimis verbis dicat pag. 313. *Sanctam Synodum Nuncijs prohibuiſſe, vt cuiuſdam actionis inſtrumentum, niſi iunctim cum Secretario, facere poſsent*: & pag. 462. *libertatem datam fuiſſe Legatis eligendi Patres ad Congregationem ſuper Indice faciendam, & alios ad decretum, pro futura Seſſione, formandum*; proculdubio (ex hac ſuppoſitione) Patres ipſis quinetiam Nuncijs, Legatiſque Apoſtolicis, Synodi Præſidentibus legem, in rebus agendis, dabant, pleniſſimumque ideò arbitrium in omnibus exercebant, cum Præſidentibus aliquid facere prohibere, aut faciendi libertatem dare, ſit ille terminus, ad quem nec ipſa quidem licentia, nedum iuſta Synodi libertas, aut legitima Patrum arbitria, ſeſe forſitan extendere præſumpſiſset.

Vndè cum materiæ, ac deliberationes à ſolis Patribus (ex aduerſariorum teſtimonio) purè, integrè, atque omninò liberè emanauerint: &, non modò cuique pro libito proponere, ac liberè loqui datum fuerit; ſed Patres pleniſsimum, illimitatumque in omnibus, arbitrium perpetuò exercuerint, ex neceſsitate conſequitur, eam Concilio Tridentino reuera Libertatem, Sanctitatemque fuiſse, vt ex ſola etiam eorum teſtificatione plenè probetur, qui calamum, in eum ſolummodò finem, ex profeſso exacuerunt, vt faciem ei omninò contrariam affingerent; ac ea proindè, quæ, ad id attulerunt, ſola eſſe malignitatis figmenta, per ſummum ſcelus, impietatemque ab ipſiſmet aduerſarijs excogitata. Quemadmodum & auctor grauiſsima Cardinalis à Lotharingia aſseueratione, ad cumulum confirmat, referens pag. 465. *quod quamuis Cardinalis*

nalis

nalis ille aliquam in Religione (vt fama ferebat) vnionem reuera cum Germania cuperet, ad Auguſtanamque propenderet, quam plantatam in Gallia videre exoptaſſet, certum nihilominùs erat, quod idem Cardinalis, Tridentino abſoluto Concilio, affirmabat, ſe aliàs cum ea confeſſione ſenſiſſe; ſed poſt determinationem Concilij ei acquieuiſſe, quod quilibet Chriſtianus ità facere teneatur; cum ex hac magni æquè Principis, ac Doctiſsimi Cardinalis mutatione aſsumi facilè poſsit, non potuiſse tantum virum, nec per ſe ipſum, ad eam mutationem induci, nec ad aliorum inſtructionem, eas eſse definitiones Tridentinas palàm profiteri, quibus Chriſtiani omnes acquieſcere debeant ni verè, & cum effectu vidiſset (cum rem præſens, proprijſque manibus tractaſset) eas determinationes ſic Sanctè, ac Liberè factas ſuiſse, vt quemlibet Chriſtianum, ad eas, vti Oracula Diuinitatis, Tridentinorum Patrum ore prolata, excipiendas, atque ex Religione tenendas, & ex conſcientia profitendas, obſtringendi vim, roburque Diuinitùs haberent.

FINIS SECVNDÆ PARTIS.

HERCVLES THOMAS MONTINVS Lectori.

SVperſunt duæ poſtremæ Partes, præcedentibus magis voluminoſæ; in quibus tota Hiſtoria examinatur, atque à fundamentis euertitur: quas dabo, ſi Auctori placuerit. Interim his fruere, ac Vale.

IN PRIMA PARTE.

Pag.	lin.	ERRATA.	CORRIGE.
9	marg.	reductionem	reductione
	11	Pnotificis	Pontifici
	14	fuiſſe	fuiſſe ?
	18	fuiſſent	fuiſſent ?
12	21	eum	cum
13	17	eum	cum
15	8	euertere	auertere
17	4	Quas	Quæ
	8	Subdit	Subdat
19	28	636	736
20	19	verò 40.	alijs vero 40.
28	23	dedecori	dedecore
25	13	Pontificis	Pontificem
27	23	noloerit	voluerit
27		deeſt poſtilla in margine. Theologos, & Doctores à Pontifice itidem indepeudentes, ſuique omninò iuris fuiſſe.	

Pag.	lin.	ERRATA.	CORRIGE.
28	32	deueoiſſent	decreuiſſent
32	31	propoſitos	præpoſitos
35	9	notauimus	notauimus ?
	11	abſueruot	abſuerint.
36	26	fuiſſe	feciſſe
38	27	fore	ferè
39	6	eſſent	eſſent ?
42	8	ſtatuerunt	ſtatoeretur
45	14	Maoticæ	Mantuæ
46	8	conueoiret	conuenirent.
	19	præcipuss	præcipuus
47	8	poſtpooenda	proponenda
50	20	mandaſſet	mandaſſe
	21	præcibus	precibus
51	10	Seſſionibusue	Seſſiooibusque
	22	quod ni	quod ſi
52	7	noluerint	noluerunt
54	17	notauimos;	notauimus
57	27	imprudeotia	impudentia

IN SECVNDA PARTE.

Pag.	lin.	ERRATA.	CORRIGE.
59	12	in Summario & coruodemmet aduerſariorum narrationes.	Ex eorumdêmet aduerſariorum narratione
60	po-ſtil-la 2.	Solis	ſoli
61	12	eam	eas
	po-ſtil-la 2.	decreta ſolis	decreta à ſolis
62	po-ſtil-la	Patribus	à Patribus

Pag.	lin.	ERRATA.	CORRIGE.
64	25	cenſuras	cenſura
76	12	formato	formatos
81	31	fuerit	fuerit ?
90	1	Et addit	Addit poſtea ?
96	13	Card. Manticæ	Cardio. Mantuæ
102	7	annoere	aonueret
[illegible]	[illegible]	[illegible]	exercoiſſe
	19	opponere	apponere
	vlt.	ſatis	ſtatim
121	4	vſque	vſque
124	4	quod	qoò
	28	ni re ipſa	ni res ipſa
128	21	quod nil	quo nil

Multos alios errores, præſertim ad orthographiam pertinentes, Lectoris benignitas feret, quòd Liber ab Auctore impreſſus, aut ab eo emendatus non fuerit, poſtremamque eius etiam manum forſitan deſideraret.

